

2015

BATMAN

**İŞGÜCÜ PİYASASI
ARAŞTIRMA
RAPORU**

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
BATMAN ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU
(2015)

YAZARLAR

Semire TADİK
İş ve Meslek Danışmanı

Süleyman AKTAĞ
İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Ülkemizin ve özelde İlimizin insan kaynaklarının mesleki ve kariyer rehberliği açısından doğru ve gerçekçi yönlendirilmesi önemli bir gelişmedir. Bu anlamda bir istihdam kurumu olan İŞKUR, işgücü piyasasındaki değişim ve dönüşümlere hkim ve etkin bir insan kaynağı değerlendirme aktörüdür.

Dinamik olan işgücü piyasasında insan kaynağımızın niteliği ve bu niteliğe göre iş bulması-işe yerleştirilmesi sosyo-ekonomik anlamda önemli bir girdidir. Günümüz modern işletmelerde üretim fonksiyonlarının en önemlisi kuşkusuz insandır. Bu anlamda insan işgücü piyasasının en önemli unsurudur. Doğru insanın doğru yerde istihdam edilmesi ile sonuçlanan bir personel seçme ve bulma süreci işletmeye kısa ve uzun vade de çok büyük yararlar sağlayacaktır.

Dünyada küresel bir piyasanın ve rekabetin olduğu bir dönemi yaşamamız nedeni ile rekabet ve üretim anlayışında meydana gelen değişimler İşgücü Piyasalarında da güncel modeller kullanmayı kaçınılmaz hale getirmiştir. Üretimin en önemli unsuru olan insan kaynağının kariyer ve meslek seçimlerini; popülist eğilimler doğrultusunda değil hem kişisel hem teknolojik üstünlüğün var olduğu bir piyasaya göre yapmaları gerekmektedir.

İlimizde İŞKUR İl Müdürlüğümüz tarafından işgücü piyasasının nabzını tutmaya yönelik olan bu piyasa analizlerine ilişkin çalışmalar, insan kaynağımızın ve işgücünün yetiştirilmesindeki finansal kaynaklarımızın verimli ve gerçekçi kullanılması açısından son derece önemli bir akademik ve istatistiksel çalışmadır. Bu alışmanın, İlimize ve iş dünyamıza yararlı olmasını dilerim.

Azmi ÇELİK
Batman Valisi

ÖNSÖZ

İşsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunu kuşkusuz günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biridir. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyolojik ve psikolojik sorunlar ile huzursuzlukları da beraberinde getirerek toplumsal yapıyı önemli ölçüde etkilemektedir. Gerek işsizlikle mücadele etme ve istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapan Kurumumuzun bu süreci daha etkin yürütebilmesi gerekse tüm ekonomik ve sosyal tarafların dâhil olduğu etkili istihdam politikaları oluşturulabilmesi amacıyla işgücü piyasasının mevcut durumunu ve işgücü piyasasında ortaya çıkan talepleri detaylı bir şekilde analiz etme gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Bu noktadan hareketle Mart-Nisan 2015 döneminde, İlimiz genelinde, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) veri tabanındaki TÜİK işyeri kayıt sisteminden belirlenen 10 ve daha fazla kişi istihdam eden 1.055 işyeri ziyaret edilmiş, 866 işyeri ile görüşülüp işyeri bilgi formları uygulanmıştır. İşveren veya işveren temsilcileri ile yüz yüze görüşme yönteminin uygulandığı ziyaretler kapsamında; işgücü piyasasında mevcut durum ve çalışan sayıları, işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan meslekler, bu mesleklerde istenen beceriler, temininde güçlük çekilen meslekler ile gelecek dönem istihdam artış ve azalış eğilimleri tespit edilmiştir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırmasından elde edilen veriler, genel işgücü göstergeleri ve Kurumumuz verileri kullanılarak, hazırlanan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu, İl düzeyinde işgücü piyasasına ilişkin birçok veriyi ve analizi içermekte olup, bu yönüyle de tüm ekonomik ve sosyal taraflara genel bir rehber olma özelliği taşımaktadır.

Özenli bir çalışma sonucunda ortaya çıkan Batman İşgücü Piyasası Araştırma Raporu'nun hazırlanmasında emeği geçen Batman Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeli ile çalışmaya katkı sağlayan tüm taraflara teşekkür eder, rapor kitabının İlimize ve tüm kullanıcılara faydalı olmasını dilerim.

Besim EVİZ
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	ii
ÖNSÖZ	iii
TABLolar LİSTESİ	vi
GRAFİKLER LİSTESİ	viii
KISALTMALAR	xi
YÖNETİCİ ÖZETİ	x
GİRİŞ	20
BİRİNCİ BÖLÜM	21
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ	21
İŞKUR GÖSTERGELERİ	26
Kayıtlı İşsiz	26
Açık İşler	27
İşe Yerleştirmeleri	29
Mesleki Eğitim Faaliyetleri	30
İşsizlik Ödeneği	31
İKİNCİ BÖLÜM	33
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	33
AMAÇ VE YÖNTEM	33
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM	34
İşyeri Verileri	35
AÇIK İŞLER	51
Açık İşlerde Aranan Beceriler	67
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER	75
Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyerleri	
Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	
İSTİHDAMDAN ARTIŞ/AZALIŞ BEKLENTİSİ	91
SONUÇ	98
KAYNAKÇA	103
EKLER	104
EK 1- 2015 Yılı İş İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu	104
EK 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi Ve Örnek Sayısı	111

<u>Ek 3- Tanım Ve Kavramlar Sözlüğü</u>	<u>114</u>
<u>Ek 4- Ek Tablolar</u>	<u>121</u>
<u>EK:5- 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri</u>	<u>122</u>

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri	22
Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı	27
Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı	28
Tablo 4: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı	30
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)	31
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*)	32
Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)	32
Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı	35
Tablo 9: Batman'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı	37
Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı	40
Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler	41
Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları	42
Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar	43
Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler	44
Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler	45
Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler	46
Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı	47
Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler	47
Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanan Hizmetlerin Dağılımı	50
Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları	53
Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İş Olan İşyerlerinin Dağılımları	55
Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı	56
Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	57
Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı	58
Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı	59
Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı	60
Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	61
Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	62
Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları	62
Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları	63
Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	63
Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı	64

Tablo 33: Vardiyalı Çalışılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kan. Göre Cinsiyet Dağılımı	64
Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kan. Göre Cinsiyet Dağılımı	65
Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı	66
Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı	67
Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi	71
Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi	71
Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi	72
Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı	73
Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	74
Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	74
Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	75
Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi	75
Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı	77
Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı	78
Tablo 47: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler	79
Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri	84
Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu	85
Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu	86
Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman TGÇ Durumu	88
Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu	90
Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları	92
Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları	92
Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları	93
Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 15 Meslek	94
Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler	95
Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi	96
Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Azalış/Artış Beklentisi	97

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri	24
Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı	26
Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş	28
Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme	29
Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları	38
Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı	39
Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar	41
Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları	48
Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı	49
Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı	50
Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri	52
Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları	54
Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı	56
Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı	61
Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi	70
Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu	76
Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı	79
Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri	80
Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenlerinde Batman ve Türkiye Karşılaştırılması	81
Grafik 20: Sektörlere Göre Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri	82
Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri	87
Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri	89
Grafik 23: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri	91

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakanız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İEP: İşbaşı Eğitim Programı

İO: İşsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

Kalkınma Bakanlığı'nın 2011 yılı illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması listesinde Batman ili 70. sırada görünmekte iken 2012 yılında 9 sıra yükselerek 61. Sıraya çıkmıştır.

2014 yılında TRC3 bölgesinde işgücüne katılım oranı % 42,3 iken bu sayı 2013 yılına göre % 8,5 oranlık bir azalış söz konusudur. Bölgede istihdam oranı % 34,8 ve işsizlik oranı ise % 24'dür.

Batman ilinin 2008-2013 yılları arasındaki işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı incelendiğinde;

Türkiye genelinde, 2013 yılı için işsizlik oranı % 9,7 iken Batman'da % 23,4 olarak tespit edilmiştir. 2013 yılında işsizlik oranının en yüksek olduğu iller sırasıyla, Batman (% 23,4), Mardin (% 20,6) ve Siirt (% 20,5) olması ilimizin çok büyük bir işsizlik problemi yaşadığını gözler önüne sermektedir.

Türkiye genelinde, 2013 yılı için istihdam oranı % 45,9 iken Batman'da % 27,8 olarak tespit edilmiştir. 2013 yılında istihdam oranı en düşük olduğu iller sırasıyla, Batman (% 27,8), Mardin (% 29,7) ve Siirt (% 29,8)'tir.

İşgücünün önemli bir göstergesi olan işgücüne katılma oranı, 2013 Hanehalkı İşgücü Araştırması yıllık sonuçlarına göre Türkiye genelinde % 50,8 iken Batman'da % 36,2 olarak tespit edilmiştir. Model çalışması sonucuna göre 2013 yılında; işgücüne katılma oranının en yüksek olduğu iller sırasıyla, Ardahan (% 62,8), Kars (% 59,5) ve Burdur (% 58,9), işgücüne katılım oranının en düşük olduğu iller ise sırasıyla, Batman (% 36,2), Diyarbakır (% 37,2) ve Mardin (% 37,4) olarak tahmin edildi.

2010 yılında Batman ilinde 11 bin 766 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle bu sayı iki kattan fazla artarak 27 bin 786'ya yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır.

İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile 28 bin 099'dur. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk meslek olan Beden İşçisi (Genel) tüm kayıtlı işsizler içerisinde % 40'lık bir orana sahiptir. Batman'da en fazla Beden İşçisi (Genel) meslekte kayıtlı işsiz var iken devamında Büro Memuru (Genel), Beden İşçisi (Temizlik), Temizlik Görevlisi, Makineci (Dikiş), Elektrikçi, Dokumacı (El Tezgâhı) ve Sondaj İşçisi mesleklerinin sıralandığı görülmektedir.

2010 yılında bin 291 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2014 yılında toplam 7 bin 317 kişiye ulaşmıştır. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 4 bin 825 olarak

gerçekleşmiş ve bu artış seyri devam ettiği takdirde 2014 yılında yakalanan açık iş sayısından daha büyük bir sayıya ulaşılacağı tahmin edilmektedir.

2015 yılının ilk altı aylık döneminde işe yerleştirme sayısı bin 616 olarak gerçekleşmiş olup yılsonunda 2014 yılı işe yerleştirme rakamının aşılacağı tahmin edilmektedir. 2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada İmalat sektörünün Batman'daki en büyük tekstil işyerlerinin olduğu bir kez daha karşımıza çıkmaktadır.

2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında 429 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 3 bin 994 kişi katılmıştır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde 288 İEP düzenlenmiş olup 903 kişi bu programlardan faydalanmıştır. 2014 yılı İEP program sayısı ve katılımcı sayısı ilk altı ayda geçilmiştir. "BİN GENÇ, BİN İŞVEREN İSTİHDAMDA BULUŞUYOR" projesi ile Türkiye'de ilk olarak uygulanan bu projenin katkısı çok büyük olmuştur. Bu proje kapsamında Batman Üniversitesi öğrencilerine İEP kapsamında staj yapabilecekleri işyerleri bulabilmek için İlin tüm kesimleri bir araya getirilerek proje tüm işgücü piyasasına dağıtılmıştır.

Batman ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam bin 681 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden bin 077'si işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile değişiklikler göstermektedir. Mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenlerin en çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu tespit edilmiştir. Diğer mesleklerde ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin sayılarının birbirlerine yakın değerler olduğu görülmektedir.

Batman ilinde 866 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 19 bin 730 çalışan tespit edilmiştir. Batman ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 3 işyerinden biri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile İnşaat (yüzde 25,2) ile İmalat (yüzde 15,2) sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör işyerlerinin yüzde 69'unu oluşturmaktadır.

Çalışanların yüzde 80,7'si erkek, yüzde 19,3'ü kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır.

Batman ilinde en fazla çalışanın bulunduğu İmalat Sektöründe 3 bin 492u erkek, bin 577'si kadın olmak üzere toplam 5 bin 076 çalışan mevcuttur. İmalat sektörünü 4 bin 321 çalışana ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde çalışanlar yer almaktadır. Toptan ve Perakende Ticaret sektörünü 2 bin 939'u erkek, 177'si kadın olmak üzere toplam 3 bin 116 çalışan yer almaktadır. En fazla çalışana olan ilk üç sektör tüm sektörlerdeki çalışanları %63,4'ünü kapsamaktadır.

Batman'da ziyaret edilen 866 işyerine en fazla çalışan sayısı sırasıyla İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ve İnşaat sektörlerindedir. 19 bin 730 çalışanın yüzde 63,4'ü bu sektörlerdedir. İşyerlerinin yüzde 69'ü bu üç sektördedir.

Batman ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 23'tür. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Batman'daki işyerleri Türkiye geneline göre daha küçük ölçekli işyerleridir. Batman'da ortalama çalışan sayısı en yüksek sektörler sırasıyla Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı, İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, İmalat, İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve Eğitim sektörleridir. Batman'da ilk iki sırada yer alan Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı 72 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleri de 70 ortalama çalışan sayıları ile Türkiye ortalamalarının üstündedirler.

Batman ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yaklaşık % 74'ü 14 yıl ve daha kısa süredir faaliyet gösteren işyerleridir. 20 yıl ve daha uzun süredir faaliyet gösteren işyerlerinin tüm işyerleri içindeki oranın yaklaşık yüzde 10 olması Batman işgücü piyasasının çok genç olduğunu da göstermektedir.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışan Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılardır. Çalışanların yüzde 33'ü bu meslek grubundadır. Hem işyeri hem de çalışanların en fazla İmalat sektörü olması bu meslek grubunu ön plana çıkarmıştır. Türkiye genelinde bu meslek grubu dördüncü sıradadır.

Batman ilinde herhangi bir meslek grubunda çalışan kadın sayısı çalışan erkek sayısından daha fazla değildir. Türkiye genelinde de kadınların erkeklerden fazla çalıştığı bir meslek grubu bulunmamaktadır.

Batman ilinde en fazla çalışmanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Makineci (Dikiş) mesleği görülmektedir. İmalat ve İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinin işgücü piyasasındaki ağırlığı burada da kendini göstermiştir. Makineci (Dikiş) mesleğini sırasıyla Temizlik görevlisi ve Şoför-Yük Taşıma meslekleri takip etmektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Batman ilinde yüzde 26,3'tür. İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı Batman ilindeki işyerlerinin kendi sektörleri içerisinde karşılaştırıldığında ilk sırada % 26,5 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü bulunmaktadır.

Batman ilinde işyerlerinin yüzde 3,7'si part-time çalışana sahiptir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 8,6'dır. Batman'da part-time çalışmanı olan işyeri oranı daha düşüktür. İlde en fazla part-time çalışmanı olan işyeri sayısı İnsan Sağlığı ve sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründedir. Part-time çalışmanın olduğu işyerlerinde en fazla çalışmanın olduğu meslekler Hemşire, Servis Şoförü (Okul) ve Temizlik Görevlisi olmuştur.

Batman ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 13,2'si vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye'de yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Batman ilinde vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı genel olarak Türkiye ortalamasının yarısı kadardır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanlara cinsiyet yönüyle baktığımızda, Batman ilinde sektörel bazda oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapılan ilk iki sektördeki erkeklerin oranı yüzde 90'lar civarında iken, Türkiye'de bu oran daha düşüktür.

Batman ilinde hem part-time çalışanı olan işyerlerinde hem de vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde Hemşire ile Temizlik Görevlisi ilk sıralarda olması dikkat çekicidir.

10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 6'sı ihracat yapmaktadır. İlde 5 sektörde ihracat yapılmaktadır. Çalışanların yüzde 14,9'u ihracat yapan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelindeki işyerlerinin ise yüzde 17,4'ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyeri oranı Türkiye genelinde Batman'a göre daha yüksektir. Batman ilinde İhracat yapan işyerlerinde çalışanların % 70'i erkeklerden oluşmaktadır.

İhracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en çok olan mesleklere bakıldığında kadınlarda ilk on meslek incelendiğinde İmalat sektöründe geniş yer kaplayan tekstil fabrikaları göze çarpmaktadır. İlk on meslek içerisinde sadece iki meslek bu alanda doğrudan çalışmamaktadır. Erkeklerde ise Makineci (Dikiş), Şoför-Yük Taşıma ve Beden işçisi olarak sıralanmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Batman'daki işyerlerinin yüzde 26,3'ü, Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin ise yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır.

Batman ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 18 ile en fazla eleman talebinde bulunmuşlardır. Bunu sırasıyla yüzde 17,5 ile İşbaşı Eğitim programları, yüzde 9,3 ile işveren danışmanlığı, yüzde 5,2 ile mevzuat danışmanlığı, yüzde 5 ile kurs hizmetleri ve yüzde 1,1 ile Çalışanlara Yönelik eğitim takip etmiştir.

Batman ilinde İŞKUR hizmetlerinden en fazla 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Daha sonra 0-4 yaşa sahip işyerleri faydalanmıştır. 0-4 yaşa sahip işyerlerini 10-14 yaşa sahip işyerleri takip etmiştir.

Batman ilinde bütün yaş aralıklarındaki firmalar İŞKUR'dan oransal olarak en fazla eleman talebinde bulunmuşlardır. Bu hizmetten oransal olarak en fazla 4-9 yaşa sahip firmalar faydalanmışlardır.

Batman ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 94,9'unun 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir.

Batman ilinde genel olarak en fazla faydalanılan hizmet türü % 68,3 ile eleman talebidir. Eleman talebini % 66,3 işbaşı eğitim programından faydalımla gelmektedir. İşveren danışmanlığı ise %35,2 ile en çok faydalanılan üçüncü hizmet olmuştur.

Batman ilindeki işyerlerin yüzde 6,8'inin açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Batman'daki açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinin yaklaşık yarısıdır. Batman ilinde 59 işyerinde toplam 345 kişilik açık iş tespit edilmiştir.

İmalat, İnşaat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri işyerlerinin yüzde 69,unu oluştururken açık işlerin yüzde 81'inin üzerinde paya sahip olmuşlardır. İmalat sektörü açık işlerde ön plana çıkan sektör olmuştur.

Batman ilinde açık iş oranı yüzde 1,7 ile Türkiye geneli açık iş oranı ile eşittir.

Batman'da toplam açık işlerin yüzde 16'sı için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye geneli ile yakınlık gösterse de düşüktür. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 32 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebinin altındadır. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez seçeneği Batman ilinde yüzde 52 iken, Türkiye genelinde yüzde 37,2'dir.

Açık işi olan işyerlerinin sektörel bazdaki durumu göz önüne alındığında en fazla işyeri olan İnşaat sektörünün en az açık işi olan sektör olması dikkat çekicidir.

Açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda yaş ile açık iş oranı arasında ters orantı gözükmemektedir; işyeri yaşı artarken açık işi azalmaktadır.

Batman'da açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımında Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarının ile Sanatkârlar ve İlgili işlerde Çalışanlar meslek gruplarının oranı Türkiye geneline göre daha yüksektir.

Daha önce de ifade edildiği üzere Batman ilinin açık işlerinde herhangi bir cinsiyet ön planda olmadığı ve bunun Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu belirtilmişti. Nitelik gerektirmeyen işlerde ağırlıklı olarak erkekler çalışmaktadır. Fiziksel yeterlilik gerektiren işlerde erkeklerin daha fazla çalıştırıldıklarını bu veriler de desteklemektedir.

Batman'da eleman talebinde fark etmez seçeneği en fazla olan meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılarını olup, Türkiye'de ise eleman talebinde Profesyonel Meslek Mensupları yer almaktadır.

Batman ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılında geçen seneye göre açık işlerde ilk meslek değişmemiştir. 2014 yılında olduğu gibi 2015 yılında da Makineci (Dikiş) mesleği birinci sırada yer almaktadır. Türkiye genelinde açık iş sıralamasında ilk üçte Batman ile aynı olarak birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (İnşaat) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır.

Açık işlerin aranma kanallarına göre dağılımında Türkiye genelinde ve Batman'da birebir benzerlik söz konusudur. Arama kanalı olarak birinci sırada Akraba-Eş Dost yer alırken bunu sırasıyla

İŞKUR, Gazete-İlan vb., İnternet-Sosyal Medya ve Özel İstihdam Büroları takip etmektedir. Batman ilinde Özel İstihdam Büroları seçeneğinin kullanılmama sebebi ise Batman'da Özel İstihdam Bürolarının olmamasıdır. Batman ilindeki İmalat sektörü en fazla oranda açık işi olan sektördür ve en çok kullanılan arama kanalı ise % 67,3 ile İnternet-sosyal Medya kanalıdır.

İŞKUR'u oransal olarak en fazla Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, Hizmet Ve Satış Elemanları ve Tesis Ve Makine Operatörleri Ve meslek grubunda olanlar için kullanılmaktadır. İŞKUR'u kullanmayan tek meslek grubu ise Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Grubudur.

En çok açık işi olan mesleklere bakıldığında Beden İşçisi-Bina İnşaatı, Garson (Servis Elemanı), Mobilya Montaj İşçisi, Beden İşçisi (İnşaat), Temizlik Görevlisi ve Otomotiv Gövde Onarımcısı mesleklerinde eleman aranırken İŞKUR'un arama kanalı olarak oranı yüzde 100 olmuştur.

Batman'da açık iş arama kanalı olarak İŞKUR'u öncelikli olarak tercih eden firmaların yaş gruplarına baktığımızda ilk sırada 20-25 yaştaki firmalar, ikinci sırada 0-4 yaş arası firmalar, üçüncü sırada ise 10-14 yaş arası firmalar yer almaktadır.

Hem Türkiye genelinde hem de Batman'da Arama kanallarının tamamında 0-30 gün arası sürede aranan açık işler ilk sırada yer almaktadır. Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost arama kanalı ile hem Batman'da hem de Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır.

Batman'da açık işlerin yüzde 8,6'sı vardiyalı çalışma yapılan işyerlerindedir. İşyerlerinin 13'ünün vardiyalı çalışma yapılan bu işyerlerindedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Batman genelinden farklı olarak en fazla İŞKUR'un tercih edildiği görülmektedir.

Batman'daki açık işlerin yüzde 3,7'si part-time çalışanı olan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 1,3'ünde part-time çalışan bulunmaktadır. Bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 100'lük kısmının Akraba-Eş Dost, İŞKUR ve Gazete-İlan vb. arama kanallarıyla arandığı görülmektedir.

Batman'daki açık işlerin yüzde 12,7'si İhracat yapan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 6'sı ihracat yapmaktadır.

İhracat yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 30,9' unda cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 5,7'sinde kadın eleman aranmakta iken, yüzde 63,4'ü için ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Türkiye genelinde, ihracat yapan işyerlerinde arama kanalı olarak ilk iki sırayı Akraba Eş Dost ve İŞKUR almıştır.

Batman'daki açık işlerin yüzde 69,3'ü daha önce İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış işyerlerindedir. Batman'da 345 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Takım Çalışmasına Uyum sonrasında ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. Daha sonra sırası ile Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, İletişim ve İfade Yeteneği, Sorun Çözme ve İnisyatif Alabilme, Hesap Yapabilme ile Bilgisayar Kullanımı gelmektedir.

Sektörlere göre açık işlerde talep edilen becerilere bakıldığında açık işi yüzde 60 ile en çok olan İmalat sektöründe Takım Çalışması ilk istenilen beceri durumundadır. Meslek gruplarına göre açık işler incelendiğinde en çok açık iş yüzde 45 ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubudur. En fazla açık iş olan Makineci (Dikiş) mesleğinde sırasıyla Takım Çalışmasına Uyum, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik istenmektedir. Takım Çalışmasına Uyum, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olup Türkiye genelinde istenen becerilerle paralel özellik göstermektedir.

Batman'da açık işlerin dörtte üçü için herhangi bir eğitim durumu istenmemesi dikkat çekicidir. Batman ile Türkiye genelinin açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk üç eğitim düzeyi fark etmez, lise altı ve genel lise şeklinde aynıdır. Hem Türkiye genelinde hem de Batman'da en yüksek oranda fark etmez seçeneğinin çıkması işverenlerin çalıştıracakları kişide aldığı eğitimden ziyade verdikleri işi yapıp yapamayacaklarına baktıkları ya da eğitim seviyesi ne olursa olsun *"biz işyerinde eğitiriz"* mantığında olduklarını göstermektedir.

Eğitim düzeylerindeki açık işlerde işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (akraba-eş-dost ve İŞKUR) ile Batman genelinde söz konusu olan tüm açık işler için işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (akraba-eş-dost ve İŞKUR) benzeşmektedir.

Batman ilinde sektörlerin önemli bir bölümü açık işini çok uzun vadede aramamaktadır. Kısa vadede eleman ihtiyacını karşılamaktadır. İşyerlerinin yaşı ile açık işlerin aranma süresi kıyaslandığında açık işlerin çoğunluğunun 0-9 yaş işyerlerine ait olduğu ve bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 69,1'inin 0-30, yüzde 3'ünün 31-89, yüzde 28'sinin 90+ gündür aradığı gözlemlenmiştir.

Batman ilindeki işyerlerinin yüzde 18'i eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. Batman ilinin işgücü piyasasında işyerleri aradığı elemanı bulmakta fazla sıkıntı çekmemektedir. Eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründedir.

2014 yılı İPA çalışmasında Batman'daki işyerlerinin yüzde 22,9'unun eleman temininde güçlük yaşadığı görülmüştür. Başka bir ifadeyle 2014 yılı İPA çalışmasında işverenlerin her 4 tanesinden biri eleman temininde güçlük yaşadığını belirtmiştir. 2015 yılında ise bu oranın 4,5 puanlık bir azalışla yüzde 18,4 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Batman'da 2015 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 698 kişinin işgücünün temininde güçlük çekildiği görülmüştür. Yüzde 38,8'lik pay ve 271 kişi Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırayı yüzde 18,9'luk pay ve 132 kişi ile Hizmet Ve Satış Elemanları, yüzde 18,3'lük pay ve 122 kişi Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grupları takip etmektedir.

Makineci (Dikiş) mesleği yüzde 19,5'lik payla ilk sırada yer almaktadır. En fazla açık iş olan birinci meslek konumundadır. En fazla eleman temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek ile en fazla açık

iş olan ilk 10 mesleğin 3 tanesi ortaktır. Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Muhasebeci meslekleri her iki grupta da ilk 10 mesleğin içerisinde yer almaktadır.

Farklılaşmanın en çok olduğu neden “Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması” olarak karşımıza çıkmaktadır. 2014 yılında temininde güçlük çektiğini belirten işverenlerin yüzde 42’si söz konusu nedeni işaretlerken, bu çalışmada aynı neden 24,2 puanlık bir azalışla yüzde 17,8 işveren tarafından işaretlenmiştir. 2015 yılında işverenler tarafından daha çok işaretlenen nedenler ise geçtiğimiz yıla göre 17,9 puanlık artışla yüzde 86,9 işveren tarafından işaretlenen “Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması” ve 11,3 puanlık azalışla yüzde 72,7 işveren tarafından işaretlenen “Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması” nedenleridir.

İşgücü temininde güçlük çekme nedenleri Batman ve Türkiye genelinde değerlendirildiğinde ilk üç neden sıralamasının aynı olduğu görülmektedir. Bununla beraber Batman’da işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden daha yüksek oranla “Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması” nedenlerini işaretlediği görülmektedir.

Nedenler özelinde sektörler incelendiğinde; “Önerilen Ücretin Az Bulunması” ve “Vardiyalı Çalışma Olması” nedenlerinin, özellikle İnşaat sektöründe faaliyet gösteren işverenler açısından işgücü temininde bir engel olarak görülmediği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Temininde güçlük yaşanan mesleklerin başında yer alan Makineci (Dikiş) mesleğinde teminde güçlük yaşanmasının sebebi Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması olarak yansımıştır.

İşgücü temininde güçlük çekme ve çekmeme durumlarına göre farklılaşmanın en çok olduğu hizmet kurs programlarıdır. Bu durum işverenlerin çeşitli nedenlerle bulmakta güçlük çektikleri işgücünün, İŞKUR tarafından temin edilmesi ve mesleki eğitimlerle öğrenme imkânının sunulması anlamına gelmektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha düşüktür. Vardiyalı çalışma yapılan her 3 işyerinden 1’i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekmelerinin en düşük oranlı nedenlerinden birinin Vardiyalı Çalışma olması dikkat çekicidir. Ancak Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde temininde güçlük çekilme nedeni olarak Vardiyalı Çalışmanın oranı yüzde 4’tür.

Batman ilinde işyerlerinin yüzde 33’ü eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 40’ı ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin ise yüzde 59’u eleman temininde güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde 35’tir.

İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha düşüktür. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. Sektörler arasında farklılaşmalar görülmektedir.

Batman'da işyerlerinin yüzde 33'ü eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 37'nin part-time çalışanı bulunmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinin ise yüzde 62'si eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,4'tür.

Batman'da İmalat, İnşaat, Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ve Bilgi Ve İletişim sektörleri dışında kalan part-time çalışana sahip olan işyerleri eleman temininde güçlük çekmemektedir.

Batman'da vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 5,5 oranında mevcut istihdamın artacağı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam artışı yüzde 8,2, part-time çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 5,0 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi yüzde 6,3'tür. İhracat yapan işyerleri kapasitelerini yüksek oranda arttırma eğilimindedirler. Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda NİDO vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9, İhracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve part-time çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,6'dır.

Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde istihdam azalışı beklenmeyen tek sektör Yöneticiler olduğu görülmektedir. Aynı tabloyu Türkiye geneli için incelediğimizde sadece eğitim sektöründe istihdam azalışı beklendiğini diğer sektörlerde ise istihdam artışı beklendiği görülmektedir.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda istihdam azalışı beklenen meslek grubu bulunmamaktadır. Türkiye genelinde tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir.

Batman'da meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde 659 kişilik istihdam artışı beklentisiyle Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu ilk sırada yerini almıştır. Bu meslek grubunu sırasıyla Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Hizmet Ve Satış Elemanları takip etmektedir.

En fazla istihdam artışı beklenen meslekler Makineci (Dikiş), en fazla istihdam azalışı beklenen meslekler ise içerisinde Orta Öğretim Öğretmeni olan eğitim sektörüne ait meslekler dikkat çekmektedir. İstihdam azalışı beklenen mesleklerin daha fazla eğitim gerektirmeyen meslekler olması yine dikkat çekicidir.

Batman'daki işyerlerinin yaklaşık yüzde 71'nin geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yaklaşık yüzde 42'dir. Yine Batman'da işyerlerinin yaklaşık yüzde 36'sı istihdamının değişmeyeceğini belirtirken bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,6'dır. Batman ilinde her dört işyerlerinden biri geleceğe pozitif şekilde bakarak istihdamlarının artacağını tahmin ederken sadece yüzde 2,8'si istihdamlarında azalış beklentisi içindedir. Türkiye genelinde ise yüzde 16,4'ü istihdam artışı beklerken, yüzde 3,2'si istihdam azalışı beklemektedir. Batman'daki işverenler geleceğe daha umutla bakmaktadırlar.

Batman ilindeki işyerlerinden belirli özelliğe sahip olanların istihdam beklentilerine bakıldığında hepsinin birbirinden farklı özellikler içerdiği görülmektedir. Vardiya Yapan işyerleri ağırlıklı olarak istihdam artışı beklerken vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istihdam azalış beklentisi oldukça yüksektir. İhracat Yapan işyerlerinde ise çok büyük bir kesim fikri olmadığını beyan etmiştir. Batman ilinde Kısmi Çalışanı Olan işyerlerinin istihdam artışı konusunda daha pozitif olduğu önceki tablolarda da dile getirilmiştir.

GİRİŞ

Batman ili işgücü piyasası araştırma raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibarıyla yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımınıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibarıyla idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibarıyla değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Batman ili için 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Batman işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla bulunduğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin olduğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Türkiye İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS'ye göre **TRC3** olarak sınıflandırılan iller Batman, Siirt, Mardin ve Şırnak'tır.

Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Batman ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1'de Batman iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Batman ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri¹

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2008	31,4	26,9	14,3
2009	32,5	28,1	13,5
2010	36,6	32,3	11,7
2011	34,3	29,5	14,1
2012	35,3	26,5	25
2013	36,2	27,8	23,4

Kaynak: TÜİK

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirilmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

Tablo 1'den Batman ilinin 2008-2013 yılları arasındaki işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı incelendiğinde;

- İşgücüne katılım oranında ciddi bir artış görülmemekte olup işgücüne katılım oranı sadece 0,7 puan artmıştır,
- İstihdam oranında yıllara göre dalgalanmalar olup genel itibariyle 0,3 puanlık azalış söz konusudur,
- İşsizlik oranında ise 2009'da 13,5 olan bu oran 2012'de yaklaşık olarak iki katına ulaşmış olup 25,0 olmuştur.

Türkiye genelinde, 2013 yılı için işsizlik oranı % 9,7 iken Batman'da % 23,4 olarak tespit edilmiştir. 2013 yılında işsizlik oranının en yüksek olduğu iller sırasıyla, Batman (% 23,4), Mardin (% 20,6) ve Siirt (% 20,5) olması ilimizin çok büyük bir işsizlik problemi yaşadığını gözler önüne sermektedir.

¹ TÜİK'in İl Düzeyinde açıkladığı Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları eski veri setine aittir. 2014 yılı Şubat Döneminden beri yayınlanan yeni veri setine göre İl düzeyinde veri yayınlanmamıştır.

İşsizlik oranı			
En yüksek 5 il	(%)	En düşük 5 il	(%)
Batman	23,4	Karaman	4,2
Mardin	20,6	Konya	4,7
Siirt	20,5	Manisa	5,1
Şırnak	20,1	Uşak	5,4
Diyarbakır	18,7	Afyonkarahisar	5,6

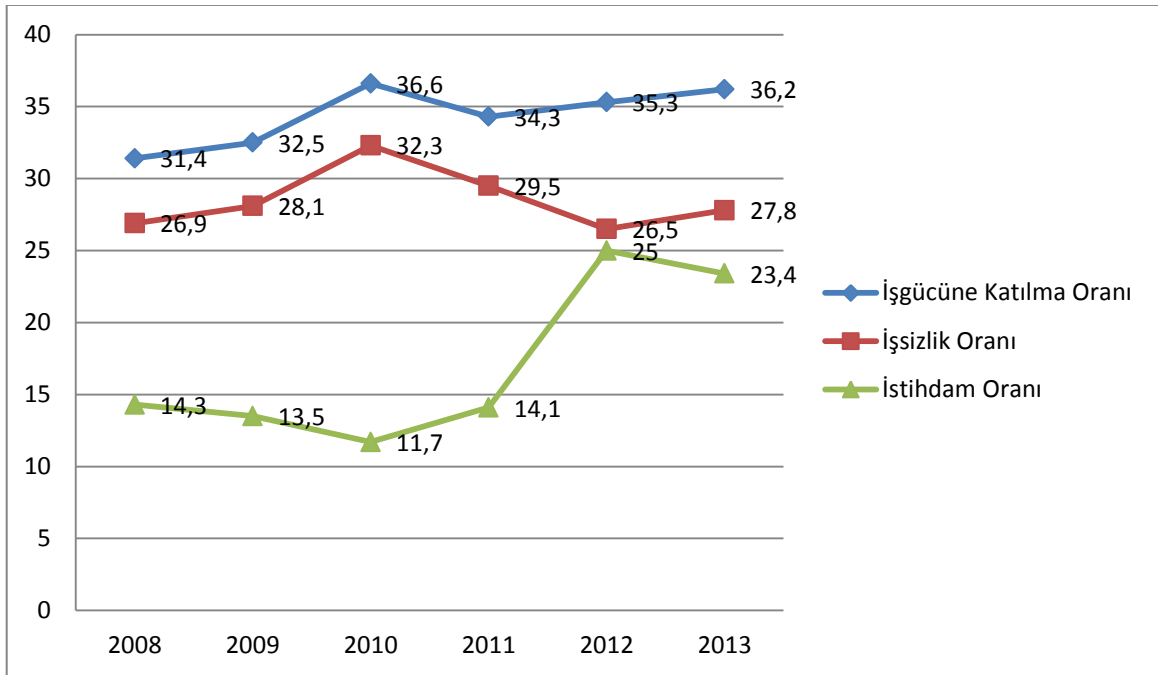
Türkiye genelinde, 2013 yılı için istihdam oranı % 45,9 iken Batman'da % 27,8 olarak tespit edilmiştir. 2013 yılında istihdam oranı en düşük olduğu iller sırasıyla, Batman (% 27,8), Mardin (% 29,7) ve Siirt (% 29,8)' tir.

İstihdam oranı			
En yüksek 5 il	(%)	En düşük 5 il	(%)
Ardahan	59,1	Batman	27,8
Kars	55,5	Mardin	29,7
Burdur	54,9	Siirt	29,8
Bartın	54,9	Şırnak	30,0
Iğdır	54,5	Diyarbakır	30,2

İşgücünün önemli bir göstergesi olan işgücüne katılma oranı, 2013 Hanehalkı İşgücü Araştırması yıllık sonuçlarına göre Türkiye genelinde % 50,8 iken Batman'da % 36,2 olarak tespit edilmiştir. Model çalışması sonucuna göre 2013 yılında; işgücüne katılma oranının en yüksek olduğu iller sırasıyla, Ardahan (% 62,8), Kars (% 59,5) ve Burdur (% 58,9), işgücüne katılım oranının en düşük olduğu iller ise sırasıyla, Batman (% 36,2), Diyarbakır (% 37,2) ve Mardin (% 37,4) olarak tahmin edildi.

İşgücüne katılma oranı			
En yüksek 5 il	(%)	En düşük 5 il	(%)
Ardahan	62,8	Batman	36,2
Kars	59,5	Diyarbakır	37,2
Burdur	58,9	Mardin	37,4
Iğdır	58,6	Siirt	37,5
Bartın	58,5	Şırnak	37,6

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

Kaynak: TÜİK

Tablo ve grafikte görüldüğü üzere, işgücüne katılma oranı 2008 yılından itibaren 2013 yılına kadar azalış göstermiş olup, 2012-2013 yılları arasında sert bir düşüş yaşamıştır. İşgücüne katılım oranı ise ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup, ekonomik olarak üreten nüfusun sürekli azaldığını göstermektedir.

Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranı ise 2008-2009 yıllarında sabit bir seyir izlerken, 2009 sonrasındaki yıllarda sürekli olarak düşüş eğilimi göstermektedir. Söz konusu oran 2012-2013 döneminde 6 puanlık bir azalışla en sert düşüşü göstermiştir. Bu eğri yorumlanacak olursa iki farklı analiz söz konusu olmaktadır. Birinci durumda çalışabilir yaştaki kişi sayısının çoğalması, ikinci durumda ise istihdam alanlarının yeterli seviyede gelişmemesiyle, çalışabilir çağa gelen insanların işgücüne katılım gösterememesi söz konusu olmuştur.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise, işsizlik oranı bazı yıllarda, bir önceki yıla göre azalış gösterse de genel eğilim işsizlik oranının artışı yönündedir. Bu oran diğerleri ile birlikte yorumlandığında ise, Batman ili işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusun arttığı fakat bu duruma nazaran istihdam alanlarının artmadığı söylenebilir. 2008-2013 yılları arası özellikle 2009 yılında küresel alanda yaşanan ekonomik gelişmelerin de etkisiyle Batman ile işgücü piyasası için çok olumlu bir seyir olmamıştır. Ancak bu gelişmelere rağmen istihdam ve işgücüne katılma oranları

Türkiye ortalamasının üzerinde işsizlik oranı ise Türkiye ortalamasının altındadır. Bunlar da Batman ili işgücü piyasası için olumlu göstergelerdir.

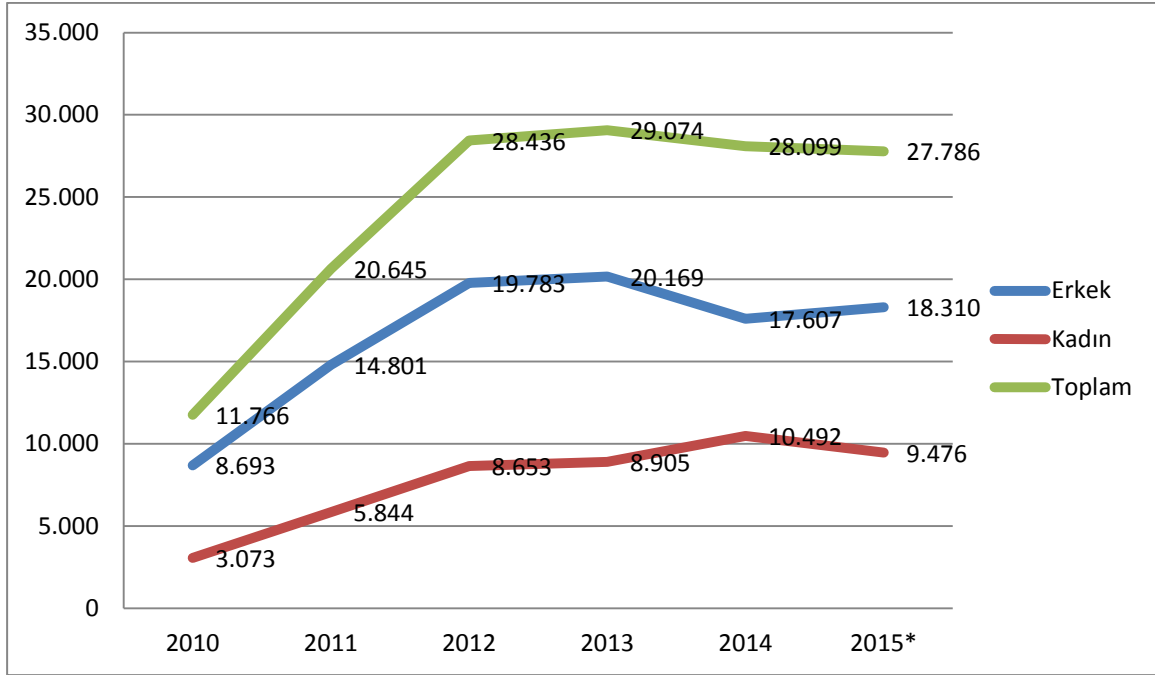
İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olanlar ile ilgili veriler olup oldukça detaylıdır.

KAYITLI İŞSİZ

Kayıtlı işsizler İŞKUR'a kayıt olup işsiz olduğunu bildiren kişilerdir. Bir kişi İŞKUR'a kayıt olduktan sonra 18 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kişinin kaydı aktif kayıtlardan kaldırılır. Grafik 2'de yıllar itibariyle Batman ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Kaynak: İŞKUR *2015 yılı HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

2010 yılında Batman ilinde 11 bin 766 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla bu sayı iki kattan fazla artarak 27 bin 786'ya yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı erkeklerin sayısında genelde bir artış gözlemlenirken 2014 yılında bir düşüş yaşanmış, sonraki yıllarda ise artış yine devam etmiştir. Kadınlarda ise 2010 yılında 3 bin 073 kişi kayıtlı iken, 2015 yılında bu sayı yaklaşık üç kat artarak 9 bin 476 kişiye çıkmıştır. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır. Bu sebeplerin dışında İŞKUR'un kadınlara

yönelik düzenlediği mesleki eğitim kurslarına ve diğer aktif işgücü programlarına katılımın fazla olması İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin arttığının göstergesidir.

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	Kayıtlı İşsiz
Beden İşçisi (Genel)	11.427
Büro Memuru (Genel)	1.656
Beden İşçisi (Temizlik)	1.268
Temizlik Görevlisi	874
Makineci (Dikiş)	629
Elektrikçi (Genel)	352
Dokumacı (El Tezgâhı)	306
Sondaj İşçisi	278
Garson (Servis Elemanı)	275
Dokuma Konfeksiyon Makineci	274
Diğer Meslekler	10.760
Toplam	28.099

Kaynak: İŞKUR *HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile 28 bin 099'dur. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk meslek olan Beden İşçisi (Genel) tüm kayıtlı işsizler içerisinde % 40'lık bir orana sahiptir. En fazla kayıtlı işsizi olan Beden İşçisi (Genel) mesleğinin Batman'da %40'a varmasının en önemli sebeplerinden biri herhangi bir niteliği olmayan kişilerin çokça müracaat ettiği "Toplum Yararına Programlar" (TYP)'dir. Her yıl en az 2 Bin işsiz bu kapsamda geçici olarak istihdam edilmektedir.

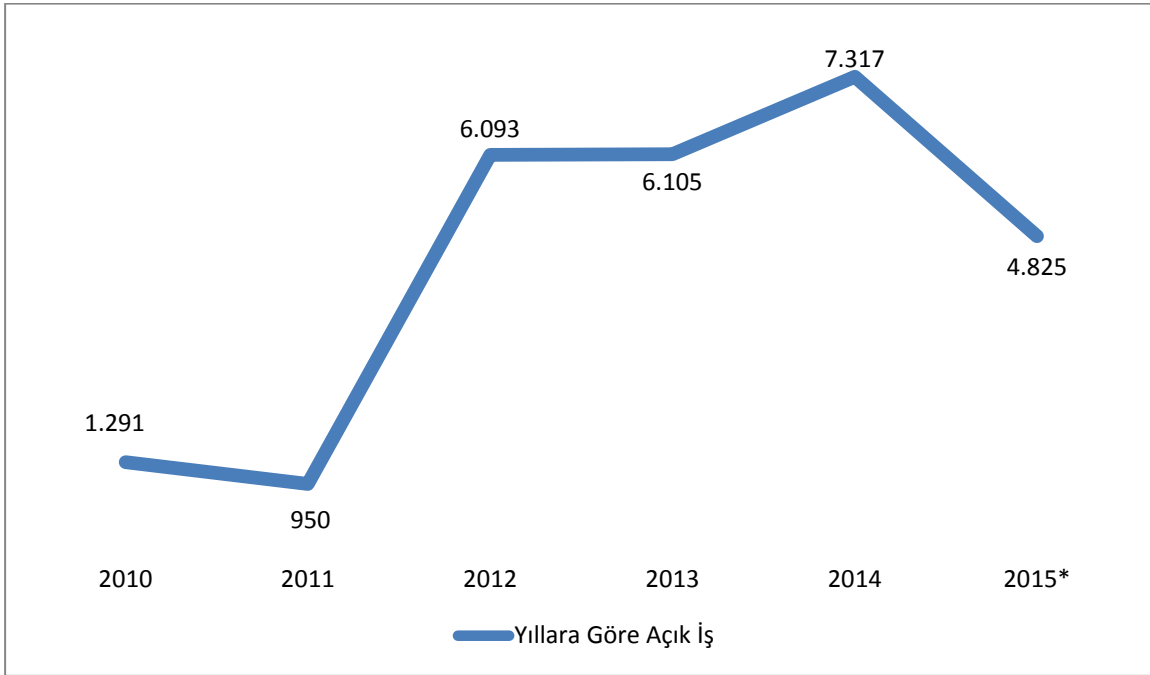
Batman'da en fazla Beden İşçisi (Genel) meslekte kayıtlı işsiz var iken devamında Büro Memuru (Genel), Beden İşçisi (Temizlik), Temizlik Görevlisi, Makineci (Dikiş), Elektrikçi, Dokumacı (El Tezgâhı) ve Sondaj İşçisi mesleklerinin sıralandığı görülmektedir. Tabloda yer alan Makineci (Dikiş), Dokumacı (El Tezgâhı) ve Dokuma Konfeksiyon Makineci meslekleri Batman'da imalat sektörünün yani tekstil firmalarının arttığını göstermektedir. Ayrıca Elektrikçi (Genel) ve Sondaj İşçisi mesleklerinde kayıtlı işsizlerin de ilk on meslek içerisinde olması Yarı Ağır Sanayinin de gelişmekte olduğu söylenebilir.

AÇIK İŞLER

İşverenlerin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. Grafik 3'te görüleceği üzere 2010 yılında bin 291 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2014

yılında toplam 7 bin 317 kişiye ulaşmıştır. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 4 bin 825 olarak gerçekleşmiş ve bu artış seyri devam ettiği takdirde 2014 yılında yakalanan açık iş sayısından daha büyük bir sayıya ulaşılacağı tahmin edilmektedir. İŞKUR'un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile irtibatları giderek artmış ve işverenler eleman taleplerini İŞKUR'a iletmeye başlamıştır.

Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-HAZİRAN dönemini içermektedir.

2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerde Makineci (Dikiş) 2 bin 536 kişi, Dokuma Konfeksiyon Makineci bin 501 kişi, Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı 670 kişi, Beden İşçisi (Genel) 355 kişi ve Satış Danışmanı 199 kişilik açık iş bulunmaktadır. Batman ilinde Tekstil işletmelerinin yoğun olmasından kaynaklı olarak talep edilen mesleklerin buna göre şekillendiği söylemek mümkündür.

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	Açık İş
Makineci (Dikiş)	2.536
Dokuma Konfeksiyon Makineci	1.501
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	670
Beden İşçisi (Genel)	355
Satış Danışmanı	199
Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	105
Müşteri Temsilcisi	104
Elektrikçi (Genel)	66

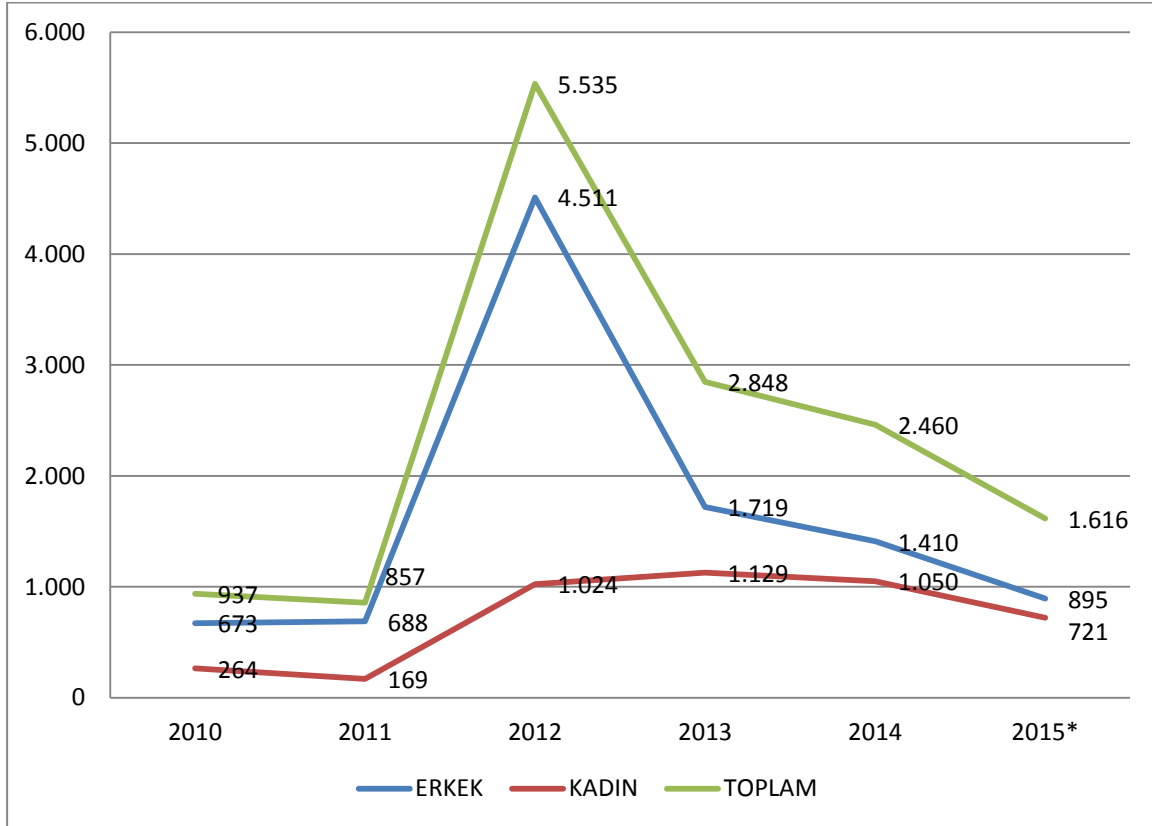
Elektrik Tesisatı Ve Pano Montörü Teknisyeni/Elektrik Teknisyeni	62
Aşçı	57
Diğer Meslekler	1.662
Toplam	7.317

Kaynak: İŞKUR * Ocak-Haziran dönemi

İŞE YERLEŞTİRMELER

Grafik 4'te yer alan yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında 937 olan işe yerleştirme sayısı 2011 yılında azalmasına rağmen 2012 yılında yaklaşık beş kat artarak 5 bin 535'e çıkmıştır. 2013 yılında ise yarı yarıya bir azalışla 2 bin 848'e düştüğü görülmektedir. Söz konusu azalış, kamuda işe yerleştirme sayısının 2012 yılında 5 bin iken, 2013 yılında 1477 olarak gerçekleşmesinden kaynaklanmıştır. 2012 yılında kamudaki yoğun işe alım işe yerleştirmeleri artırmıştır. 2014 yılında işe yerleştirme sayısında belirgin bir düşüş olmamasına rağmen 2013 yılına göre iş yerleştirme sayısı azalmıştır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı bin 616 olarak gerçekleşmiş olup yılsonunda 2014 yılı işe yerleştirme rakamının aşılabacağı tahmin edilmektedir.

Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı OCAK-HAZİRAN Dönemi

2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada İmalat sektörünün Batman'daki en büyük tekstil işyerlerinin olduğu bir kez daha karşımıza çıkmaktadır. Dokuma Konfeksiyon Makineci ve Makineci (Dikiş) meslekleri bin 616 iş yerleştirme sayısında % 55'lik bir bölümü teşkil etmektedir. Bu meslekleri sırasıyla; Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı), Elektrik Malzemesi Montaj İşçisi (Niteliksiz), Petrol-Gaz Üretim Operatörü, Kamyonet Şoförü ve Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili) meslekleri takip etmektedir.

Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme göstergelerinde yer alan mesleklere baktığımızda, işgücü piyasası tarafından talep edilen mesleklerle kayıtlı işsizlerin meslekler bazında örtüştüğü görülmektedir. Söz konusu durum işe yerleştirmelerin mesleklere göre dağılımında da kendisini göstermektedir.

Tablo 4: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	İşe Yerleştirme
Dokuma Konfeksiyon Makineci	624
Makineci (Dikiş)	277
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	227
Beden İşçisi (Genel)	49
Garson (Servis Elemanı)	45
Elektrik Malzemesi Montaj İşçisi (Niteliksiz)	24
Petrol-Gaz Üretim Operatörü	23
Dondurmacı	22
Kamyonet Şoförü	21
Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	19
Diğer Meslekler	285
Toplam	1.616

Kaynak: İŞKUR * HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

İŞKUR'un düzenlediği aktif işgücü programları kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kişilere meslek kazandırmakta, hem de kişilerin işgücü piyasasına girişinde aracı rol oynamaktadır. 2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında 429 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 3 bin 994 kişi katılmıştır.

Mesleki Eğitim Kurslarında 2015 yılının ilk altı ayında 133 adet kurs düzenlenmiş olup 2014 yılında düzenlenen toplam 148 adet kurs neredeyse geçmek üzeredir. Katılımcı sayısı 2015 yılının ilk ayında 2 bin 869 iken 2014'teki katılımcı sayısı 3 bin 510'dur. Mesleki eğitim kurslarının açıldığı mesleklere bakıldığı zaman göze çarpan iki meslek görülmektedir. Bunlar Makineci (Dikiş) ve Dokuma

Konfeksiyon Makinesi meslekleridir. Bunun da sebebi ise Batman işgücü piyasasında Tekstil fabrikalarının yeni açılmış olması ve bu alanda yeteri kadar yetişmiş personel bulunulmamasıdır.

İşbaşı Eğitim Programı (İEP) ise işgücü piyasa tarafından oldukça rağbet gören, işe alımlarda ve meslekte tecrübe edinme noktasında en anlamlı geri dönüşlerin olduğu ve en fazla istihdamın sağlandığı programdır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde 288 İEP düzenlenmiş olup 903 kişi bu programlardan faydalanmıştır. 2014 yılı İEP program sayısı ve katılımcı sayısı ilk altı ayda geçilmiştir. "BİN GENÇ, BİN İŞVEREN İSTİHDAMDA BULUŞUYOR" projesi ile Türkiye’de ilk olarak uygulanan bu projenin katkısı çok büyük olmuştur. Bu proje kapsamında Batman Üniversitesi öğrencilerine İEP kapsamında staj yapabilecekleri işyerleri bulabilmek için İlin tüm kesimleri bir araya getirilerek proje tüm işgücü piyasasına dağıtılmıştır.

Toplum Yararına Program (TYP) dâhilinde ise ilk altı ayda 3 bin 335 kişi 11 proje ile programdan yararlanmıştır.

Tablo 5:Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitim Program Sayısı	Girişimcilik Eğitim Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015*	133	2.869	288	903	8	222	429	3.994	11	3.335
2014	148	3.510	212	750	8	223	368	4.483	26	4.257
2013	134	3.204	290	755	29	805	453	4.764	30	3.618
2012	140	2.959	145	332	20	519	305	3.810	57	4.978
2011	78	1.586	35	97	2	50	115	1.733	9	618
2010	146	2.797	5	19	0	0	151	2.816	15	453

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Batman ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam bin 681 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden bin 077’si işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile değişiklikler göstermektedir.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı
2015*	1.077
2014	1.897
2013	1.999
2012	1.467
2011	1.089
2010	916

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞKUR'un tanınırlığının ve işgücü piyasasındaki etkinliğinin artması, işsizlik sigortasından yararlanma şartlarındaki değişikliklerle birlikte değerlendirildiğinde işsizliği ödeneğine başvuruların sayısı artmıştır.

Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)

Meslekler	İşsizlik Ödeneğini Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	297
Büro Memuru (Genel)	59
Beden İşçisi (Temizlik)	41
Şoför-Yük Taşıma	36
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	34
Makineci (Dikiş)	32
Elektrikçi (Genel)	25
Beden İşçisi (İnşaat)	20
Temizlik Görevlisi	14
Diğer Meslekler	506
Genel Toplam	1.077

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

Tablo 7 incelendiğinde mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenlerin en çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu tespit edilmiştir. Diğer mesleklerde ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin sayılarının birbirlerine yakın değerler olduğu görülmektedir. Bu durum meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıklarını veya kişilerin çalıştıkları işlerden memnun olduklarını ifade etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına karşın etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle de işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar dışında Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunmasına yönelik EUROSTAT'ın talep ettiği açık iş istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistik Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu”² kapsamında,

Temel işyeri bilgileri

Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılama Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi)

Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni)

30 Nisan 2016 tarihleri itibarıyla artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için, örneklem çekimine mesleki kısımları dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde Batman ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı,

² Soru Formu Ek 1’de verilmiştir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapip yapmama durumları ile Part-time çalışanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Batman ilinde 866 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 19 bin 730 çalışan tespit edilmiştir.

İŞYERİ VERİLERİ

Batman ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 866 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamındaki 17 sektörden 16 tanesinde işyeri bulunmaktadır. Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe işyeri bulunmamaktadır. İşyerlerinin sektörel dağılımı Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

Sektörler	10+
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	251
İnşaat	218
İmalat	132
Ulaştırma ve depolama	65
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	41
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	35
Eğitim	26
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	25
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	24
Diğer hizmet faaliyetleri	16
Madencilik ve taş ocakçılığı	10
Bilgi ve iletişim	9
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	6
Gayrimenkul faaliyetleri	4
Finans ve sigorta faaliyetleri	3
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1
Genel Toplam	866

Kaynak: İPA 2015

Batman ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 3 işyerinden biri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile İnşaat (yüzde 25,2) ile İmalat (yüzde 15,2) sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör işyerlerinin yüzde 69'unu oluşturmaktadır. Türkiye genelinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde de bu 3 sektörün ağırlığı yüzde

70'ler civarındadır. Ancak Türkiye genelinde en fazla işyeri İmalat sektöründe daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu açıdan Batman ilinin Türkiye geneli ile farklılaştığı görülmektedir. İşyeri sayıları bakımından illerin yarısından fazlasında İmalat sektörü ilk sırada iken Batman'da üçüncü sıradadır.

Batman ilinde en az işyeri Kültür, Sanat, Eğlence ve Spor ve Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerindedir. Yukarıda belirtildiği üzere Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe ise işyeri bulunmamaktadır. Türkiye genelinde en az işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründedir.

İmalat sektöründeki farklılık dışında Türkiye genelindeki işyerlerinin dağılımı ile Batman ilinin sektörel dağılımı benzer durumdadır.

Batman ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 19 bin 730 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 80,7'si erkek, yüzde 19,3'ü kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Batman'da kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür. Ancak bölgede özellikle Tarım sektöründe kadınlar yaygın olarak ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. Tarım sektörünün bu çalışmada kapsam dışı olması nedeniyle kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşük olarak gerçekleşmiştir.

Batman ilinde en fazla çalışanın bulunduğu İmalat Sektöründe 3 bin 4992u erkek, bin 577'si kadın olmak üzere toplam 5 bin 076 çalışan mevcuttur. İmalat sektörünü 4 bin 321 çalışanı ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde çalışanlar yer almaktadır. Toptan ve Perakende Ticaret sektörünü 2 bin 939'u erkek, 177'si kadın olmak üzere toplam 3 bin 116 çalışan yer almaktadır. En fazla çalışana olan ilk üç sektör tüm sektörlerdeki çalışanları %63,4'ünü kapsamaktadır.

Türkiye genelinde olduğu gibi Batman'da da kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısına en yakın olduğu sektörler; Eğitim ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleridir. Çalışan kadın sayısının en fazla olduğu İmalat sektörü tekstil fabrikaları ile dikkat çekmektedir. Ayrıca ziyaret edilen 866 işyerine göre Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme Ve Spor sektöründe kadın çalışan bulunmamaktadır.

Batman'da araştırma kapsamındaki işyerlerinde kadın çalışanların oranı Türkiye geneline göre daha düşüktür. Sektörler arasında da farklılaşma görülmektedir.

Tablo 9: Batman'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

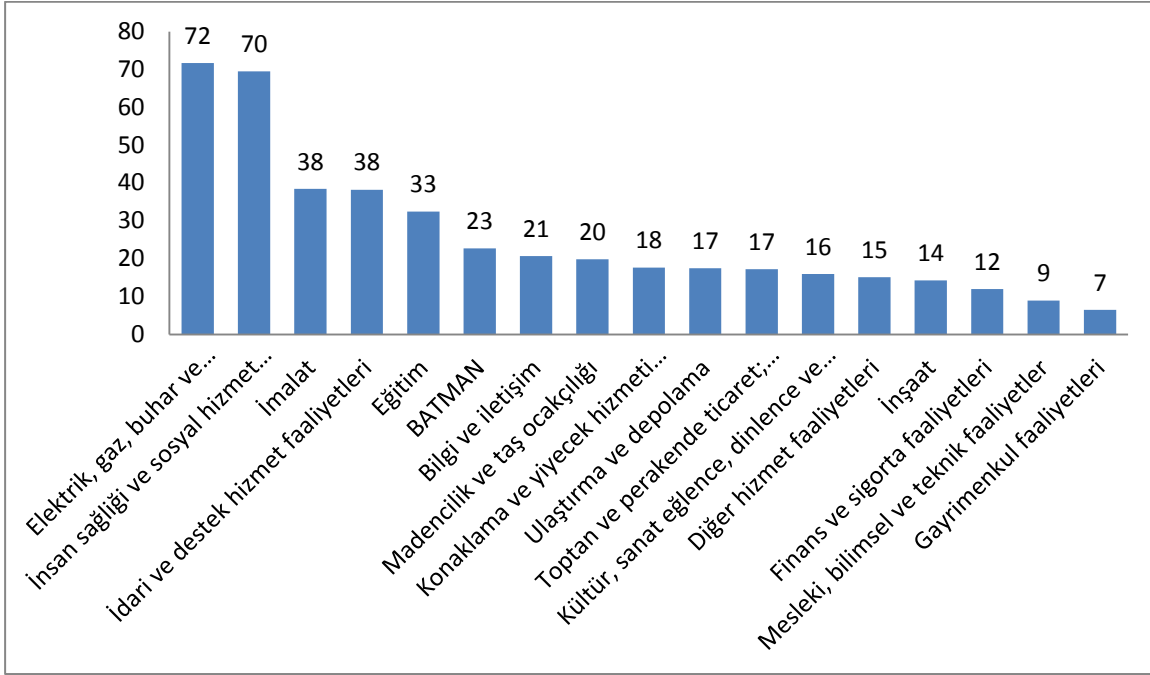
Sektör	10+		
	Erkek	Kadın	Toplam
İmalat	3499	1577	5076
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	3764	557	4321
İnşaat	2939	177	3116
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	935	734	1669
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1355	211	1566
Ulaştırma Ve Depolama	1101	36	1136
Eğitim	559	286	845
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	539	79	618
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	420	10	430
Diğer Hizmet Faaliyetleri	209	34	242
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	198	26	224
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	196	2	199
Bilgi Ve İletişim	137	50	187
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	33	3	36
Gayrimenkul Faaliyetleri	25	1	26
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme Ve Spor	16	0	16
Genel Toplam	15.924	3.782	19.730

Kaynak: İPA 2015

Batman'da ziyaret edilen 866 işyerine en fazla çalışan sayısı sırasıyla İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret ve İnşaat sektörlerindedir. 19 bin 730 çalışanın yüzde 63,4'ü bu sektörlerdedir. İşyerlerinin yüzde 69'ü bu üç sektörde iken çalışanlarda 6 puanlık bir düşüş söz konusudur. En az çalışanı olan sektörler ise işyeri sayısı ile bağlantılıdır. İşyeri sayısı en az olan sektörlerde çalışan sayısı da azdır.

Sektörlerdeki işyeri sayısı ve çalışan sayılarından ortalama bir işyerinin büyüklüğü bulunabilmektedir. Grafik 5'te sektörlerde bir işyerinde ortalama çalışan sayısına yer verilmiştir.

Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

Kaynak: İPA 2015

Batman ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 23'tür. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Batman'daki işyerleri Türkiye geneline göre daha küçük ölçekli işyerleridir.

Türkiye genelinde en fazla işyeri ve çalışan olan ilk üç sektörden İmalat sektörü ortalamanın üzerinde iken Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ortalamanın altındadır. Batman'da ise bu üç sektör Türkiye geneli verileri ile aynı eğilimi göstermektedir. Özellikle İmalat sektöründe Türkiye genelinde ortalama çalışan sayısı 50 kişi iken Batman'da bu sayı 38'dir.

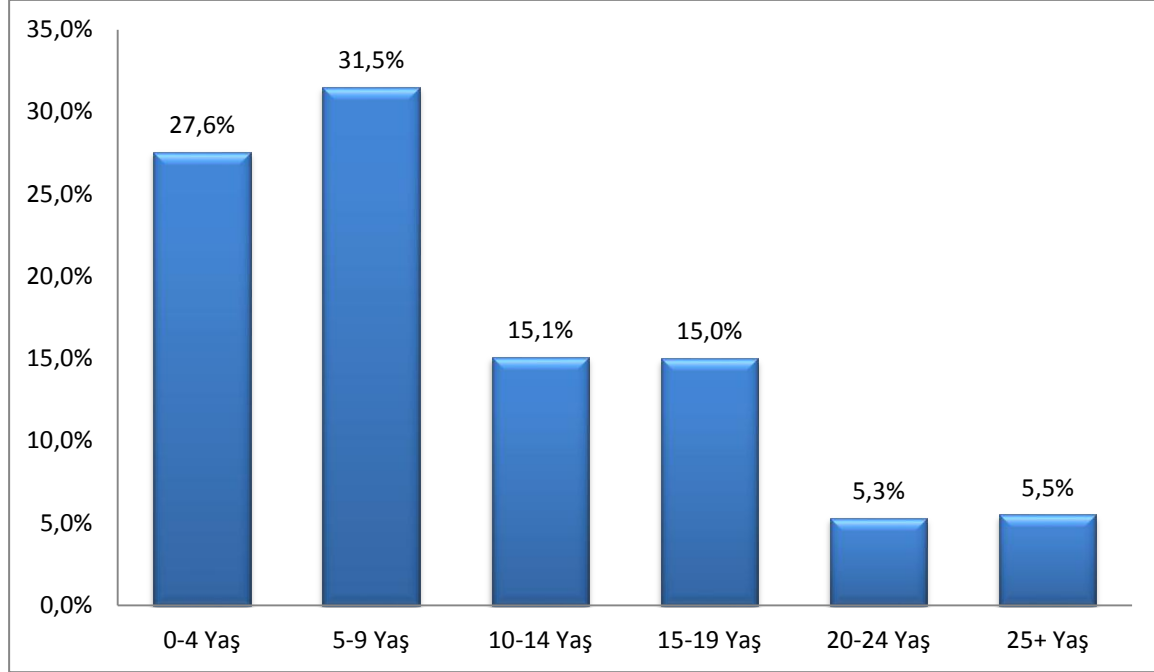
Batman'da ortalama çalışan sayısı en yüksek sektörler sırasıyla Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı, İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, İmalat, İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve Eğitim sektörleridir. Batman'da ilk iki sırada yer alan Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı 72 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleri de 70 ortalama çalışan sayıları ile Türkiye ortalamalarının üstündedirler.

İşyerlerinin yaş grubuna göre dağılımına bakıldığında ilk sırada % 31,5 ile 5-9 yıl arası kurulmuş işyerleri bulunmaktadır. 5-9 yıl arası işyerlerini 5 27,6 ile 0-4 yıl arası kurulmuş işyerleri takip etmektedir.

Batman ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yaklaşık % 74'ü 14 yıl ve daha kısa süredir faaliyet gösteren işyerleridir. 20 yıl ve daha uzun süredir faaliyet gösteren işyerlerinin

tüm işyerleri içindeki oranın yaklaşık yüzde 10 olması Batman işgücü piyasasının çok genç olduğunu da göstermektedir.

Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2015

Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında Türkiye genelinde her yaş grubuna işyerlerinin dengeli dağıldığı ve en fazla işyerinin yüzde 27 ile 5-9 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde 25 ve üzeri yaştaki işyerlerinin oranı yüzde 13'tür. Türkiye geneli işyerlerinin yaş grupları ile Batman ilindeki işyerlerinin yaş grupları farklılaşmaktadır. Batman'daki işyerleri daha genç ve kısa süredir faaliyet gösteren işyerleridir.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışan Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılardır. Çalışanların yüzde 33'ü bu meslek grubundadır. Hem işyeri hem de çalışanların en fazla İmalat sektörü olması bu meslek grubunu ön plana çıkarmıştır. Türkiye genelinde bu meslek grubu dördüncü sıradadır.

Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

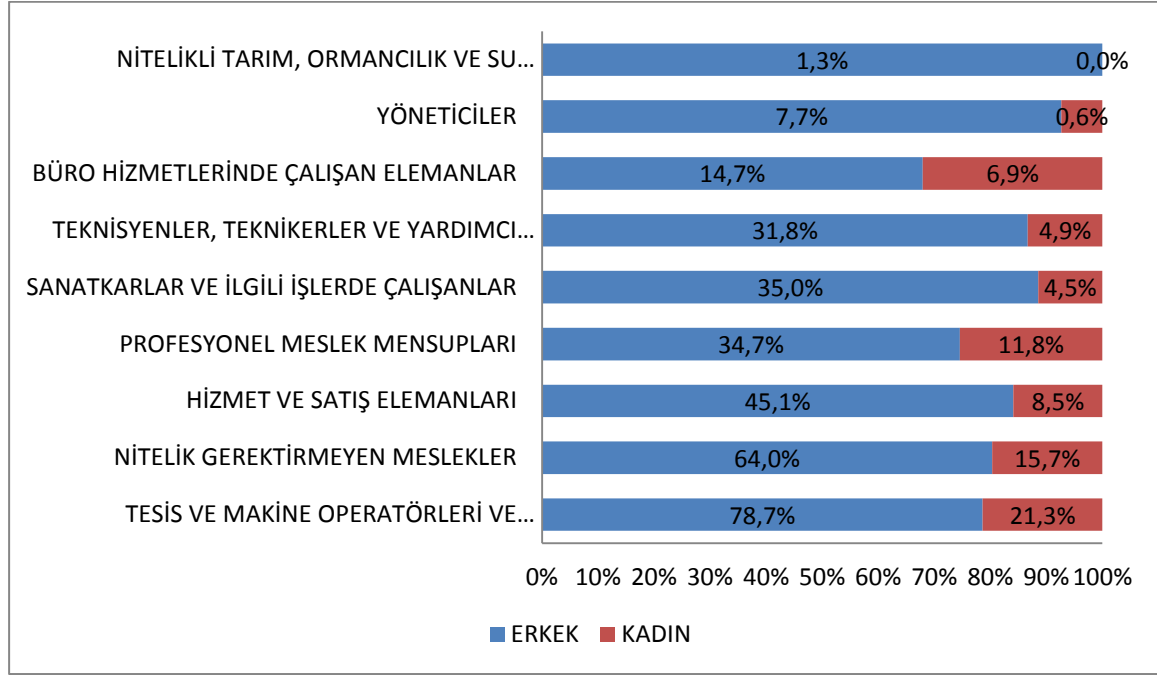
Meslek Grubu	10+		
	Erkek	Kadın	Toplam
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	4002	1086	5089
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	3256	797	4053
Hizmet ve Satış Elemanları	2295	434	2729
Profesyonel Meslek Mensupları	1766	603	2369
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1779	229	2008
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1621	249	1869
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	748	353	1101
Yöneticiler	393	31	425
Nitelikli Tarım, Ormanlık Ve Su Ürünleri Çalışanları	64	0	64
Genel Toplam	11.810	3.405	15.215

Kaynak: İPA 2015

Batman ilinde en fazla çalışanı olan meslek grubu Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcıları yüzde 26'sı Nitelik Gerektirmeyen meslekler takip etmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 16,7'dir. Batman ilinde mesleki nitelik ve beceri gerektirmeyen işlerde çalışma oranı Türkiye geneline göre yüksektir. Batman'da erkeklerin yüzde 27,5'i, kadınların ise 23,4'ü nitelik gerektirmeyen işlerde çalışmaktadır. Türkiye genelinde bu oranlar erkekler için yüzde 15,4, kadınlar için ise yüzde 20,2'dir. Kadınlarda niteliksiz işlerde çalışma oranı erkeklere göre daha yüksektir. Diğer yandan genellikle lisans mezunlarının çalıştıkları Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu incelediğinde Batman'da kadınların yüzde 17,7'sinin, erkeklerin ise yüzde 14,9'unun bu meslek grubunda çalıştığını görülmektedir. Fotoğrafa bu açıdan bakıldığında da kadınların yüksek eğitim gerektiren meslek grubunda daha yoğun çalıştığı tespit edilmiştir.

Batman'da erkekler ve kadınlar en fazla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda çalışmaktadırlar.

Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

Kaynak: İPA 2015

Batman ilinde herhangi bir meslek grubunda çalışan kadın sayısı çalışan erkek sayısından daha fazla değildir. Türkiye genelinde de kadınların erkeklerden fazla çalıştığı bir meslek grubu bulunmamaktadır. Batman ilinde Nitelikli Tarım, Ormanlık Ve Su Ürünleri İle Yöneticiler meslek gruplarında çalışan kadın oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür. Batman'da kadınlar özellikle İmalat sektöründe makineci veya mesleki beceri gerektiren mesleklerden ziyade büro işlerinde çalışmaktadır. Kadınların Profesyonel Meslek Mensuplarında çalışma oranının il genelinde çalışma oranından yüksek olması dikkat çekici bir noktadır.

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

10+		
Erkek	Kadın	Toplam
Şoför-Yük Taşıma	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Makineci (Dikiş)	Hemşire	Şoför-Yük Taşıma
Beden İşçisi (Genel)	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Beden İşçisi (Genel)
İşletmeci	Satış Danışmanı	Satış Danışmanı
Satış Danışmanı	Tıbbi Dokümantasyoncu Ve Sekreter	İşletmeci
Pazarlamacı	İplik Temizleme İşçisi	Pazarlamacı
Güvenlik Görevlisi	Sekreter	Güvenlik Görevlisi
Beden İşçisi (İnşaat)	Muhasebeci	Garson (Servis Elemanı)
Garson (Servis Elemanı)	Aşçı	Beden İşçisi (İnşaat)

Kaynak: İPA 2015

Batman ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Makineci (Dikiş) mesleği görülmektedir. İmalat ve İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinin işgücü piyasasındaki ağırlığı burada da kendini göstermiştir. Makineci (Dikiş) mesleğini sırasıyla Temizlik görevlisi ve Şoför-Yük Taşıma meslekleri takip etmektedir.

Kadın çalışan sayısına göre en fazla olan mesleklerde yine ilk sırayı Makineci (Dikiş) mesleği almaktadır. Kadın çalışan sayısına göre en fazla olan mesleklerde diğer meslekler incelendiğinde ise İmalat, İnsan sağlığı ve Sosyal Hizmetler ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde olduğu görülmektedir. Erkek çalışan sayısına göre en fazla olan mesleklerde ilk sırada Şoför-Yük Taşıma yer almaktadır.

En fazla çalışılan ilk on meslek dikkate alındığında kadınların erkeklere göre daha fazla mesleki nitelik ve beceri gerektiren işlerde çalıştığı görülmektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Batman ilinde yüzde 26,3'tür. Batman Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Batman'daki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden her dört işyerinden birine hizmet sunma imkânı bulmuştur. Türkiye geneline göre alanında daha kısıtlı kitlelere hizmet sunmuştur.

Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

Sektör	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranı	İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Dağılımı
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	73,9%	7,8%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	66,7%	0,9%
Eğitim	57,7%	6,6%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	53,8%	3,8%
Gayrimenkul Faaliyetleri	50,0%	0,9%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	38,7%	5,9%
İmalat	38,6%	22,4%
Bilgi Ve İletişim	37,5%	1,5%
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	33,8%	1,5%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara	24,0%	26,5%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	20,8%	2,3%
Ulaştırma Ve Depolama	18,3%	5,2%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve	16,7%	0,4%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	14,9%	2,7%
Genel Toplam	26,3%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

İşyeri sayısı ile bağlantılı olarak en fazla İŞKUR hizmetlerinden faydalanan sektörler İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Finans Ve Sigorta Faaliyetleri ve Eğitim sektörlerindeki işyerlerinden hiçbiri İŞKUR hizmetlerinden yararlanmamıştır. İdari ve Destek Hizmet faaliyetleri, Elektrik,Gaz,Buhar ve İklimlendirme Üretimi ile Ulaştırma ve Depolama sektörlerinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranları oldukça düşüktür. Toptan ve Perakende Ticaret ile İmalat sektörlerinde ise il ortalamasının biraz üzerinde olup daha fazla etkinliğin sağlanması gereken bir sektör olarak dikkat çekmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı Batman ilindeki işyerlerinin kendi sektörleri içerisinde karşılaştırıldığında ilk sırada % 26,5 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü bulunmaktadır. Toptan ve Perakende Ticaret sektörünü %22,4 ile İmalat sektörü takip etmektedir. Bu iki sektör en fazla çalışanı olan üç sektörden ikisini teşkil etmesi Batman ilindeki çalışanların ağırlıklı olarak İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerinde çalıştıklarını da göstermektedir.

Batman ilinde işyerlerinin yüzde 3,7'si part-time çalışana sahiptir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 8,6'dır. Batman'da part-time çalışanı olan işyeri oranı daha düşüktür.

Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar

Sektör	Oran	Kadın Çalışan	Erkek Çalışan	Toplam
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0,0%	0	0	0
İmalat	0,8%	1	28	29
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi	0,0%	0	0	0
İnşaat	0,5%	0	31	31
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara	4,1%	22	178	201
Ulaştırma Ve Depolama	5,0%	7	191	197
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	12,9%	20	78	98
Bilgi Ve İletişim	12,5%	6	20	26
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	0	0	0
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0%	0	0	0
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	4,2%	1	20	21
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	2,5%	1	3	4
Eğitim	11,5%	51	38	89
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	21,7%	453	477	930
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme Ve Spor	0,0%	0	0	0
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0	0	0
Genel Toplam	3,7%	562	1.064	1.626

Kaynak: İPA 2015

Batman'da araştırma kapsamına giren 16 sektörde işyeri bulunurken part-time çalışanı olan 10 sektör bulunmaktadır. Türkiye genelinde ise bütün sektörlerde part-time çalışma yapıldığı görülmektedir. İlde en fazla part-time çalışanı olan işyeri sayısı İnsan Sağlığı ve sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründedir. Bu sektör işyeri sayısı en fazla olan sektörler incelendiğinde 24 işyeri

araştırma kapsamına girmiş olup % 2,7'lik bir yüzde ile dahil olmuştur. Türkiye genelinde en yüksek orana İnsan Sağlığı ve sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü sahiptir. En düşük oran ise Madencilik sektöründedir.

Batman ilinde çalışanların yüzde 8,2'si part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 20,8'dir. Türkiye genelinde Batman geneline göre part-time çalışma daha yaygındır.

Batman'da part-time çalışanı olan işyerlerinde çalışanların yüzde 34,5'i kadındır. Part-time çalışma yapılan yerlerde kadın istihdamının part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Batman'da part-time çalışmanın kadın istihdamı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu görülmektedir. Aynı durum Türkiye genelinde de söz konusudur. Part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdamda olanların yüzde 39'u kadındır.

Part-time çalışanı olan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 14'te gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların part-time çalışmıyor olabilecekleri de dikkate alınmalıdır. Sonuçta araştırma kapsamındaki işyerlerine part-time çalışanlarının olup olmadığı sorulmuş olup part-time çalışanların hangi mesleklerde çalıştığı bilgisi sorulmamıştır.

Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

10+		
Kadın	Erkek	Toplam
Hemşire	Servis Şoförü (Okul)	Hemşire
Tıbbi Dokümantasyoncu Ve Sekreter	Hemşire	Servis Şoförü (Okul)
Temizlik Görevlisi	Satış Danışmanı	Temizlik Görevlisi
Acil Tıp Teknisyeni	Temizlik Görevlisi	Tıbbi Dokümantasyoncu Ve Sekreter
Bilgisayar İşletmeni	Diğer Uzman Tıp Doktorları	Satış Danışmanı
Sekreter	Şoför-Yük Taşıma	Diğer Uzman Tıp Doktorları
Satış Danışmanı	Şoför (Yolcu Taşıma)	Sekreter
Tıbbi Sekreter-Poliklinik	Sekreter	Şoför-Yük Taşıma
Okul Öncesi Öğretmeni	Garson (Servis Elemanı)	Bilgisayar İşletmeni
Özel Eğitimde Yardımcı Personel / Öğretmen Yardımcısı	Tıbbi Dokümantasyoncu Ve Sekreter	Şoför (Yolcu Taşıma)

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanın olduğu işyerlerinde en fazla çalışanın olduğu meslekler Hemşire, Servis Şoförü (Okul) ve Temizlik Görevlisi olmuştur.

Batman ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 13,2'si vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye'de yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Batman ilinde vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı genel olarak Türkiye ortalamasının yarısı kadardır.

Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

Sektör	İşyeri	Çalışan Sayısı		
	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	5,0%	117	992	1109
İmalat	2,7%	66	959	1024
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	2,0%	44	292	336
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,7%	608	713	1321
İnşaat	0,6%	17	190	208
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,6%	36	497	532
Eğitim	0,5%	81	71	152
Ulaştırma Ve Depolama	0,4%	7	59	65
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0,2%	0	128	128
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	0,2%	0	68	68
Bilgi Ve İletişim	0,1%	6	20	26
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,1%	0	2	2
Genel Toplam	13,2%	981	3.990	4.972

Kaynak: İPA 2015

Batman iline sektörel bazda baktığımızda vardiyalı çalışma sırasıyla en fazla Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı, İmalat ve Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörlerinde faaliyet gösteren işyerlerinde uygulanmaktadır. Batman ilinde oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapan sektörler; Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı, İmalat ve Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörleri iken, Türkiye genelinde ise sektörel olarak yüzde 47,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü olmuştur. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörü Türkiye genelinde ikinci sırada yer alırken, Kültür, sanat eğlence, dinlenme ve spor sektörü ise sekizinci sırada yer almaktadır. Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörlerinde Batman ilinde vardiyalı çalışma yapılmamaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanlara cinsiyet yönüyle baktığımızda, Batman ilinde sektörel bazda oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapılan ilk iki sektördeki erkeklerin oranı yüzde 90'lar civarında iken, Türkiye'de bu oran daha düşüktür.

Batman ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 19'si kadındır. Çalışma kapsamında işyerlerinin vardiyalı çalışma yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde kadın çalışanların vardiyaya kalıp kalmadıklarına dair bilgi toplanmamıştır. Bu durum göz önüne alınarak Batman ilinde vardiyalı çalışmanın kadın istihdamını olumsuz yönde etkilemediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 16'da gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların vardiyalı çalışmıyor olabilecekleri dikkate alınmalıdır.

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Hemşire	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Satış Danışmanı	Satış Danışmanı
Tıbbi Dokümantasyoncu Ve Sekreter	Elektrik Tesisatı Ve Pano Montörü Teknisyeni/Elektrik Teknisyeni	Hemşire
Satış Danışmanı	Beden İşçisi (Genel)	Elektrik Tesisatı Ve Pano Montörü Teknisyeni/Elektrik Teknisyeni
Misafir İlişkileri Görevlisi (Guest Relations Officer)	Güvenlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi
Acil Tıp Teknisyeni	Şoför-Yük Taşıma	Beden İşçisi (Genel)
Sekreter	Hemşire	Şoför-Yük Taşıma
Kasiyer	Garson (Servis Elemanı)	Tıbbi Dokümantasyoncu Ve Sekreter
Bilgisayar İşletmeni	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Garson (Servis Elemanı)
Makineci (Dikiş)	Muhasebeci	Muhasebeci

KAYNAK: İPA 2015

Batman ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı meslek bazında cinsiyete göre sıralandığında; kadınlarda ilk üç sırayı Hemşire, Temizlik Görevlisi ve Tıbbi Dokümantasyoncu Ve Sekreter yer almaktadır. Türkiye’de ise bu sıralama Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) olarak sıralanmaktadır. Batman ilinde erkeklerde Temizlik Görevlisi, Satış Danışmanı ve Elektrik Tesisatı Ve Pano Montörü Teknisyeni/Elektrik Teknisyeni iken, Türkiye’de Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi olarak sıralanmaktadır.

Batman ilinde hem part-time çalışanı olan işyerlerinde hem de vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde Hemşire ile Temizlik Görevlisi ilk sıralarda olması dikkat çekicidir.

10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 6’sı ihracat yapmaktadır. İlde 5 sektörde ihracat yapılmaktadır. Çalışanların yüzde 14,9’u ihracat yapan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelindeki işyerlerinin ise yüzde 17,4’ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyeri oranı Türkiye genelinde Batman’a göre daha yüksektir.

Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı

Sektör	İşyeri	Çalışan Sayısı		
	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
İmalat	4,2%	878	1658	2536
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	1,1%	6	157	164
İnşaat	0,5%	5	171	177
Ulaştırma Ve Depolama	0,1%	1	37	38
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0,1%	0	50	50
Genel Toplam	6,0%	891	2.073	2.964

KAYNAK: İPA 2015

İhracat yapan işyeri oranı en yüksek ilk üç sektör karşılaştırıldığında Türkiye ve Batman ilinde benzerlik olduğu gözlemlenmiştir. Türkiye’de ihracat yapan firma sıralamasında ilk üç sırayı İmalat, Madencilik ve Taş ocakçılığı, Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri alırken, Batman ili için bakıldığında, en fazla ihracat yapılan sektörün yüzde 85,5 ile İmalat sektörü olduğu görülmektedir. İkinci sırada yüzde 5,9 ile İnşaat sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 5,5 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü yer almaktadır. Batman ilinde İhracat yapan işyerlerinde çalışanların % 70’i erkeklerden oluşmaktadır.

İhracat yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan mesleklere baktığımızda Makineci (Dikiş), Ortacı/Ayakçı (Tekstil), Ütücü, Overlokçu, Beden işçisi ve Şoför-Yük Taşıma meslekler öne çıkmaktadır. İhracat yapan işyerlerinde bu tür mesleklerde de çalışanların olabileceği dikkatten kaçmamalıdır.

Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Şoför-Yük Taşıma	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)
İplik Temizleme İşçisi	Beden İşçisi (Genel)	Şoför-Yük Taşıma
Kalite Kontrolcü	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Beden İşçisi (Genel)
Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	Ütücü	Ütücü
Kalite Kontrolcü-Tekstil	Pazarlamacı	Pazarlamacı
Ütücü	Kesimci (Konfeksiyon)	İplik Temizleme İşçisi
Muhasebeci	Muhasebeci	Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)
Kumaş Temizleme İşçisi (El İle)	Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah	Muhasebeci
Aşçı	Kumaş Paketleme İşçisi	Bilgisayarlı Makine (Cnc Operatör)

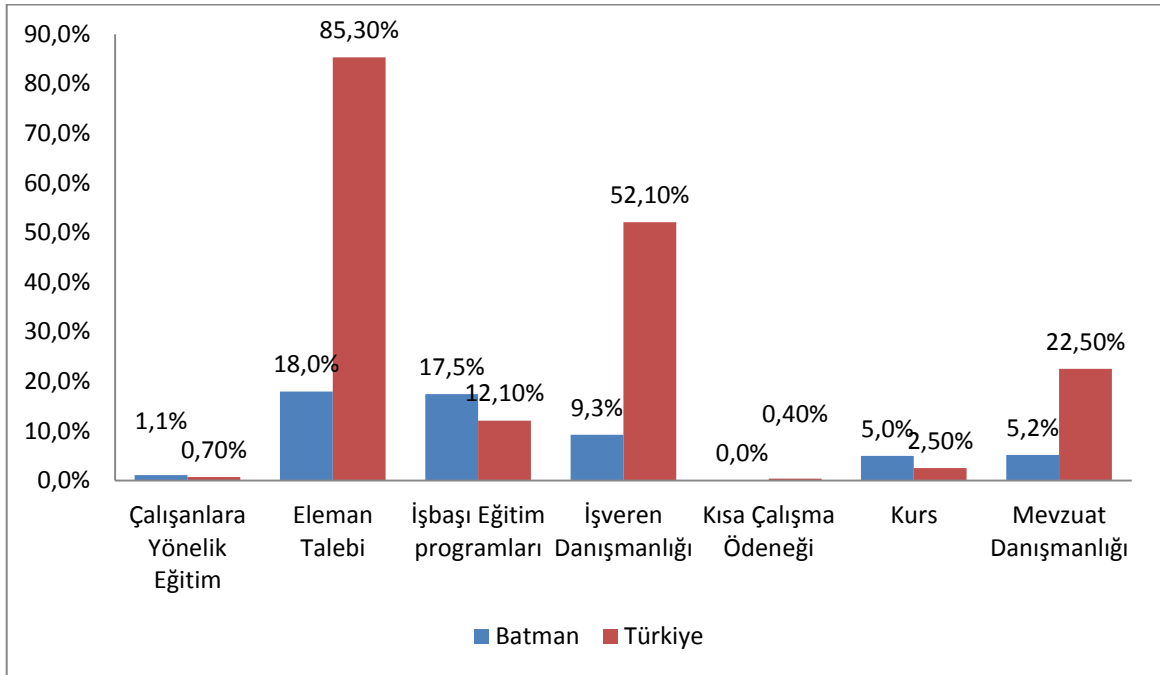
KAYNAK: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en çok olan mesleklere bakıldığında kadınlarda ilk on meslek incelendiğinde İmalat sektöründe geniş yer kaplayan tekstil fabrikaları göze

çarpmaktadır. İlk on meslek içerisinde sadece iki meslek bu alanda doğrudan çalışmamaktadır. Erkeklerde ise Makineci (Dikiş), Şoför-Yük Taşıma ve Beden işçisi olarak sıralanmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Batman'daki işyerlerinin yüzde 26,3'ü, Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin ise yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Hangi hizmetlerden ağırlıklı olarak yararlanıldığına ilişkin veriler grafik 8'de sunulmuştur.

Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

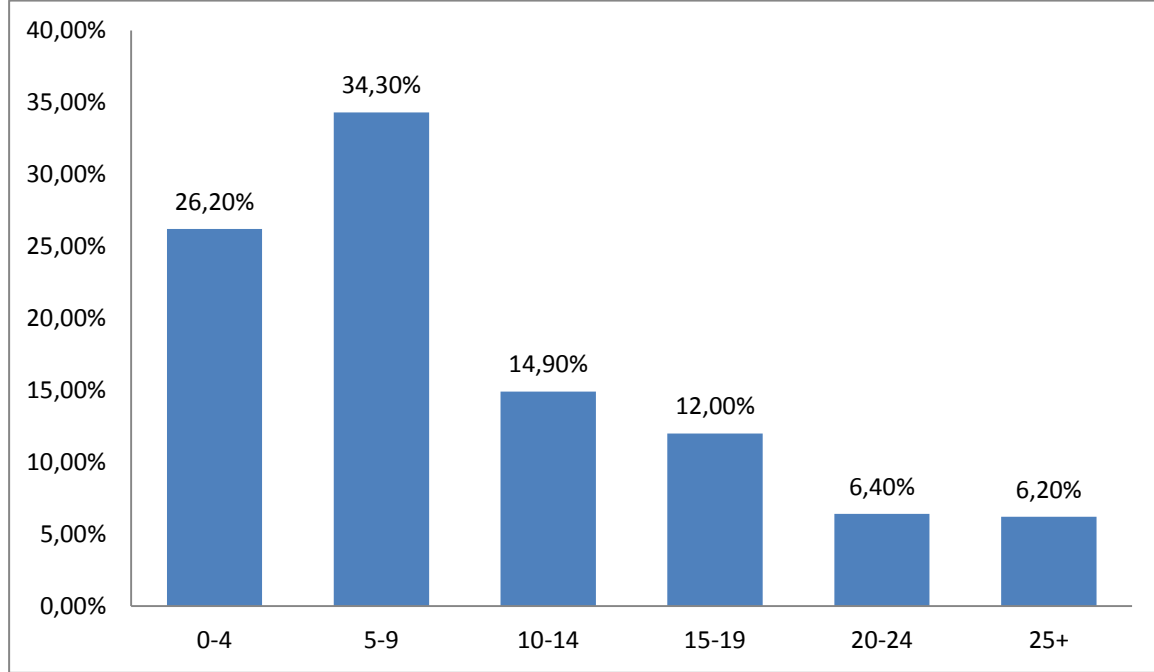
KAYNAK: İPA 2015

Batman ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 18 ile en fazla eleman talebinde bulunmuşlardır. Bunu sırasıyla yüzde 17,5 ile İşbaşı Eğitim programları, yüzde 9,3 ile işveren danışmanlığı, yüzde 5,2 ile mevzuat danışmanlığı, yüzde 5 ile kurs hizmetleri ve yüzde 1,1 ile Çalışanlara Yönelik eğitim takip etmiştir. Kısa çalışma ödeneği hizmet talebi olmamıştır. Türkiye genelinde ise benzer bir sıralama ile eleman talebi, işveren danışmanlığı, mevzuat danışmanlığı, işbaşı eğitim programı olarak sıralanmıştır. Batman ilinde tüm hizmetler Türkiye genelinin altında kalınmıştır.

Batman ilinde İŞKUR hizmetlerinden en fazla 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Daha sonra 0-4 yaşa sahip işyerleri faydalanmıştır. 0-4 yaşa sahip işyerlerini 10-14 yaşa sahip işyerleri takip etmiştir. Batman'da en fazla işyerinin 5-9 yaş arası ve 0-4 yaş arası faaliyet

gösteren işyerlerinde olduğu gibi sayısal olarak en fazla İŞKUR'dan hizmet alan işyerleri 5-9 yaş arası faaliyet gösteren işyerleri olmuştur.

Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

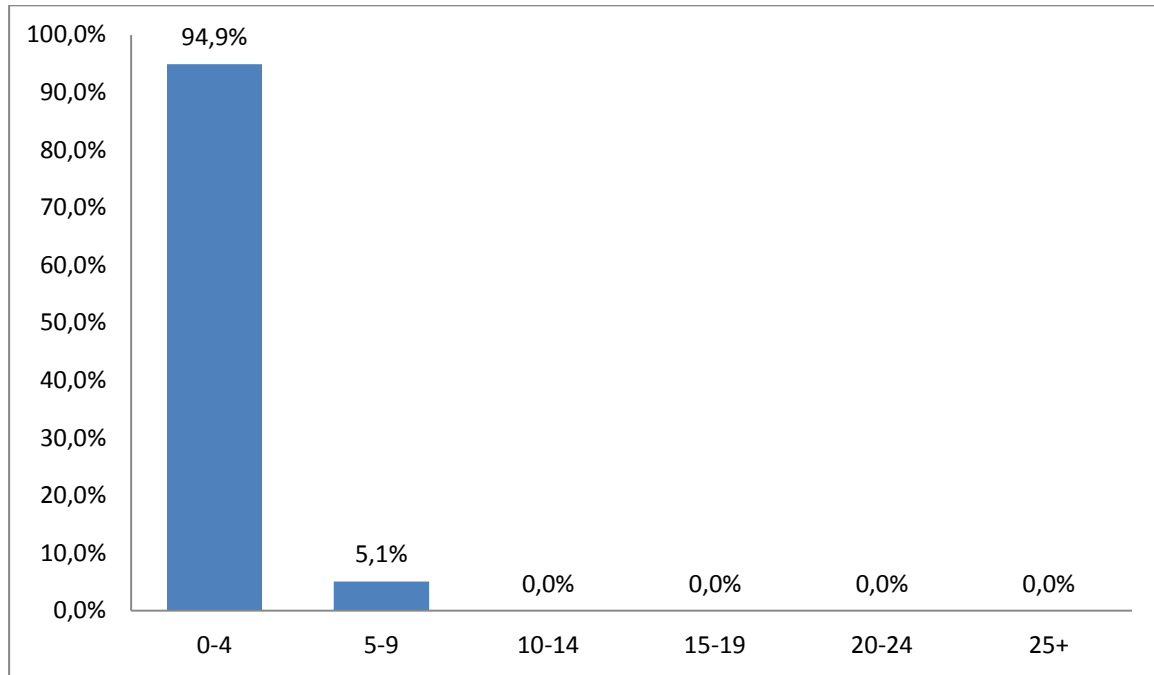

KAYNAK: İPA 2015

Batman ilinde bütün yaş aralıklarındaki firmalar İŞKUR'dan oransal olarak en fazla eleman talebinde bulunmuşlardır. Bu hizmetten oransal olarak en fazla 4-9 yaşa sahip firmalar faydalanmışlardır. İŞKUR'un diğer hizmetlerinden faydalanma oranlarına göre sıralama yapıldığında yaş grupları arasında farklılık görülmektedir. 0-4, 5-9, 10-14 ve 25+ yaşa sahip firmaları kendi içerisinde aldıkları hizmetler sıralandığında birinci sırada eleman talebi, ikinci sırada işveren danışmanlığı, üçüncü sırada ise mevzuat danışmanlığı yer almaktadır. Söz konusu hizmetlerin birbiri ile benzerlik göstermeleri dikkat çekmektedir. 15-19 yaş arası firmaların İŞKUR'dan aldıkları hizmetler oransal olarak sıralandığında; eleman talebi, işveren danışmanlığı ve işbaşı eğitim programı hizmetleri ilk üç sırayı almaktadır. 20-24 yaş arası firmalarda ise bu sıralama eleman talebi, işbaşı eğitim programı ve işveren danışmanlığı şeklindedir.

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine bu hizmetlerden ne kadar süredir faydalandığı sorulmuştur.

Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı

KAYNAK: İPA 2015

Batman ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 94,9'unun 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. 0-4 yıl arasında bir süredir İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerinden sonra 5-9 yıl arası bulunmaktadır. 5-9 yıl arasındaki işyerleri % 5,1'i bu hizmetten faydalanılmıştır. 10 yıl üzeri İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyeri tespit edilememiştir. Batman ilinde sektörel bazda firmaların İŞKUR hizmetlerinden faydalanması en çok son dört yılda olmuştur. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki hem nitel hem de nicel iyileşme ile birlikte İŞKUR imajındaki değişim, İŞKUR'un değer olarak geliştiğinin göstergesidir.

Sektörlere göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yararlandıkları hizmet türlerine ilişkin verilere Tablo 19'da yer verilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	İşveren Danışmanlığı	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	22,0%	24,0%	26,9%	23,4%	19,4%	30,2%
İmalat	55,1%	29,2%	22,8%	28,7%	50,5%	39,2%
İnşaat	0,0%	9,5%	9,2%	10,7%	2,5%	9,5%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	11,0%	8,7%	8,3%	6,5%	7,3%	2,3%
Eğitim	0,0%	6,4%	7,9%	6,2%	0,0%	6,7%

Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	11,9%	5,8%	6,0%	7,0%	5,2%	2,5%
Ulaştırma Ve Depolama	0,0%	4,2%	5,0%	4,1%	0,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	2,1%	3,6%	5,4%	12,5%	4,8%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	3,9%	2,0%	2,6%	0,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	0,0%	2,0%	2,8%	0,0%	0,0%	0,0%
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0,0%	0,7%	0,0%	2,8%	0,0%	2,5%
Bilgi Ve İletişim	0,0%	1,4%	2,2%	1,4%	2,6%	0,0%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	0,6%	1,3%	1,2%	0,0%	2,2%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0%	1,3%	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	4,2%	68,3%	66,3%	35,2%	18,9%	19,7%

KAYNAK: 2015 İPA

Batman ilinde genel olarak en fazla faydalanılan hizmet türü % 68,3 ile eleman talebidir. Eleman talebini % 66,3 işbaşı eğitim programından faydalımla gelmektedir. İşveren danışmanlığı ise %35,2 ile en çok faydalanılan üçüncü hizmet olmuştur. Araştırma kapsamındaki 866 işyeri göz önüne alındığında en az alınan hizmet olarak % 4,2 ile çalışanlara yönelik eğitim hizmetidir.

Sektörlere göre İŞKUR'dan faydalanılan hizmetlerin dağılımını gösteren tablo incelendiğinde en fazla faydalanılan hizmet türü olan eleman talebi bütün sektörlere dağılmış olup bütün sektörlerin yararlandığı tek hizmettir.

Batman ilindeki 16 sektörden sadece dördü tüm hizmetlerden faydalanmıştır. Bunlar; Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı, İmalat, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet faaliyetleri ve Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörleridir.

İmalat sektöründe işbaşı eğitim programları ilk sırada yer almıştır. İşveren danışmanlığı hizmetinde ise yine İmalat sektörü ile Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı sektörleri ön planda olmuştur. Çalışanlara yönelik eğitim en az faydalanılan hizmet türü olmuştur. Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı ile İmalat sektörleri Çalışanlara yönelik eğitim hizmetinden diğer sektörlere göre daha yüksek oranda yararlanmışlardır.

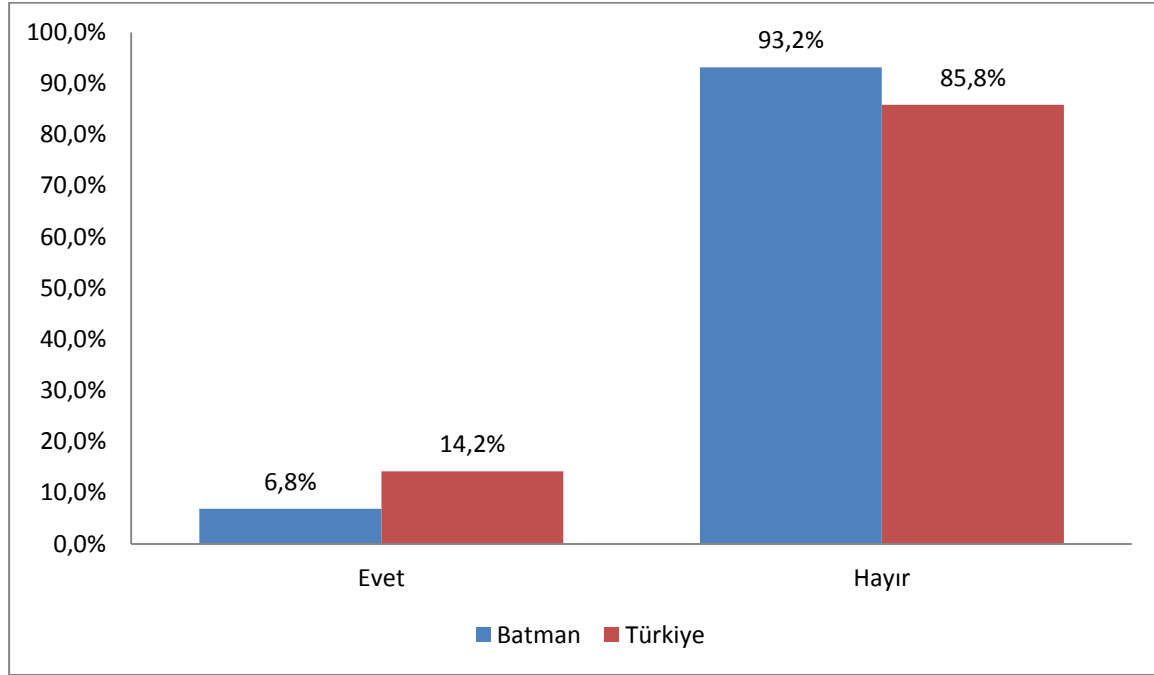
İŞKUR hizmetlerinden yararlanan bütün işyerlerinin işveren ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanıp sunulan diğer hizmetler hakkında bilgi alması İŞKUR'un etkinliği açısından dikkate değer bir durumdur.

AÇIK İŞLER

Açık işlere ilişkin veriler işgücü piyasasının talep yönünü ifade eden verilerdir. Araştırma kapsamında 15 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Bir anlamda ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin eleman

İhtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada referans tarihi veya döneminin olmayışı, ziyaret sırasındaki mevcut durumun sorulması çalışmanın istatistiksel olarak sınırlılığını ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri

KAYNAK: İPA 2015

Batman ilindeki işyerlerin yüzde 6,8'inin açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Batman'daki açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinin yaklaşık yarısıdır. Ancak 2014 yılı İşgücü Piyasası Araştırmasında Batman ilinde açık işi olan işyeri oranı yüzde 13,3 olarak gerçekleşmiştir. Bu yıl çalışmanın yapıldığı dönemin de (Mart-Nisan) etkisiyle oran düşük çıkmıştır.

Batman ilinde 59 işyerinde toplam 345 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Bu açık işlerin sektörel dağılımı ve sektörler göre açık iş oranı Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları

Sektör	Batman			Türkiye	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0	0,0%	0,0%	0,6%	1,0%
İmalat	205	59,3%	3,9%	44,6%	2,0%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıt.	0	0,0%	0,0%	0,2%	0,4%
İnşaat	10	2,8%	0,3%	7,8%	1,4%
Toptan Ve Perakende Ticaret	65	18,7%	1,5%	17,1%	1,8%
Ulaştırma Ve Depolama	22	6,3%	1,9%	3,7%	1,4%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	6	1,6%	0,9%	8,8%	2,1%
Bilgi Ve İletişim	0	0,0%	0,0%	1,0%	1,2%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0,8%	0,4%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	0,6%	1,6%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	0	0,0%	0,0%	3,4%	2,1%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0	0,0%	0,0%	6,1%	1,5%
Eğitim	2	0,6%	0,2%	1,1%	0,7%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	22	6,3%	1,3%	2,0%	1,1%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme Ve Spor	0	0,0%	0,0%	0,3%	1,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	15	4,4%	5,9%	1,8%	2,7%
Genel Toplam	345	100,0%	1,7%	100,0%	1,7%

KAYNAK: İPA 2015

Batman'da ilinde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 59,3 ile İmalat sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 18,4 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, üçüncü olarak yüzde 6,3 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler sektörü gelmektedir. Bu sektörleri sırasıyla Ulaştırma Ve Depolama, Diğer Hizmet Faaliyetleri, İnşaat, Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ve Eğitim sektörleri izlemiştir. İmalat, İnşaat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri işyerlerinin yüzde 69,unu oluştururken açık işlerin yüzde 81'inin üzerinde paya sahip olmuşlardır. İmalat sektörü açık işlerde ön plana çıkan sektör olmuştur.

Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtım, Bilgi Ve İletişim, Finans Ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik faaliyetler, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme Ve Spor sektörlerinde açık iş bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde sektörel bazda açık iş sayısı Batman ili ile benzer bir durum arz etmekte ve ilk sırayı yüzde 44,6 ile İmalat sektörü, ikinci sırayı 17,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü üçüncü sırayı ise yüzde 8,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü almaktadır.

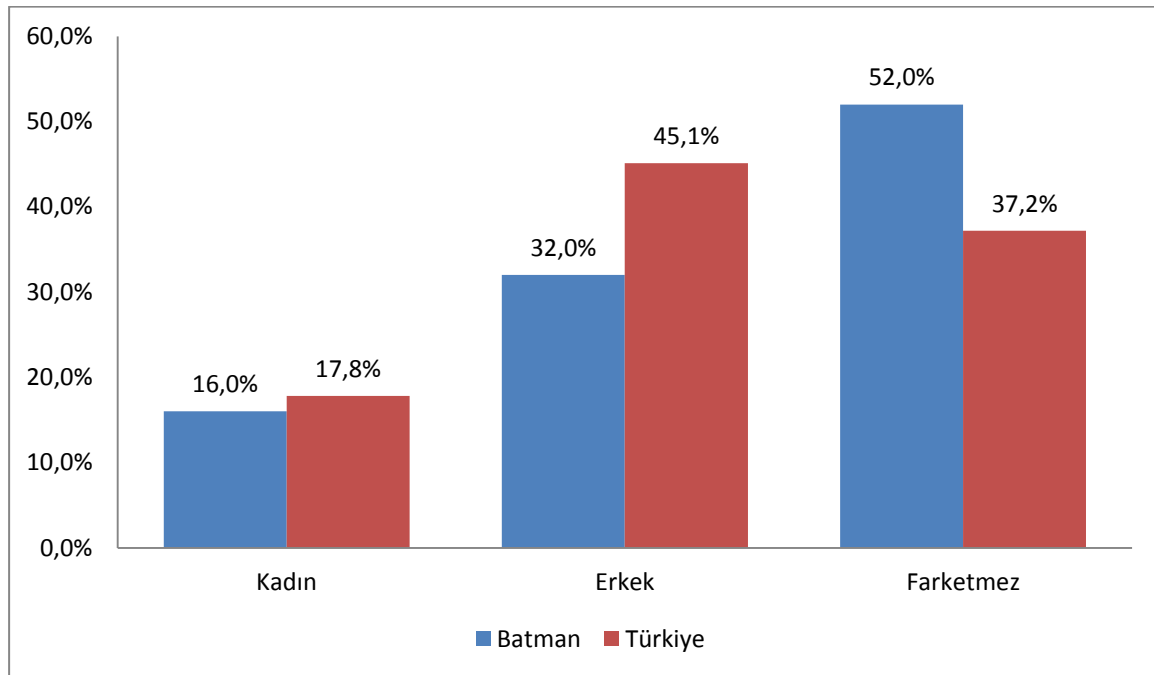
Batman ilinde açık iş oranı yüzde 1,7 ile Türkiye geneli açık iş oranı ile eşittir.

Batman’da sektörel bazda en yüksek açık iş oranı yüzde 5,9 ile Diğer hizmet Faaliyetler sektöründedir. Bunu yüzde 3,9 ile İmalat sektörü ve yüzde 1,9 ile Ulaştırma ve Depolama sektörü takip etmektedir. Bu üç sektörün dışındaki sektörlerin açık iş oranı il geneli açık iş oranının altında kalmaktadır. Türkiye genelinde ise ilk sıra Batman ili ile aynı olup ilk sırada yüzde 2,7 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri, ikinci sırada yüzde 2,1 ile Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler, üçüncü sırada ise yüzde 2 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. İmalat sektöründe ise açık iş oranı yüzde 2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Araştırmanın yapıldığı dönemde mevsim şartlarının henüz iyileşmemesi Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyeti ile İnşaat sektörlerindeki açık iş oranının beklenenden düşük çıkmasına neden olmuştur. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe özellikle bankaların açık işleri merkezden ilan etmeleri nedeniyle yerelde açık işler tespit edilememiş ve bu sektörde de beklentilerin altında açık iş oranı ortaya çıkmıştır.

Açık işlerde cinsiyet tercihi sorulmuştur. Grafik 12’den açık işlerde cinsiyet bakımından farklılaşma olduğu görülmektedir.

Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları

KAYNAK: İPA 2015

Batman’da toplam açık işlerin yüzde 16’sı için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye geneli ile yakınlık gösterse de düşüktür. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 32 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebinin altındadır. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez seçeneği Batman ilinde yüzde 52 iken, Türkiye genelinde yüzde 37,2’dir. Batman ilindeki açık işlerin çoğu için cinsiyet fark etmezken, Türkiye genelinde oransal olarak talep bu büyüklükte olmamıştır.

Batman'da Türkiye genelinin aksine açık işlerde cinsiyet farklılaşması keskin bir şekilde görülmemektedir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları

Sektör	10+ Açık İş Verme Oranı
Diğer Hizmet Faaliyetleri	40,4%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	21,7%
İmalat	15,9%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	9,7%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	5,8%
Ulaştırma Ve Depolama	5,0%
Eğitim	3,8%
İnşaat	2,0%
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0,0%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	0,0%
Bilgi Ve İletişim	0,0%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,0%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	0,0%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme Ve Spor	0,0%
Genel Toplam	6,8%

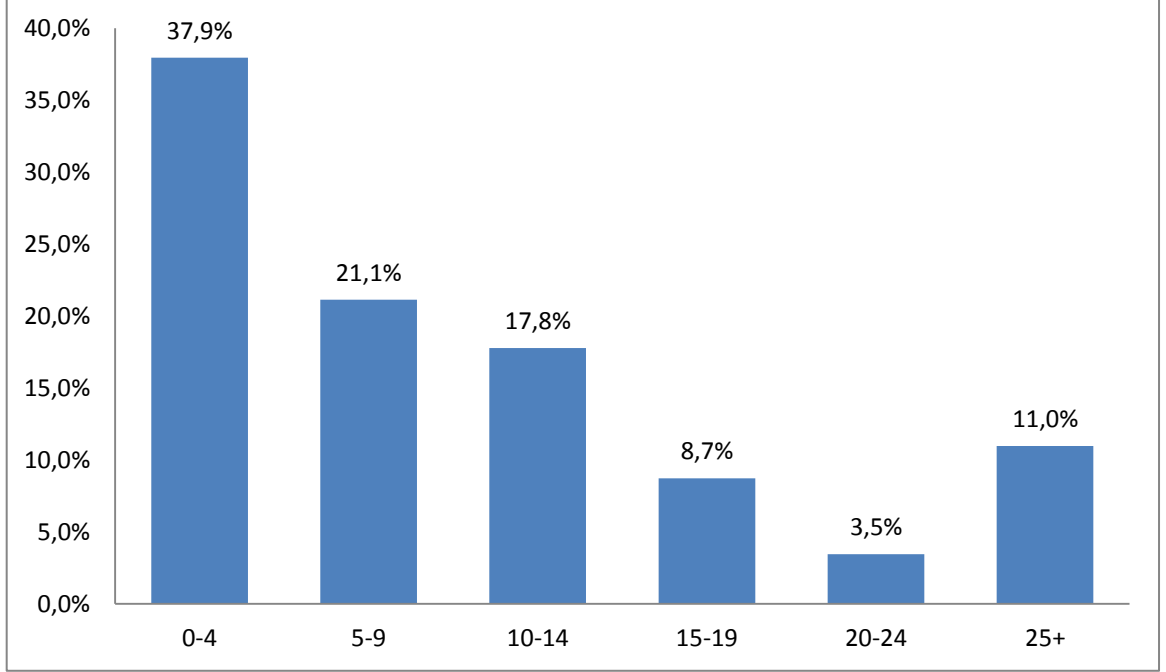
KAYNAK: İPA 2015

Batman ilinde toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 6,8 iken, Türkiye genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. Batman'da sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 240,4 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründeyken, Türkiye'de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Batman'da ikinci sırada yüzde 21,7 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler sektörü yer alırken, üçüncü sırada yüzde 21,7 ile İmalat sektörü bulunmaktadır. Türkiye'de sektörel bazda ikinci sırada yüzde 19,7 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 18,1 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Açık işi olan işyerlerinin sektörel bazdaki durumu göz önüne alındığında en fazla işyeri olan İnşaat sektörünün en az açık işi olan sektör olması dikkat çekicidir.

Batman ilinde sektörel bazda; Madencilik Ve Taş Ocakçılığı, Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı, Bilgi Ve İletişim, Finans Ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler, İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme Ve Spor sektörlerinde açık iş talebi bulunmamaktadır.

Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı

KAYNAK: İPA 2015

Açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda yaş ile açık iş oranı arasında ters orantı gözükmemektedir; işyeri yaşı artarken açık işi azalmaktadır. En fazla açık işi olan işyerlerinin 0-4 yaş arası grupta olduğunu görülmektedir. Daha sonra sırası ile 5-9 yaş grubuna sahip işyerleri ile 10-14 yaş arası işyerleri gelmektedir. Sadece 25 yaş ve üzeri işyerleri bu sıralamayı bozmaktadır.

Açık işlerin sektörlere göre cinsiyet dağılımında Batman ilinde açık işlerde cinsiyet ayrımı yapılmadığı, fark etmez daha fazla talep edildiği görülmektedir.

Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	Kadın	Erkek	Fark etmez
İmalat	49,5%	41,6%	73,2%
İnşaat	5,8%	3,9%	1,2%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	9,4%	36,8%	10,4%
Ulaştırma Ve Depolama	3,9%	13,7%	2,4%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	4,1%	2,0%	0,6%
Eğitim	0,0%	0,0%	1,1%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	3,8%	0,0%	11,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	23,4%	2,0%	0,0%

Genel Toplam	16,0%	32,0%	52,0%
--------------	-------	-------	-------

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 22'deki sektörlere genel olarak bakıldığında; yalnızca iki sektörde çalıştırılmak istenen elemanın cinsiyetinin fark etmeyeceği görülmektedir. İmalat ve İnsan sağlığı ve sosyal Hizmet faaliyetleri sektörlerindeki açık işlerde cinsiyet fark etmemektedir.

Eğitim sektöründeki açık işlerin tamamında cinsiyet fark etmez seçeneği tercih edilmiştir. Açık işlerin sektörlere ve cinsiyetlere göre dağılımında dikkat çekici bir başka ayrıntı ise Diğer Hizmet faaliyetleri sektöründeki açık işlerde fark etmez seçeneği tercih edilmezken açık işlerde sadece kadın veya erkek talep edilmiştir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe de erkek eleman talebi olmakla beraber yüzde 11 oranında fark etmemektedir. İmalat, İnşaat, Diğer Hizmet faaliyetleri, Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörlerinde kadınlar erkeklerden daha fazla açık iş oranına sahiptir.

Batman'da açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımında Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek gruplarının oranı Türkiye geneline göre daha yüksektir. Batman'daki açık işler Türkiye geneline benzer nitelik gerektiren gruplarından oluşmaktadır. Oransal olarak Batman ili ile Türkiye'nin açık iş oranı yüzde 1,7 olup aynıdır.

Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek Grup	Batman			Türkiye	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	12	3,4%	1,0%	7,5%	1,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	35	10,1%	1,3%	16,7%	2,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	42	12,1%	1,0%	14,9%	1,5%
Nitelikli Tarım, Ormanlık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%	0,0%	0,4%	1,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	34	10,0%	1,4%	7,8%	1,3%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	58	16,8%	2,8%	21,5%	2,2%
Teknisyen, Tekniker. ve Yard. Profes. Mes. Mensup.	11	3,1%	0,6%	8,1%	1,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	154	44,6%	2,9%	22,4%	2,1%
Yöneticiler	0	0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
Genel Toplam	345	100%	1,7%	100%	1,7%

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubundadır. Batman ilinde İmalat sanayisinde büyük payı olan tekstil fabrikalarının açık iş talepleri yoğun bir şekilde alınmıştır. İkinci sırada sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu yer almaktadır. Batman ilinde son dönemlerde kafe, restoran, lokanta ve mağaza vb. türünde birçok işyeri açılmıştır. Dolayısıyla söz konusu piyasada açık iş talepleri de oluşmuştur. Bu

sebeple hizmet ve satış elemanları talebinde artış olmuştur. Açık iş talebi olmayan meslek grupları ise yöneticiler ve nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek gruplarıdır. Yönetici pozisyonu genellikle sermayedar olan işletme yöneticisiyle aynı kişi olduğundan bu meslek grubunda açık iş talebi olmamıştır.

Türkiye’de ise Batman ilinde olduğu gibi açık iş dağılımında birinci sırada tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu yer almaktadır. İkinci sırada Batman ile benzer oranda sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada hizmet ve satış elemanları meslek grubu yer almaktadır.

Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grup	Batman			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	11,6%	4,7%	0,0%	25,5%	25,0%	49,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	7,6%	8,5%	11,6%	17,6%	19,3%	63,2%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	45,6%	15,3%	62,4%	17,0%	46,5%	36,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	7,8%	28,1%	3,6%	23,7%	41,7%	34,6%
Hizmet Ve Satış Elemanları	17,5%	4,7%	11,0%	21,3%	27,5%	51,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	6,0%	6,7%	0,0%	12,6%	51,1%	36,3%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	3,8%	32,0%	11,4%	11,0%	73,9%	15,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	0,0%	18,6%	61,3%	20,2%
Yönetici	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%	22,3%	61,0%
Genel Toplam	16%	32%	52%	17,8%	45,1%	37,2%

KAYNAK: İPA 2015

Daha önce de ifade edildiği üzere Batman ilinin açık işlerinde herhangi bir cinsiyet ön planda olmadığı ve bunun Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu belirtilmişti. Nitelik gerektirmeyen işlerde ağırlıklı olarak erkekler çalışmaktadır. Fiziksel yeterlilik gerektiren işlerde erkeklerin daha fazla çalıştırıldıklarını bu veriler de desteklemektedir.

Açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımında kadınların en fazla talep edildiği meslek grupları sırasıyla Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar, Hizmet ve satış Elemanları ve Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek gruplarıdır. Türkiye genelinde ise bu oran eşit seviyededir. Türkiye genelinde Büro Hizmetlerinde çalışan Meslek Elemanları meslek grubu dışında kadınların talebi erkeklerin talebinden fazla değildir. Kadın talebinin erkek talebine en yakın olduğu meslek grupları, profesyonel meslek mensupları, hizmet ve satış elemanları ve yönetici meslek gruplarıdır. Profesyonel meslek mensuplarında ise kadın talep oranı erkeklerden fazla olmasına karşın en yüksek oran fark etmez seçeneğindedir. Bu sektörde cinsiyet farklılaştırmasının fazla olmadığı görülmektedir.

Batman'da eleman talebinde fark etmez seçeneği en fazla olan meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcıları olup, Türkiye'de ise eleman talebinde Profesyonel Meslek Mensupları yer almaktadır. Bu durum işgücü piyasasında Türkiye'den farklılık göstermekte olup, bu meslek grubunda yetenekli eleman bulmakta güçlükler yaşandığı görülmektedir.

Tablo 25'te bu yıl ve geçen yıl açık iş olan mesleklerin dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

	2015		2014	
	Meslekler	Oran	Meslekler	Oran
1	Makineci (Dikiş)	39,8%	Makineci (Dikiş)	28,0%
2	Beden İşçisi-Bina İnşaatı	4,3%	Hemşire	13,3%
3	Garson (Servis Elemanı)	4,2%	Satış Danışmanı	4,6%
4	Mobilya Döşeme İşçisi	3,9%	Beden İşçisi (Genel)	4,2%
5	Mobilya Montaj İşçisi	3,1%	Pazarlamacı	3,6%
6	Muhasebeci	3,0%	Garson (Servis Elemanı)	3,5%
7	Beden İşçisi (İnşaat)	1,9%	Dokuma Konfeksiyon Makineci	3,2%
8	Temizlik Görevlisi	1,9%	Yıkama Makinesi İşçisi (Tekstil)	3,2%
9	Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	1,8%	Komi (Garson Yardımcısı)	2,4%
10	Sevkiyat Görevlisi	1,5%	Muhasebeci	1,6%
11	Otomotiv Gövde Onarımcısı	1,5%	Temizlik Görevlisi	1,3%
12	Elektrikli Ev Aletleri Bakım Ve Tamircisi	1,4%	Ziraat Teknikeri	1,3%
13	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1,2%	Gaz Altı Kaynakçısı	1,0%
14	Kasiyer	1,2%	Elektrikçi (Genel)	1,0%
15	Fizyoterapist	1,2%	Makine Teknisyeni-Otomotiv	1,0%
16	Granül İmal İşçisi	1,2%	Ebe-Hemşire	1,0%
17	Tanker Yükleme İşçisi-Gemi	1,2%	Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	0,9%
18	Fırın İşçisi (Tuğla, Kiremit Ve Benzeri İnşaat Elemanları)	1,2%	Reçmeci/Reçme Makinesi Operatörü	0,9%
19	Güzellik Ve Saç Bakım Hizmetleri Elemanı	0,9%	Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	0,9%
20	Aşçı	0,9%	Ev Tipi Klima Sistemleri Teknik Elemanı	0,9%
21	Diğer Meslekler	22,6%	Diğer Meslekler	22,2%
Toplam		100%	Toplam	100%

KAYNAK: İPA 2015

Batman ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılında geçen seneye göre açık işlerde ilk meslek değişmemiştir. 2014 yılında olduğu gibi 2015 yılında da Makineci (Dikiş) mesleği birinci

sırada yer almaktadır. 2015 yılında Makineci (Dikiş) mesleğini Beden İşçisi-Bina İnşaatı ve Garson (Servis Elemanı) meslekleri takip etmektedir. Geçen sene açık iş sıralamasında ikinci ve üçüncü sırada yer alan Hemşire ve satış Sorumlusu bu sene ilk 20 meslek arasına girememiştir.

Geçen senenin sonuçlarına göre açık işler bakımından ilk yirmi meslek içerisinde yer alan mesleklerden sadece dört tanesi bu sene ilk yirmi meslek içerisinde yer almaktadır. Bunlar Makineci (Dikiş), Temizlik Görevlisi, Garson (Servis Elemanı) ve Muhasebecidir.

Türkiye genelinde açık iş sıralamasında ilk üçte Batman ile aynı olarak birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (İnşaat) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır. Türkiye’de açık iş sıralamasında ilk yirmi meslek içerisindeki bazı meslekler ise Gaz Altı Kaynakçısı, Güvenlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Kasiyer, Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Paketleme İşçisi (El İle), Ortacı/Ayakçı (Tekstil), İnşaat Mühendisi, CNC Torna Tezgâhı Operatörü) şeklinde yer almıştır.

Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

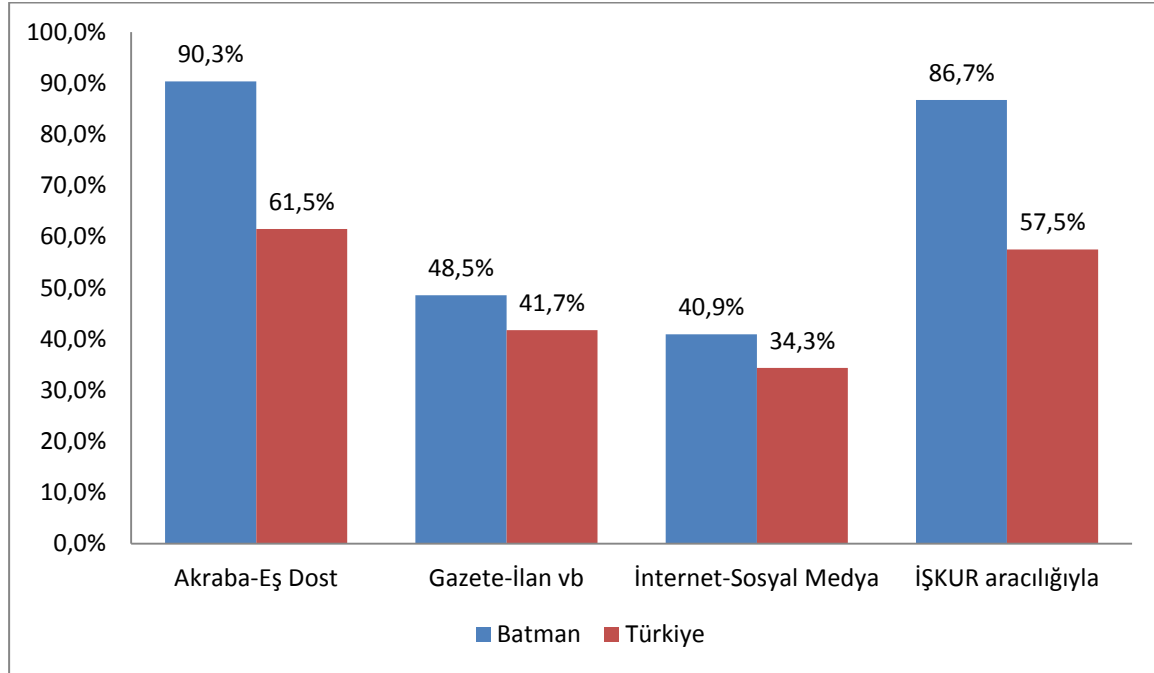
Kadın	Erkek	Fark etmez
Makineci (Dikiş)	Beden İşçisi-Bina İnşaatı	Makineci (Dikiş)
Güzellik Ve Saç Bakım Hizmetleri Elemanı	Mobilya Montaj İşçisi	Garson (Servis Elemanı)
Aşçı	Muhasebeci	Mobilya Döşeme İşçisi
Sekreter	Beden İşçisi (İnşaat)	Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim
Gastronomi Uzmanı/Mutfak Sanatı Uzmanı	Sevkiyat Görevlisi	Elektrikli Ev Aletleri Bakım Ve Tamircisi
Temizlik Görevlisi	Otomotiv Gövde Onarımcısı	Temizlik Görevlisi
Bayan Kuaförü	Granül İmal İşçisi	Kasiyer
Bilgisayar Bakım Ve Onarımcısı	Tanker Yükleme İşçisi-Gemi	Fizyoterapist
Kasiyer	Fırın İşçisi (Tuğla, Kiremit Ve Benzeri İnşaat Elemanları)	Okul Öncesi Öğretmeni
Büro Memuru (Genel)	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	İç Hastalıkları (Dahiliye) Uzmanı
Ön Muhasebeci	Pazarlamacı	Büro İşçisi
Çaycı	Mermer İşçisi	Direksiyon Eğitmeni
Halkla İlişkiler Ve Tanıtım Meslek Elemanı	Cam Mamul İmalatçısı	Muhasebeci

KAYNAK: İPA 2015

Batman ilinde kadınlarda açık iş sıralamasında ilk üç meslek Makineci(Dikiş), Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri Elemanı ve Aşçı iken, erkeklerde Beden İşçisi-Bina İnşaatı, Mobilya Montaj İşçisi ve Muhasebeci yer almaktadır. Açık işlerde fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Makineci(Dikiş), Garson(Servis Elemanı) ve Mobilya Döşeme İşçisi. Türkiye genelinde benzer bir tablo oluşmuştur. Türkiye genelinde kadınlarda açık iş talebinin ilk üç sırasında Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı ve Beden İşçisi (Genel) yer almaktadır. Türkiye genelinde erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı

Kaynakçısı ve Şoför-Yük Taşıma yer almaktadır. Açık işlerde Fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanıdır.

Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin aranma kanallarına göre dağılımında Türkiye genelinde ve Batman'da birebir benzerlik söz konusudur. Arama kanalı olarak birinci sırada Akraba-Eş Dost yer alırken bunu sırasıyla İŞKUR, Gazete-İlan vb., İnternet-Sosyal Medya ve Özel İstihdam Büroları takip etmektedir. Batman'da "Akraba-Eş Dost" arama kanalının yoğun olarak kullanılmasının önemli bir sebebi ilde geleneksel akraba ilişkilerinin önemini korumasıdır. Batman'da 2014 yılında açık iş arama kanalı olarak İŞKUR aracılığı ile açık işlerin aranma oranı yüzde 74,8 iken bu sene 10 puandan fazla artarak yüzde 86,7'e çıkmıştır. Bu da İŞKUR'un kendini günden güne geliştirerek işveren için önemli bir pozisyona ilerlediğinin göstergesidir.

Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Sektör	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan Vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla
İmalat	64,3%	57,4%	67,3%	59,4%
İnşaat	3,1%	3,2%	0,0%	2,1%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	15,0%	11,8%	17,0%	19,5%
Ulaştırma Ve Depolama	5,9%	11,0%	2,3%	6,9%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	1,8%	2,0%	1,6%	1,1%
Eğitim	0,6%	0,0%	1,4%	0,7%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	4,4%	6,9%	10,4%	5,9%

Diğer Hizmet Faaliyetleri	4,8%	7,7%	0,0%	4,3%
Genel Toplam	90,3%	48,5%	40,9%	86,7%

KAYNAK: İPA 2015

Türkiye genelinde açık işi olan 17 sektörden sadece tabloda belirtilen 8 sektörde Batman ili için açık işler bulunmaktadır. Ayrıca yine açık iş arama kanalı Türkiye’de beş iken, Batman ilinde Özel İstihdam Büroları seçeneği hiç kullanılmadığından dört açık iş arama kanalı mevcuttur. Batman ilinde Özel İstihdam Büroları seçeneğinin kullanılmama sebebi ise Batman’da Özel İstihdam Bürolarının olmamasıdır.

Batman’da İmalat, Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı, Ulaştırma Ve Depolama, Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ve İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde tüm açık iş arama kanalları kullanılmıştır. En fazla çalışanı ve işyeri olan İmalat sektörü burada da öne çıkmaktadır. Batman ilindeki İmalat sektörü en fazla oranda açık işi olan sektördür ve en çok kullanılan arama kanalı ise % 67,3 ile İnternet-sosyal Medya kanalıdır. Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı sektöründe en fazla kullanılan arama kanalı % 19,5 ile İŞKUR aracılığıyla. Açık işi olan tüm sektörlerde muhakkak kullanılan iki açık iş arama kanalı vardır; İŞKUR aracılığıyla ve Akraba-Eş dost kanallarıdır.

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grup	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan Vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	100,0%	43,6%	44,2%	93,9%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	94,6%	59,0%	51,8%	77,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	92,2%	64,2%	23,3%	87,5%
Hizmet Ve Satış Elemanları	49,0%	40,1%	5,8%	96,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	72,9%	48,7%	60,6%	81,7%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	100,0%	27,8%	63,0%	100,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	100,0%	50,4%	29,2%	0,0%
Genel Toplam	90,3%	48,5%	40,9%	86,7%

KAYNAK: İPA 2015

Batman ilinde Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Grupları Ve Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek gruplarının tamamı Akraba-Eş Dost arama kanalını kullanmaktadır. İŞKUR’u oransal olarak en fazla Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, Hizmet Ve Satış Elemanları ve Tesis Ve Makine Operatörleri Ve meslek grubunda olanlar için kullanılmaktadırlar. İŞKUR’u kullanmayan tek meslek grubu ise Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Grubudur.

Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları

MESLEKLER	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
Makineci (Dikiş)	100,0%	42,7%	49,6%	96,2%
Beden İşçisi-Bina İnşaatı	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Garson (Servis Elemanı)	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Mobilya Döşeme İşçisi	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Mobilya Montaj İşçisi	100,0%	30,4%	69,6%	100,0%
Muhasebeci	100,0%	40,2%	59,8%	79,7%
Beden İşçisi (İnşaat)	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Temizlik Görevlisi	49,6%	49,6%	50,4%	100,0%
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	66,7%	0,0%	83,3%	50,0%
Otomotiv Gövde Onarımcısı	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Diğer	88,7%	48,6%	31,4%	81,5%
Genel Toplam:	90,3%	48,5%	40,9%	86,7%

KAYNAK: İPA 2015

En çok açık işi olan mesleklere bakıldığında Beden İşçisi-Bina İnşaatı, Garson (Servis Elemanı), Mobilya Montaj İşçisi, Beden İşçisi (İnşaat), Temizlik Görevlisi ve Otomotiv Gövde Onarımcısı mesleklerinde eleman aranırken İŞKUR'un arama kanalı olarak oranı yüzde 100 olmuştur. Ayrıca Garson (Servis Elemanı) mesleğindeki açık işlerin aranma kanalı sadece İŞKUR olmuştur. İŞKUR'u kullanmayan meslek ise Mobilya Döşeme İşçisi olmuştur.

İşgücü piyasasında yer alan mesleklerde arama kanalı olarak Özel İstihdam Bürolarının tercih edilmeme sebebi ise Batman ilinde Özel İstihdam Bürolarının olmamasıdır.

Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları

Arama Kanalı	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Akraba-Eş Dost	91,2%	88,8%	89,7%	89,2%	100,0%	76,8%
Gazete-İlan vb.	47,0%	22,3%	72,9%	67,7%	85,2%	61,4%
İnternet-Sosyal Medya	47,0%	44,4%	0,0%	44,9%	14,8%	23,2%
İŞKUR aracılığıyla	91,2%	66,6%	89,6%	55,1%	100,0%	68,4%
Genel Toplam	71,6%	10,8%	8,8%	2,7%	2,0%	4,1%

KAYNAK: İPA 2015

Batman'da açık iş arama kanalı olarak İŞKUR'u öncelikli olarak tercih eden firmaların yaş gruplarına baktığımızda ilk sırada 20-25 yaştaki firmalar, ikinci sırada 0-4 yaş arası firmalar, üçüncü sırada ise 10-14 yaş arası firmalar yer almaktadır. Türkiye genelinde ise açık işlerini İŞKUR'dan arayan firmalar içerisinde en fazla 5-9, ikinci sırada 0-4 yaş arası firmalar ve üçüncü sırada ise 25+ yaş firmalar yer almaktadır.

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost'u tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 20-24 yaş firmalardadır. Açık iş arama kanalı olarak İnternet-Sosyal Medya'yı tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 0-4 yaş arası firmalardadır.

Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Arama Kanalı	Batman			Türkiye		
	0-30	31-89	90+	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Akraba-Eş Dost	66,1%	3,0%	31,0%	65,2%	13,3%	21,5%
Gazete-İlan vb.	94,9%	0,0%	5,1%	63,1%	12,3%	24,6%
İnternet-Sosyal Medya	49,2%	0,0%	42,8%	65,4%	15,1%	19,5%
İŞKUR aracılığıyla	71,0%	0,7%	28,3%	70,4%	12,3%	17,3%
Genel Toplam	69,1%	3,0%	28,0%	67,5%	12,5%	19,9%

KAYNAK: İPA 2015

Arama kanalına göre açık işlerin aranma süresinde Türkiye ve Batman ili benzerlik göstermektedir.

Hem Türkiye genelinde hem de Batman'da Arama kanallarının tamamında 0-30 gün arası sürede aranan açık işler ilk sırada yer almaktadır. İŞKUR'un 90 gün ve daha uzun süredir aranan açık işlerdeki oranı diğer arama kanallarına göre daha düşüktür. İŞKUR'a intikal eden açık iş taleplerinin diğer arama kanallarına göre daha kısa sürede sonuçlandırıldığı görülmektedir.

Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Batman			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Akraba-Eş Dost	98,1%	96,3%	84,3%	19,1%	46,4%	34,4%
Gazete-İlan vb.	82,7%	52,6%	35,5%	16,0%	44,0%	40,0%
İnternet-Sosyal Medya	5,8%	27,7%	59,7%	14,6%	38,6%	46,8%
İŞKUR	90,1%	83,9%	87,3%	16,5%	48,1%	35,4%
Toplam	16%	32%	52%	17,8%	45,1%	37,2%

KAYNAK: İPA 2015

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost arama kanalı ile hem Batman'da hem de Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. Gazete-İlan vb. arama kanalı ile aranan açık işlerde Batman'da en fazla kadınlar aranırken Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. İnternet-Sosyal Medya aracılığı ile aranan açık işlerde Batman'da da Türkiye'de de cinsiyet olarak fark etmez seçeneği bildirilmiştir. İŞKUR arama kanalı ile Batman'da en fazla kadınlar aranırken, Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır.

Batman'da açık işlerin yüzde 8,6'sı vardiyalı çalışma yapılan işyerlerindedir. İşyerlerinin 13'ünün vardiyalı çalışma yapılan bu işyerlerindedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Batman genelinden farklı olarak en fazla İŞKUR'un tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Akraba-Eş Dost	76,0%	92,4%	37,7%	69,5%

Gazete-İlan vb.	76,0%	7,6%	24,6%	18,4%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	49,1%	27,0%	37,4%
İŞKUR aracılığıyla	48,0%	74,6%	100,0%	83,2%
Genel Toplam	5,8%	54,2%	40,1%	100%

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; açık işlerin yüzde 83,2'lik kısmının İŞKUR aracılığıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 69,5 ile Akraba-Eş Dost arama kanalı takip etmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerinin yüzde 54,2'sinde cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 5,8'inde kadın eleman arandığı, yüzde 40,1'inde ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Aynı zamanda açık işlerde aranan erkeklerin yüzde 74,6'ı İŞKUR vasıtasıyla aranmaktadır. Kadın eleman aranırken en fazla tercih edilen arama kanalı ise yüzde 76'lık oranıyla Akraba-Eş Dost ve Gazete-İlan vb.dir. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde; genel toplamda, fark etmez seçeneği işletleyenlerde ve sadece kadın veya erkek talep edilen açık işlerde en fazla kullanılan arama kanalı Akraba Eş Dost'tur.

Batman'daki açık işlerin yüzde 3,7'si part-time çalışanı olan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 1,3'ünde part-time çalışan bulunmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Batman genelinde beş açık iş arama kanalından üçü yüzde 100 oranlarıyla Akraba Eş Dost, İŞKUR ve Gazete-İlan arama kanallarının tercih edildiğini görmekteyiz. Part-time çalışanı olan işyerleri Özel İstihdam Bürosu vasıtasıyla eleman aramama sebebi daha önceki verilerde belirtildiği gibi Batman ilinde Özel İstihdam Bürosu olmamasıdır.

Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	100%	100%	100%	100%
İŞKUR aracılığıyla	100%	100%	100%	100%
Gazete-İlan vb	100%	100%	100%	100%
Özel İstihdam Büroları	0%	0%	0%	0%
İnternet-Sosyal Medya	0%	0%	0%	0%

Genel Toplam	100%	100%	100%	100%
---------------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 100'lük kısmının Akraba-Eş Dost, İŞKUR ve Gazete-İlan vb. arama kanallarıyla arandığı görülmektedir. Part-time çalışanı olan işyerlerine ait açık işlerin tamamında herhangi bir cinsiyetin tercih edilmediği görülmektedir. Türkiye genelinde part-time çalışanı olan işyerleri açık işleri için ağırlıklı olarak Akraba eş Dost arama kanalını kullanırken, diğer arama kanalları birbirine yakın oranda seyretmektedir.

Batman'daki açık işlerin yüzde 12,7'si ihracat yapan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 6'sı ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığı incelendiğinde; Batman genelinde açık iş arama kanalları ile benzerlik göstererek en fazla Akraba Eş Dost arama kanalının tercih edildiği görülmektedir. İkinci sırada ise İŞKUR gelmektedir.

Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	100,0%	90,9%	100,0%	97,2%
İŞKUR aracılığıyla	100,0%	39,1%	31,5%	37,7%
Gazete-İlan vb	0,0%	51,8%	61,0%	54,7%
İnternet-Sosyal Medya	100,0%	100,0%	91,0%	94,3%
Genel Toplam	5,7,0%	30,9%	63,4%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinin açık işleri arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde bu işyerlerine ait açık işlerin yüzde 97,2'lik kısmının Akraba-Eş Dost arama kanalıyla eleman arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 94,3 ile İŞKUR takip etmektedir. İhracat yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 30,9' unda cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 5,7'sinde kadın eleman aranmakta iken, yüzde 63,4'ü için ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Kadınların tercih edildiği açık işlerde yüzde 100'lük oranla Akraba-Eş Dost, İŞKUR aracılığıyla ve İnternet-Sosyal Medya arama kanalları ile aranmaktadır. Erkek eleman aranma yolunda ise yüzde 100'lük bir oranda İnternet-Sosyal Medya tercih edilmektedir. Cinsiyet bazında fark etmez olarak tercih yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 100'lük bir oranı ile Akraba-Eş Dost arama kanalını tercih etmiştir. Türkiye genelinde, ihracat yapan işyerlerinde arama kanalı olarak ilk iki sırayı Akraba Eş Dost ve İŞKUR almıştır.

Batman'daki açık işlerin yüzde 69,3'ü daha önce İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış işyerlerindedir. İŞKUR Hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin açık işlerdeki arama kanalına göre cinsiyet ayrımlı dağılımını içeren Tablo 36 değerlendirilirken bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı

Arama Kanalı	Hizmetlerden Faydalanan				Hizmetlerden Faydalanmayan			
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	97,8%	89,1%	81,7%	86,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
İŞKUR aracılığıyla	93,2%	19,4%	30,5%	41,0%	25,4%	69,8%	66,7%	65,5%
Gazete-İlan vb	0,0%	53,1%	59,4%	46,8%	37,4%	14,6%	61,7%	27,5%
İnternet-Sosyal Medya	95,2%	88,7%	98,7%	96,4%	62,7%	81,4%	16,7%	64,8%
Genel Toplam	19,5%	15,7%	64,8%	100%	8,1%	68,7%	23,4%	100%

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR'un vermiş olduğu hizmetlerden faydalanan işyerleri ile faydalanmayan işyerlerini karşılaştırıldığında, hizmetlerden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde arama kanalı olarak tercihi yüzde 86 ile Akraba-Eş Dost ve yüzde 96,4 ile İŞKUR'dur. Hizmetlerden yararlanmayanlar ise açık işlerinin yüzde 100'ünde Akraba-Eş Dost ve yüzde 65,5'inde İŞKUR arama kanalını tercih etmiştir. Açık işlerin yüzde 69,3'lük kısmı İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine aittir. İŞKUR hizmetlerinden faydalananlar ile daha önce faydalanmayanlar arasında 39 puanlık bir fark vardır. Açık işlerin yüzde 96 oranında İŞKUR vasıtasıyla aranması İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden memnun kalındığının bir göstergesidir. Sadece kadınların tercih edildiği açık işlere bakıldığında daha önce İŞKUR hizmetinden yararlananların, yararlanmayanlara göre arama kanalı olarak İŞKUR'u tercih oranının çok fazla arttığını görülmektedir. Burada İŞKUR'un kadın taleplerini karşılamada dikkate değer bir başarısı olduğu görülmektedir.

Daha önce İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri çalışma sırasında var olan açık işlerini İŞKUR vasıtası ile aramaya başlayabilir. Bu işyerleri ilk sorularda İŞKUR hizmetlerinden faydalanma sorusuna "hayır" cevabı verip daha sonra açık işlerinin olduğu tespit edildiğinde İŞKUR ile çalışmaya başlamaktadır. Hizmetlerden faydalanmayan ancak mevcut açık işini İŞKUR vasıtası ile aradığını söyleyen işyerleri bu şekildeki işyerleridir.

Açık İşlerde Aranan Beceriler

Çalışma kapsamında işverenlerden açık işlerde istedikleri becerileri önem sırasına göre ve her meslek için en fazla üç tane seçmesi istenmiştir. Kullanılan yöntemden dolayı geçen yıllarda olduğu gibi beceriler ile ilgili tablolar olmayacaktır. Tablolar yerine açıklamalarda bulunulacaktır.

Batman'da 345 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Takım Çalışmasına Uyum sonrasında ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. Daha sonra sırası ile Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, İletişim ve İfade Yeteneği, Sorun Çözme ve İnişiyatif

Alabilme, Hesap Yapabilme ile Bilgisayar Kullanımı gelmektedir. Yabancı Dil Becerisi Batman ilinde en az açık işte tercih edilmiştir. Türkiye genelinde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışmasına Uyum ile İletişim ve İfade Yeteneği şeklinde sıralanmaktadır. En az tercih edilen beceri ise Yabancı Dil becerisidir.

Açık işlerde cinsiyet ile beceri arasındaki ilişkiye baktığımızda; kadınlarda Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ilk sırada yer alırken, erkek eleman taleplerinde de öncelikli beceri talebi Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi bulunurken fark etmez seçeneği için ise takım Çalışması becerisi ilk sırada yer almaktadır. Kadınlarda ikinci tercih edilen becerinin takım çalışmasıdır. Makineci (Dikiş), Güzellik Ve Saç Bakım Hizmetleri Elemanı, Aşçı vb. mesleklerde kadınlar çok rahat talep edilebilmektedir. Bu mesleklerde en fazla tercih edilen becerilerden biri de Fiziki ve Bedensel Yeterliliğidir. Kadınlar ile erkeklerde tercih edilen beceriler farklılaşmaktadır. Kadınlarda İletişim ve İfade Yeteneği, Hesap Yapabilme ile Bilgisayar Kullanımı erkeklere göre daha ön sıralarda istenen becerilerdir. Erkeklerde ise Takım Çalışmasına Uyum ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ön sıralarda bulunmaktadır.

Sektörlere göre açık işlerde talep edilen becerilere bakıldığında açık işi yüzde 60 ile en çok olan İmalat sektöründe Takım Çalışması ilk istenilen beceri durumundadır. Takım çalışmasını Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve sonrasında ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik takip etmektedir. Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe Takım Çalışması, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe en çok istenilen becerilerdir. Batman ilinde 17 sektörde yapılan araştırma bu araştırma için açık işler sadece 8 sektör için ortaya çıkmıştır. Bu sekiz sektörün tamamında Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve İletişim ve İfade Yeteneği becerileri istenmiştir.

Meslek gruplarına göre açık işler incelendiğinde en çok açık iş yüzde 45 ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubudur. Meslek gruplarına göre açık işlerde istenen beceriler incelendiğinde; Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Takım Çalışmasına Uyum, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterliliğidir. Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubundan sonra açık işi en fazla olan meslek grubu Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubundaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübedir. On bir açık iş ile açık işi en az olan meslek grubu Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarıdır. Ayrıca bir önemli ayrıntı ise yabancı dil becerisi isteyen Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda bir açık iş bulunmaktadır.

Beceriler ile açık işte en fazla eleman talep edilen 15 meslek incelendiğinde genel olarak öncelikli talep edilen beceriler sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışmasına uyum ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olmuştur. Açık iş sayısının en fazla olduğu ilk 15 mesleğin 1'inde

ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, 4 meslekte Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, 2 meslekte Proje tabanlı çalışma, 7 meslekte Takım Çalışmasına uyum, 1 meslekte Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ilk tercih olarak bildirilmiştir.

En fazla açık iş olan Makineci (Dikiş) mesleğinde sırasıyla Takım Çalışmasına Uyum, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik istenmektedir. Beden işçisi (İnşaat) mesleğinde Takım Çalışmasına Uyum, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe; Garson (servis elemanı)da ağırlıklı olarak Takım Çalışmasına Uyum, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve İletişim ve İfade Yeteneği en fazla aranan beceriler olmuştur. Muhasebe ile ilgili mesleklerde ise Bilgisayar Kullanımı ile Hesap Yapabilme beceresi ön planda olmuştur. Çalışma kapsamında açık iş olan tüm meslekler için işverenler tarafından ne tür beceriler talep edildiği tespit edilmiştir.

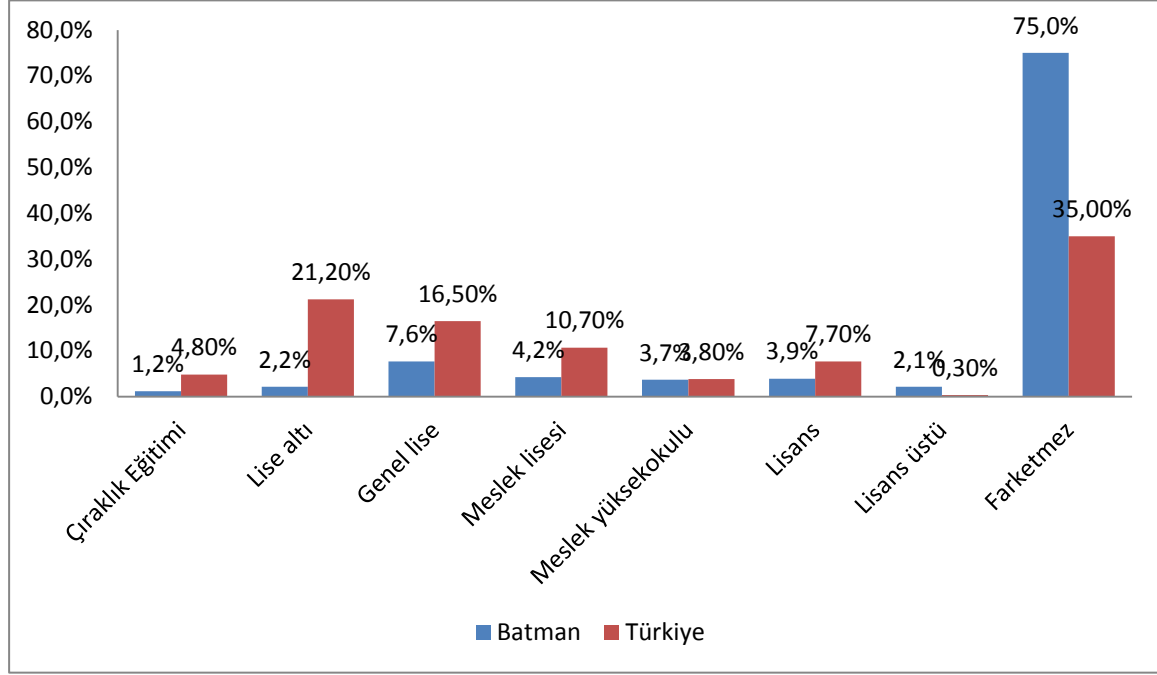
Arama kanalı ile beceriler karşılaştırıldığında bütün arama kanallarında istenen becerilerde ufak tefek farklılıklar hariç aynı beceri türleri istenmektedir. Batman genelinde açık işlerde en fazla talep edilen beceri " Takım Çalışmasına Uyum " ikinci sırada "Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe "dir. Akraba-Eş Dost, İnternet-Sosyal Medya, Gazete-İlan vb. ve İŞKUR aracılığıyla aranan elemanların kendi içinde oransal sıralamasında ilk üç sıradaki beceriler Takım Çalışmasına Uyum, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olup Türkiye genelinde istenen becerilerle paralel özellik göstermektedir.

Beceriler ile açık işlerin aranma süresi karşılaştırıldığında açık işlerin yüzde 69,1'inin 0-30 günlük bir sürede arandığı görülmektedir. Batman ilindeki açık işlerin karşılanma süresi ile talep edilen beceriler arasında bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. 0-30 günlük arama süresindeki becerilerde ilk beceri talebi Takım Çalışmasına Uyum ve Yeterli Mesleki/Teknik olurken, 31-89 gün ve 90+ gündür aranan elemanlarda talep edilen becerilerdeki ilk tercih yine Takım Çalışmasına Uyum iken ikinci sırada bulunan beceri Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir.

Açık işlerde istenen beceriler ile açık iş olan meslekler ve bu mesleklerdeki çalışma koşulları yakından ilgilidir. Her meslek için belirlenmiş beceriler üzerinden analiz yapılabilmektedir. Meslekler için talep edilen genel beceriler tespit edilmekte, her meslek için o mesleğe özgü beceri tespiti yapılamamaktadır.

Açık iş olan mesleklerde talep edilen asgari eğitim düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Hem Türkiye genelinde hem de Batman'da açık işler için en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmez olmuştur. Batman'da açık işlerin dörtte üçü için herhangi bir eğitim durumu istenmemesi dikkat çekicidir.

Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Kaynak: İPA 2015

Batman ile Türkiye genelinin açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk üç eğitim düzeyi fark etmez, lise altı ve genel lise şeklinde aynıdır. Bu sıralamadan sonra farklılaşma olmaktadır. Türkiye genelinde Meslek Lisesi, Lisans, Çıraklık Eğitim ve MYO şeklinde devam ederken Batman'da ise Çıraklık Eğitim, Lisans, Meslek Lisesi ve MYO şeklinde gerçekleşmiştir. Batman ilindeki açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi Türkiye Geneline göre düşüktür. Ayrıca Batman ilinde Lisansüstü eğitim seviyesindeki açık işler Türkiye'deki açık işlere oranı daha yüksektir.

Hem Türkiye genelinde hem de Batman'da en yüksek oranda fark etmez seçeneğinin çıkması işverenlerin çalıştıracakları kişide aldığı eğitimden ziyade verdikleri işi yapip yapamayacaklarına baktıkları ya da eğitim seviyesi ne olursa olsun "biz işyerinde eğitiriz" mantığında olduklarını göstermektedir. Bazı mesleklerde belirli bir eğitim düzeyine sahip olmak gerekmektedir. Örneğin Öğretmen, Mühendis, Uzman gibi mesleklerde en az Lisans seviyesinde bir eğitime ihtiyaç vardır. Ancak Satış Danışmanı, Garson, Beden İşçisi gibi mesleklerde herhangi bir eğitim düzeyi aranmayabilir. Mesleklerin bu yapısı açık işlerdeki eğitim düzeyi talebini doğrudan etkilemektedir.

Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Fark Etmez	57,3%	74,6%	80,7%	75,0%
Genel Lise	19,3%	8,5%	3,5%	7,6%
Meslek Lisesi	3,9%	10,3%	0,6%	4,2%
Lisans	0,0%	0,0%	7,6%	3,9%
Meslek Yüksekokulu	13,8%	2,8%	1,1%	3,7%
Lise Altı	3,8%	0,0%	3,0%	2,2%
Lisans Üstü	1,9%	0,0%	3,5%	2,1%
Çıracılık Eğitimi	0,0%	3,8%	0,0%	1,2%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2015

Batman'daki eğitim düzeyi ile açık işlerde talep edilen cinsiyet durumu incelendiğinde; en fazla açık iş cinsiyeti erkeklerde iken, eğitim düzeyi de fark etmezdir. Bu talep tüm taleplerin yüzde 75'ini temsil etmektedir. Cinsiyet tercihi kadın olan açık işlerde en çok talep edilen eğitim düzeyi yüzde 57,3 ile fark etmez, bunu takiben yüzde 19,3 ile genel lise olmuştur. Cinsiyet tercihi erkek olan açık işlerde eğitim düzeyi fark etmez olarak yüzde 74,6 ve bunu takiben yüzde 10,3 ile meslek lisesi talep edilmektedir.

Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Sektörler	Çıracılık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Fark etmez
İmalat	0,0%	1,0%	1,0%	4,5%	0,0%	0,0%	0,0%	93,5%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	6,5%	3,2%	22,6%	0,0%	4,8%	0,0%	0,0%	62,9%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,8%	61,9%	33,3%	0,0%
Ulaştırma Ve Depolama	0,0%	15,0%	0,0%	5,0%	0,0%	0,0%	0,0%	80,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	42,9%	28,6%	14,3%	0,0%	0,0%	14,3%
İnşaat	0,0%	0,0%	22,2%	0,0%	22,2%	0,0%	0,0%	55,6%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,0%	0,0%	20,0%	0,0%	40,0%	0,0%	0,0%	40,0%
Eğitim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Genel Toplam	1,2%	2,2%	7,6%	4,2%	3,7%	3,9%	2,1%	75,0%
--------------	------	------	------	------	------	------	------	-------

Kaynak: İPA 2015

Sektörlerin talep ettiği eğitim düzeyleri incelendiğinde İmalat, Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı ve Ulaştırma Ve Depolama sektörlerinde en çok tercih edilen eğitim düzeyi fark etmez iken, Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe meslek yüksekokulu, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe ise lisans eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Meslek Grubu	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Fark etmez
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2,7%	1,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	95,9%
Hizmet ve Satış Elemanları	0,0%	3,6%	0,0%	15,9%	0,0%	0,0%	0,0%	80,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,0%	7,8%	7,5%	0,0%	2,6%	0,0%	0,0%	82,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	0,0%	33,8%	6,2%	5,8%	0,0%	0,0%	54,3%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,0%	0,0%	5,9%	3,1%	15,2%	39,4%	21,2%	15,1%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	0,0%	36,7%	0,0%	9,3%	0,0%	0,0%	54,1%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	0,0%	0,0%	48,7%	20,1%	31,1%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	1,2%	2,2%	7,6%	4,2%	3,7%	3,9%	2,1%	75,0%

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi karşılaştırıldığında; hizmet ve satış elemanları, nitelik gerektirmeyen meslekler, Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar ve tesis ve makine Operatörleri Ve Montajcılar, Profesyonel Meslek Mensupları ve Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmezdir. Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda talep edilen eğitim düzeyi ise lisans olarak belirtilmiştir. Tesis ve makine operatörü ve montajcılar meslekler grubunda Meslek Lisesi ve Genel Lise mezunu talep edilmiştir. Lisansüstü eğitim düzeyi sadece sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda talep edilmiştir.

Açık işlerin arama kanalı türleri ile eğitim düzeyi arasındaki bağlantı üzerinde durulmaya çalışılmıştır.

Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
Fark etmez	93,2%	46,4%	43,2%	89,6%
Lise altı	84,4%	56,5%	19,8%	76,2%
Genel lise	100,0%	63,2%	22,1%	77,9%
Çıraklık Eğitimi	53,8%	30,8%	92,3%	76,9%
Lisans	100,0%	59,3%	23,9%	49,0%
Meslek lisesi	56,3%	56,3%	43,7%	100,0%
Meslek yüksekokulu	71,4%	100,0%	28,6%	100,0%
Lisans üstü	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	90,3%	48,5%	40,9%	86,7%

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamında söz konusu olan açık işlerin için talep edilen eğitim düzeyleri itibariyle arama kanalları incelendiğinde eğitim düzeyinin fark etmediğinin belirtildiği açık işlerde işverenlerin ağırlıklı olarak akraba-eş-dost, İŞKUR ve gazete-ilan arama kanallarını tercih ettiği görülmektedir. Lisansüstü, Meslek Yüksekokulu ve Meslek Lisesi eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. Fark etmez, Lise Altı, genel Lise ve Lisans eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak akraba-eş-dost ve İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. İlgili eğitim düzeylerindeki açık işlerde işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (akraba-eş-dost ve İŞKUR) ile Batman genelinde söz konusu olan tüm açık işler için işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (akraba-eş-dost ve İŞKUR) benzeşmektedir.

Açık işlerde istenen eğitim düzeyi ile açık işlerin aranma süresi arasındaki ilişki ele alınmaya çalışılmıştır.

Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Eğitim Düzeyi	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Fark Etmez	64,5%	3,2%	32,4%
Genel Lise	72,5%	7,7%	19,8%
Meslek Lisesi	92,6%	0,0%	7,4%
Lisans	100,0%	0,0%	0,0%
Meslek Yüksekokulu	82,2%	0,0%	17,8%
Lise Altı	100,0%	0,0%	0,0%
Lisans Üstü	100,0%	0,0%	0,0%
Çıraklık Eğitimi	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	69,1%	3,0%	28,0%

Kaynak: İPA 2015

Batman’da Genel Lise, Meslek Lisesi, Lisans, Meslek Yüksekokulu, Lise altı, Lisansüstü ve Fark etmez eğitim düzeylerinde eleman genel olarak 0-30 gün içinde temin edilebilirken, Çıraklık eğitimi düzeyde eğitim almış eleman talebi ağırlıklı olarak 90+ günde temin edilebilmektedir.

Tablo 41 değerlendirildiğinde eğitim düzeyi arttıkça veya azaldıkça açık işin aranma süresi uzamaktadır veya kısalmaktadır şeklinde bir ifade kurulamayacaktır.

Batman ilinde sektörlerin önemli bir bölümü açık işini çok uzun vadede aramamaktadır. Kısa vadede eleman ihtiyacını karşılamaktadır.

Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Sektör	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
İmalat	54,5%	4,5%	40,9%
İnşaat	100,0%	0,0%	0,0%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	83,9%	1,6%	14,5%
Ulaştırma Ve Depolama	95,0%	0,0%	5,0%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	60,0%	0,0%	40,0%
Eğitim	100,0%	0,0%	0,0%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	69,1%	3,0%	28,0%

Kaynak: İPA 2015

İmalat ve Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörlerinde açık işlerin kapatılması diğer sektörlerle göre daha uzun sürebilmektedir. Diğer sektörlerde ise açık işler 0-30 gün süre ile kapatılmaya çalışılmaktadır.

Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

İşyeri Yaşı	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
0-4	66,9%	0,0%	33,1%
5-9	61,1%	22,2%	16,7%
10-14	93,0%	3,4%	3,6%
15-19	34,0%	10,8%	55,2%
20-24	100,0%	0,0%	0,0%
25+	83,9%	0,0%	16,1%
Genel Toplam	69,1%	3,0%	28,0%

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yaşı ile açık işlerin aranma süresi kıyaslandığında açık işlerin çoğunluğunun 0-9 yaş işyerlerine ait olduğu ve bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 69,1'inin 0-30, yüzde 3'ünün 31-89, yüzde 28'sinin 90+ gündür aradığı gözlemlenmiştir. 20-24 yaş arası işyerlerinin açık işlerini doldurmada zorlanmadığı ve yüzde 100'lük bir oran 0-30 gündür aramakta olduğu görülmüştür. Açık işlerini karşılamakta zorlanan yaş grubu yüzde 55,2'lik oranla 90+ gündür eleman arayan 15-19 yaş grubudur.

Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Meslek Grup	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	90,7%	0,0%	9,3%
Hizmet ve Satış Elemanları	94,0%	0,0%	6,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	87,5%	9,9%	2,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	90,9%	5,9%	3,1%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	94,7%	0,0%	5,3%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	49,6%	0,0%	50,4%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	43,6%	2,7%	53,7%
Genel Toplam	69,1%	3,0%	28,0%

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerin aranma süreleri incelendiğinde; açık işlerin çoğunluğunun 0-30 günlük bir arama süresi içinde olduğu ve 0-30 gün içinde aranan açık işlerin çoğunluğunun sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubundan olduğu görülmüştür. Açık işlerde temininde en çok zorlanılan meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olmuştur. Temininde en az zorluk çekilen meslek grubu ise Büro Hizmetlerinde Çalışanlar meslek grubudur.

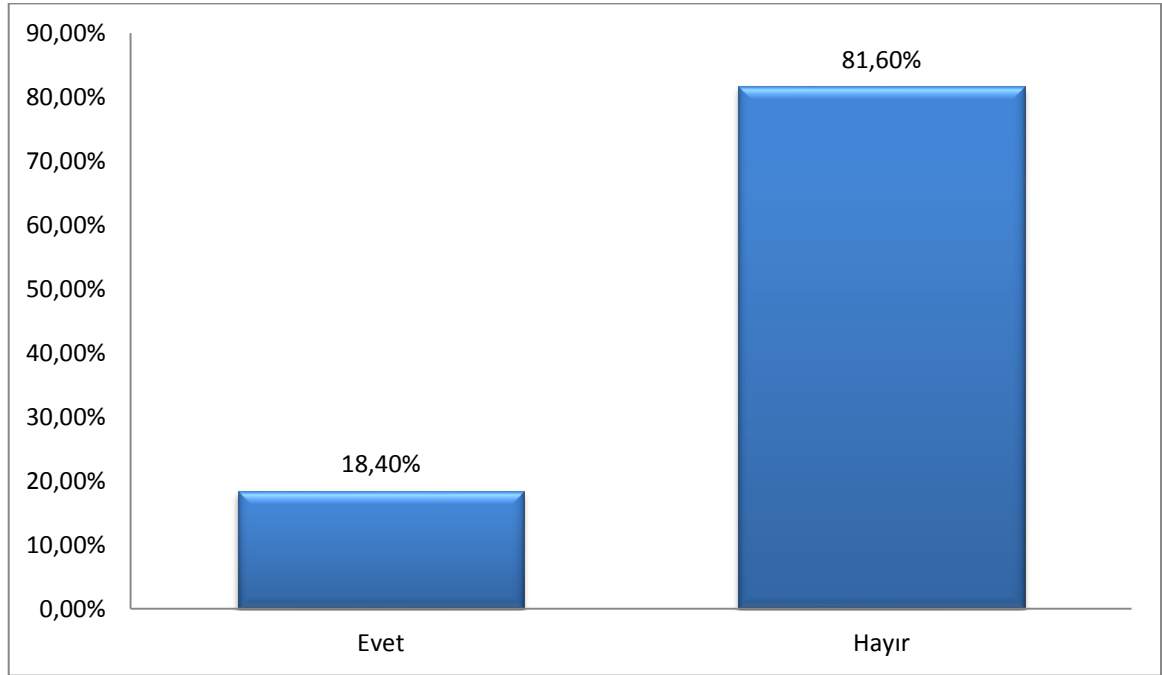
Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işyerlerine son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri de sorulmuştur. Bu bilgi işverenin açık işlerinin yanı sıra, karşılamakta güçlük çektikleri meslekleri içerdiği için önemli bir bilgidir. İşyerlerinin işgücü

piyahasında eleman bulmada güçlük çektikleri meslekler işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

Batman ilindeki işyerlerinin yüzde 18'i eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. Batman ilinin işgücü piyasasında işyerleri aradığı elemanı bulmakta fazla sıkıntı çekmemektedir.

Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yüzde 18'inin aradığı elemanı bulmakta zorluk çekmemesi Batman ili işgücü piyasasının arz ve talep yapısında bir uyum olduğunu göstermektedir. İşverenler istedikleri elemanı bulurken zorluk çekmemektedirler. Bunun en büyük sebebi ise iş arayan sayısının ve niteliklerinin fazla olmasıdır. Temininde güçlük çekilen mesleklerde güçlük çekilme nedenine ilişkin bilgilere çalışmanın ilerleyen kısımlarında değinilecektir.

Batman ilinde sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründedir. Bu sektörü sırası ile Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı ve Finans Ve Sigorta Faaliyetleri sektörleri izlemektedir.

Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı

Sektör	2014 10+			2015 10+		
	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran
Bilgi Ve İletişim	8	2	28,60%	9	2	25,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	16	4	26,90%	16	3	20,2%
Eğitim	28	9	30,80%	26	6	23,1%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtım	6	4	66,70%	6	2	33,3%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	5	3	50,00%	3	1	33,3%
Gayrimenkul Faaliyetleri	3	1	33,30%	4	1	25,0%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	43	6	12,90%	41	2	5,0%
İmalat	134	55	41,20%	132	41	30,9%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	27	10	38,50%	24	7	30,4%
İnşaat	219	35	15,80%	218	20	9,3%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	40	11	27,80%	35	18	51,6%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme Ve Spor	1	0	0,00%	1	0	0,0%
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	9	2	22,20%	10	0	0,0%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	27	5	19,20%	25	0	0,0%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	262	51	19,50%	251	45	17,8%
Ulaştırma Ve Depolama	68	8	11,30%	65	11	16,7%
Genel Toplam	896	206	22,90%	866	160	18,4%

Kaynak: İPA 2015

2015 yılı İPA çalışması kapsamında ziyaret edilerek cevap alınan 10 ve daha fazla çalışanı olan işyeri sayısı, 2014 yılı İPA çalışmasında cevap alınan işyeri sayısından 30 işyeri eksik olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bununla beraber söz konusu işyerlerinde temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında önemli oranda azalış gerçekleşmemiştir. Geçtiğimiz sene işgücü temininde sıkıntı çektiğini belirten işyerlerinden yüzde 5 oranında olan 30 işyeri bu yıl temininde güçlük çekme durumundan ayrılmıştır. Diğer bir ifadeyle geçtiğimiz sene temininde güçlük çektiğini belirten her 20 işyerinden bir tanesi işgücü bulmakta artık güçlük yaşamamaktadır.

2014 yılı İPA çalışmasında Batman'daki işyerlerinin yüzde 22,9'unun eleman temininde güçlük yaşadığı görülmüştür. Başka bir ifadeyle 2014 yılı İPA çalışmasında işverenlerin her 4 tanesinden biri eleman temininde güçlük yaşadığını belirtmiştir. 2015 yılında ise bu oranın 4,5 puanlık bir azalışla yüzde 18,4 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Söz konusu azalma yukarıda da belirtildiği gibi özellikle 2014 yılı İPA çalışmasında temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında yüzde 5 oranında bir azalışın olmasından kaynaklanmaktadır. Bununla beraber işyeri sayısında yüzde 5 orana karşılık 30 işyerinin sayısında azalma gerçekleşmiştir.

İşgücü temininde güçlük çeken işyerleri sektörel olarak geçtiğimiz yıl ile karşılaştırıldığında farklılaşmanın en çok Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Temininde güçlük çektiğini belirten işyerlerinde 4,5 puanlık bir azalış gerçekleşmiş ve yüzde 18,4 işyeri temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Daha sonra sırayı Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtım sektörü almaktadır. İşyeri sayısında değişiklik olmamasına 2014 yılına göre yarı yarıya azalış olmuştur.

Batman'da 2015 yılı İPA çalışmasında son bir yıl içerisinde 698 kişinin işgücünün temininde güçlük çekildiği görülmüştür.

Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Açık İş Eleman Sayısı
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	271	154
Hizmet Ve Satış Elemanları	132	35
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	122	58
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	83	11
Profesyonel Meslek Mensupları	69	34
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	11	12
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	11	42
Genel Toplam	698	345

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında irdelendiğinde yüzde 38,8'lik pay ve 271 kişi Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırayı yüzde 18,9'luk pay ve 132 kişi ile Hizmet Ve Satış Elemanları, yüzde 18,3'lük pay ve 122 kişi Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grupları takip etmektedir.

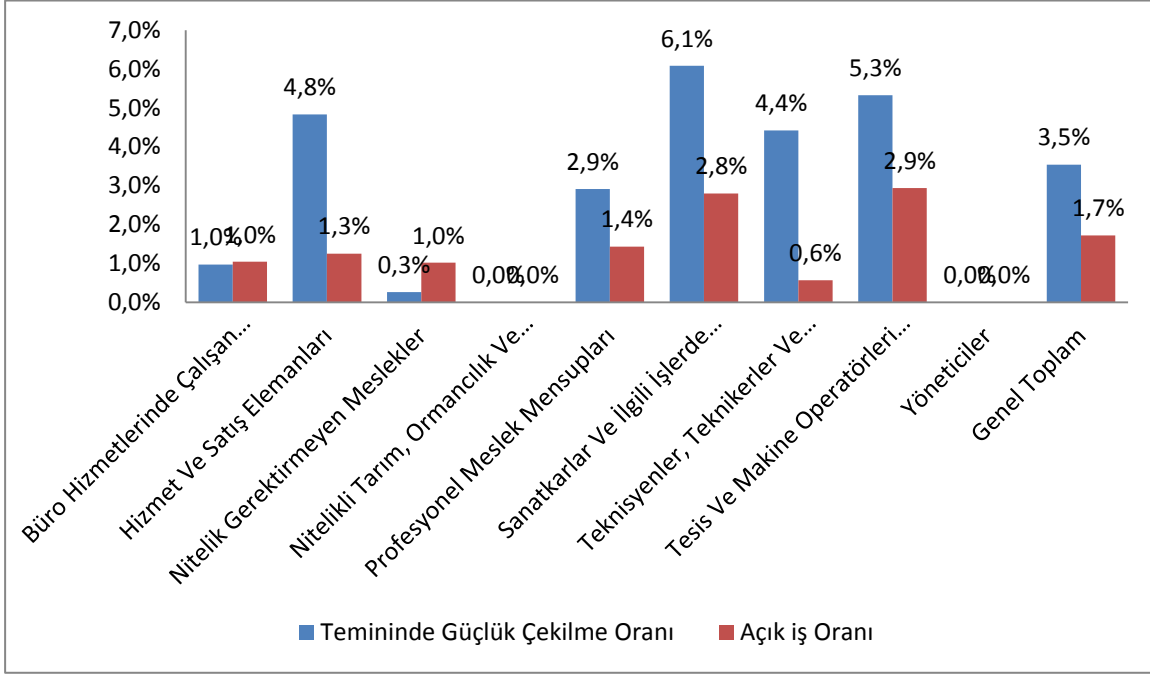
Açık işler meslek grubu bazında incelendiğinde ise nitelik gerektirmeyen meslekler ayrı tutulmak üzere benzer bir sıralama söz konusudur Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar grubu açık işlerde yüzde 44,6'lık pay ve 154 kişi ile ilk sırada yer almaktadır. Nitelik gerektirmeyen mesleklerin yoğun talep görmesi yaz sezonunda gerçekleştirilecek olan tarımsal faaliyetlerden kaynaklanmaktadır.

Nitelik gerektirmeyen mesleklerde elemen temininde güçlük çekilme durumunun açık işlere göre düşük olması bir kez daha mesleki ve teknik eğitimin önemini ortaya çıkarmaktadır.

Batman ilindeki temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek grubuna göre sıralaması Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir.

Batman ilinde meslek gruplarına göre açık iş oranları ile toplam çalışan sayısına temininde güçlük çekilen kişilerin oranlandığı temininde güçlük çekilme oranı Grafik 17'de beraber değerlendirilmiştir.

Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışması sonuçlarına göre Batman'da Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda çalışanların yüzde 6,1'inin temininde güçlük çekilmektedir. 2015 İPA'da sırası yüzde 5,3 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu ve yüzde 4,8 ile Hizmet ve satış Elemanları meslek grupları almaktadır.

2015 yılı İPA çalışması kapsamında Batman'da eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 47: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler

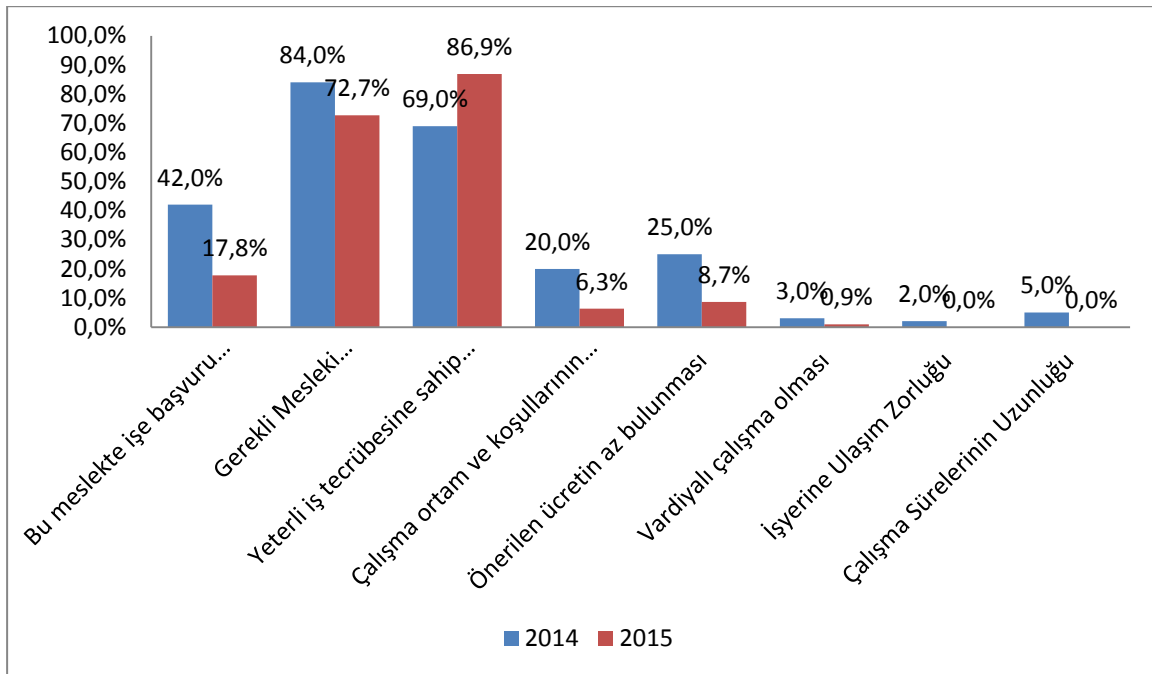
Meslek	Dağılım
Makineci (Dikiş)	19,5%
Pazarlamacı	5,7%
Garson (Servis Elemanı)	4,0%
Aşçı	3,9%
İş Makineleri Operatörü	3,4%
Satış Danışmanı	3,2%
Dokuma Konfeksiyon Makineci	3,0%
Muhasebeci	2,6%
Hasta Ve Yaşlı Bakım Elemanı	2,4%
Şoför-Yük Taşıma	2,2%
Diğer	50,2%
Genel Toplam	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Makineci (Dikiş) mesleği yüzde 19,5'lik payla ilk sırada yer almaktadır. En fazla açık iş olan birinci meslek konumundadır. En fazla eleman temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek ile en fazla açık iş olan ilk 10 mesleğin 3 tanesi ortaktır. Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Muhasebeci meslekleri her iki grupta da ilk 10 mesleğin içerisinde yer almaktadır. Bu meslekler Batman işgücü piyasasında eleman ihtiyacı olan ve eleman temininde güçlük çekilen mesleklerdir. Özellikle bu mesleklere yönelik aktif istihdam tedbirleri alınmalıdır.

Temininde güçlük çekilme nedenleri eleman temininde güçlük çekilen mesleklerde teşhisi doğru koyabilmemizi sağlamaktadır.

Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

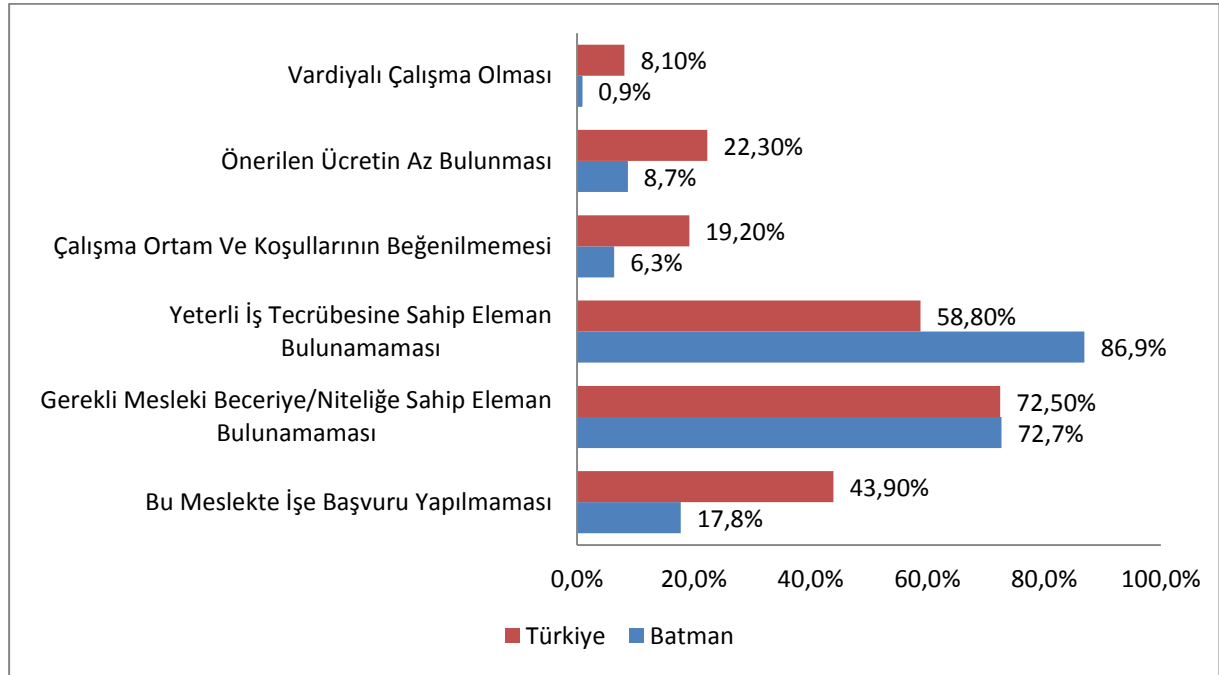
2015 İPA çalışmasında işverenlere temininde güçlük çektikleri işgücü için;

- ❖ Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması,
- ❖ Gerekli Mesleki Beceriye/Nitelığe Sahip Eleman Bulunamaması,
- ❖ Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması,
- ❖ Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi,
- ❖ Önerilen Ücretin Az Bulunması,
- ❖ Vardiyalı Çalışma Olması

nedenlerinden kendilerine uygun olanlarını seçmeleri istenmiştir. 2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler Grafik 18'de karşılaştırılmıştır. Buna göre farklılaşmanın en çok olduğu neden "Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması" olarak

karşımıza çıkmaktadır. 2014 yılında temininde güçlük çektiğini belirten işverenlerin yüzde 42'si söz konusu nedeni işaretlerken, bu çalışmada aynı neden 24,2 puanlık bir azalışla yüzde 17,8 işveren tarafından işaretlenmiştir. 2015 yılında işverenler tarafından daha çok işaretlenen nedenler ise geçtiğimiz yıla göre 17,9 puanlık artışla yüzde 86,9 işveren tarafından işaretlenen “Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması” ve 11,3 puanlık azalışla yüzde 72,7 işveren tarafından işaretlenen “Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması” nedenleridir. Bununla beraber 2014 yılında temininde güçlük çektiğini belirten işverenlerin yüzde 25'i “Önerilen Ücretin Az Bulunması” nedenini işaretlerken, bu yıl aynı neden 16,3 puanlık bir azalışla yüzde 8,7 oranında işaretlenmiştir. Nedenlerin sadece işveren görüşlerini yansıttığı düşünüldüğünde bu sonuçlar normal olarak değerlendirilebilir.

Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenlerinde Batman ve Türkiye Karşılaştırılması

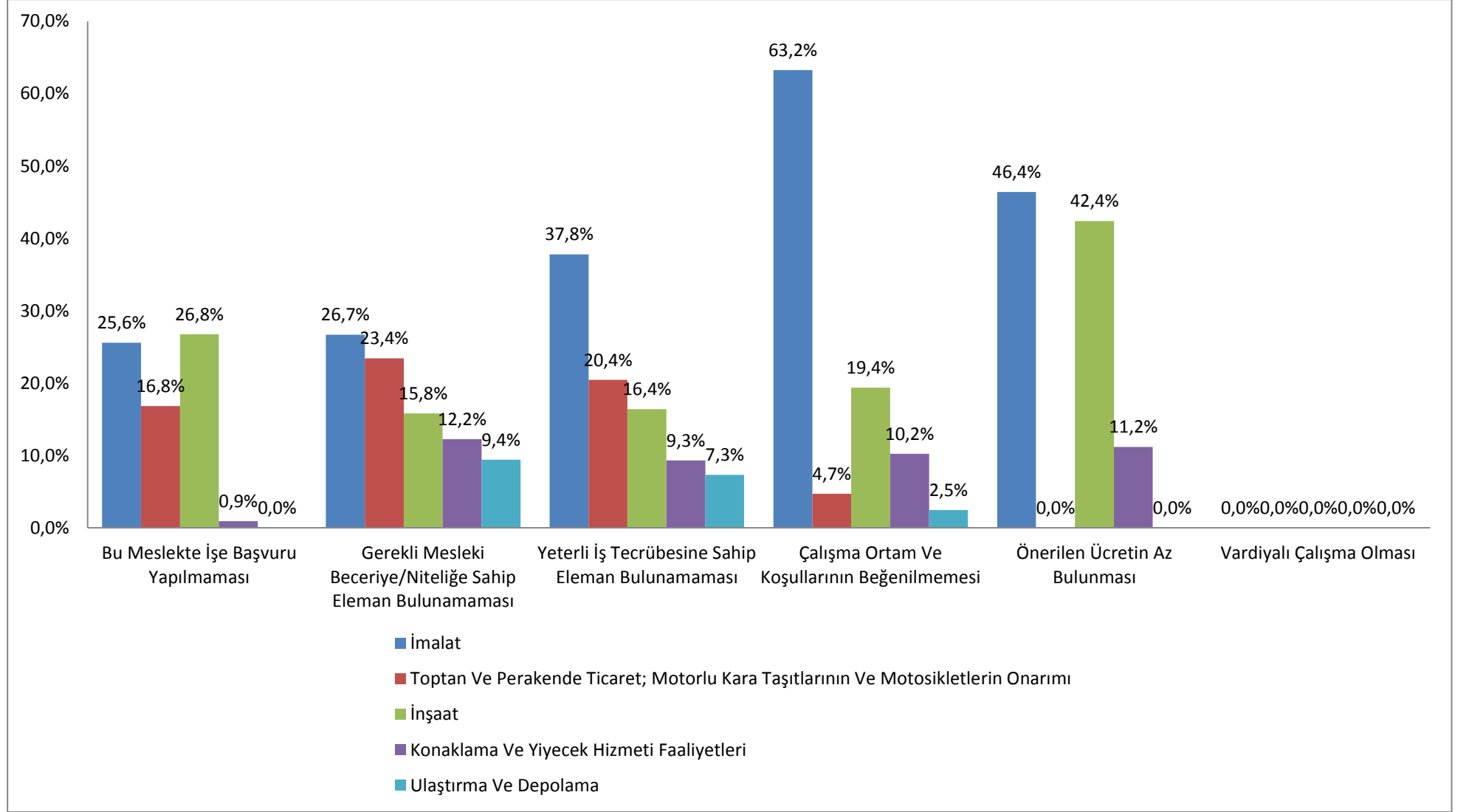

Kaynak: İPA 2015

İşgücü temininde güçlük çekme nedenleri Batman ve Türkiye genelinde değerlendirildiğinde ilk üç neden sıralamasının aynı olduğu görülmektedir. Bununla beraber Batman'da işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden daha yüksek oranla “Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması” nedenlerini işaretlediği görülmektedir. Ancak neden sıralamasında Batman'ı Türkiye geneli sıralamasından ayıran iki neden vardır. Bunlardan ilki 6,3 puanlık farkla “Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi” , ikincisi de 8,7 puanlık farkla “Önerilen Ücretin Az Bulunması” nedenleridir. Söz konusu iki neden de Batman'daki işverenler tarafından temininde güçlük çekme nedeni olarak daha az işaretlenmiştir. Başka bir ifadeyle işverenler bu nedenleri işgücü temininde karşılaştıkları güçlükte etkin bir neden olarak değerlendirmemektedirler. Adı geçen nedenler işgücü

piyasaşının arz tarafı olan işgücünü doğrudan ilgilendirmektedir. Dolayısıyla nedenlerin dağılımı sadece işverenlerin görüşünü yansıtmaktadır ifadesi çok daha doğru olmaktadır.

Grafik 20: Sektörlere Göre Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Kaynak: İPA 2015

*Grafikte Sektörler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Temininde güçlük çekme nedenleri sektörler özelinde incelendiğinde; toptan ve perakende ticaret, imalat, inşaat ve konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri ve Ulaştırma ve Depolama sektörlerinde “Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması” nedeni ilk sırada yer almaktadır. Her dört sektörde de sırayı “Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması” ve “Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması” nedenleri takip etmektedir. Ulaştırma ve Depolama sektöründe ise işgücü temininde güçlük çekme nedeni olarak ilk sırada “Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması” yer almaktadır. Daha sonra sırasıyla “Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması” ve “Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi” nedenleri gelmektedir.

Nedenler özelinde sektörler incelendiğinde; “Önerilen Ücretin Az Bulunması” ve “Vardiyalı Çalışma Olması” nedenlerinin, özellikle İnşaat sektöründe faaliyet gösteren işverenler açısından işgücü temininde bir engel olarak görülmediği sonucu ortaya çıkmaktadır. Yine “Vardiyalı Çalışma Olması” nedeni Batman’daki sektörlerde faaliyet gösteren işverenler tarafından hiç işaretlenmiştir. Bunlarla beraber “Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması” nedeni ise tüm sektörlerde faaliyet gösteren işyerlerinde birbirine yakın oranlarda işgücü temininde bir güçlük nedeni olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Meslekler	Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi	Önerilen Ücretin Az Bulunması	Vardiyalı Çalışma Olması
Makineci (Dikiş)	11,6%	42,4%	92,5%	19,1%	19,1%	0,0%
Pazarlamacı	0,0%	97,3%	100,0%	5,2%	0,0%	0,0%
Garson (Servis Elemanı)	0,0%	100,0%	100,0%	8,2%	8,2%	0,0%
Aşçı	0,0%	100,0%	70,8%	0,0%	0,0%	0,0%
İş Makineleri Operatörü	0,0%	4,6%	95,5%	4,5%	90,9%	0,0%
Satış Danışmanı	9,4%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Dokuma Konfeksiyon Makineci	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Muhasebeci	0,0%	52,9%	87,9%	0,0%	12,3%	0,0%
Hasta Ve Yaşlı Bakım Elemanı	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	37,5%
Şoför-Yük Taşıma	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat Elemanları Kalıpcısı (Elle)	49,7%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Yapı Yalıtımcısı	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Pvc Doğramacı	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mobilya Montaj İşçisi	0,0%	44,9%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ekskavatör(Kazıma Ve Yükleme) Operatörü	62,5%	100,0%	100,0%	62,5%	25,0%	0,0%
Elektrikçi (Genel)	50,7%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrik Teknikeri	0,0%	100,0%	37,9%	0,0%	0,0%	0,0%
Otobüs Muavini	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gaz Altı Kaynakçısı	50,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat Mühendisi	0,0%	100,0%	66,4%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

*Meslekler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Meslekler bazında teminde güçlük çekilme nedenleri incelendiğinde ilk üç meslekte Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ilk sırada yer almıştır.

Tabloda da görüldüğü gibi temininde güçlük yaşanan mesleklerin başında yer alan Makineci (Dikiş) mesleğinde teminde güçlük yaşanmasının sebebi Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması olarak yansımıştır. Bununla beraber Pazarlamacı, Garson (Servis Elemanı) ve Aşçı mesleklerinde eleman bulunamaması arz kaynaklı sorunlara bağlanmıştır. Yani bu mesleklerde temininde güçlük çekilme nedeninin yüksek oranlarda bu mesleklerde yeterlilikleri olan tecrübeli eleman bulunamamasından kaynaklanmıştır. İşgücü piyasasına bu mesleklerde eleman yetiştirilmesi veya bu mesleklerde olan işgücünün yeterliliklerinin geliştirilmesi karşılanamama sorununu hafifletebilecektir.

Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

İŞKUR Hizmetleri	Temininde Güçlük Çeken İşyeri	Temininde Güçlük Çekmeyen İşyeri
Eleman Talebi	63,4%	77,7%
İEP	62,8%	73,0%
İşveren Danışmanlığı	31,5%	42,2%
Mevzuat Danışmanlığı	18,2%	22,6%
Kurs	11,9%	32,2%
Çalışanlara Yönelik Eğitim	2,8%	6,7%

Kaynak: İPA 2015

Raporun bu kısmında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri temininde güçlük çekme durumlarına göre incelenmiştir. Buna göre işgücü temininde güçlük çeken işyerleri, güçlük çekmeyen işyerlerine göre işbaşı eğitim programları, işveren danışmanlığı ve işbirliği ile mesleki eğitim (Kurs) hizmetlerinden daha düşük oranda faydalandığı görülmektedir. Bununla beraber her iki işyeri durumu için temininde güçlük çeken işyerlerinin oranı güçlük çekmeyen işyerlerine göre tüm İŞKUR hizmetlerinde daha düşüktür.

İşgücü temininde güçlük çekme ve çekmeme durumlarına göre farklılaşmanın en çok olduğu hizmet kurs programlarıdır. Bu durum işverenlerin çeşitli nedenlerle bulmakta güçlük çektikleri işgücünün, İŞKUR tarafından temin edilmesi ve mesleki eğitimlerle öğrenme imkânının sunulması anlamına gelmektedir.

Farklılaşmanın belirgin olduğu diğer bir hizmet ise işbirliği eleman talebi olarak karşımıza çıkmaktadır. İşgücü temininde güçlük yaşayan işverenlerin, güçlük çekmeyen işverenlere göre eleman talebi hizmetinden daha az faydalandıkları görülmektedir.

Batman ilinde işyerlerinin yüzde 18,4'ü eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 13,2'sinde vardiyalı çalışma yapılmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin ise yüzde 33'ü eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 39'dur.

Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10+		
	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	10	33	44
İmalat	6	18	24
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	11	6	17
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	4	2	6
İnşaat	1	4	5
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1	4	5
Eğitim	1	3	4
Ulaştırma Ve Depolama	0	3	3
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0	2	2
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	2	0	2
Bilgi Ve İletişim	1	0	1
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0	1	1
Genel Toplam	38	76	115

Kaynak: İPA 2015

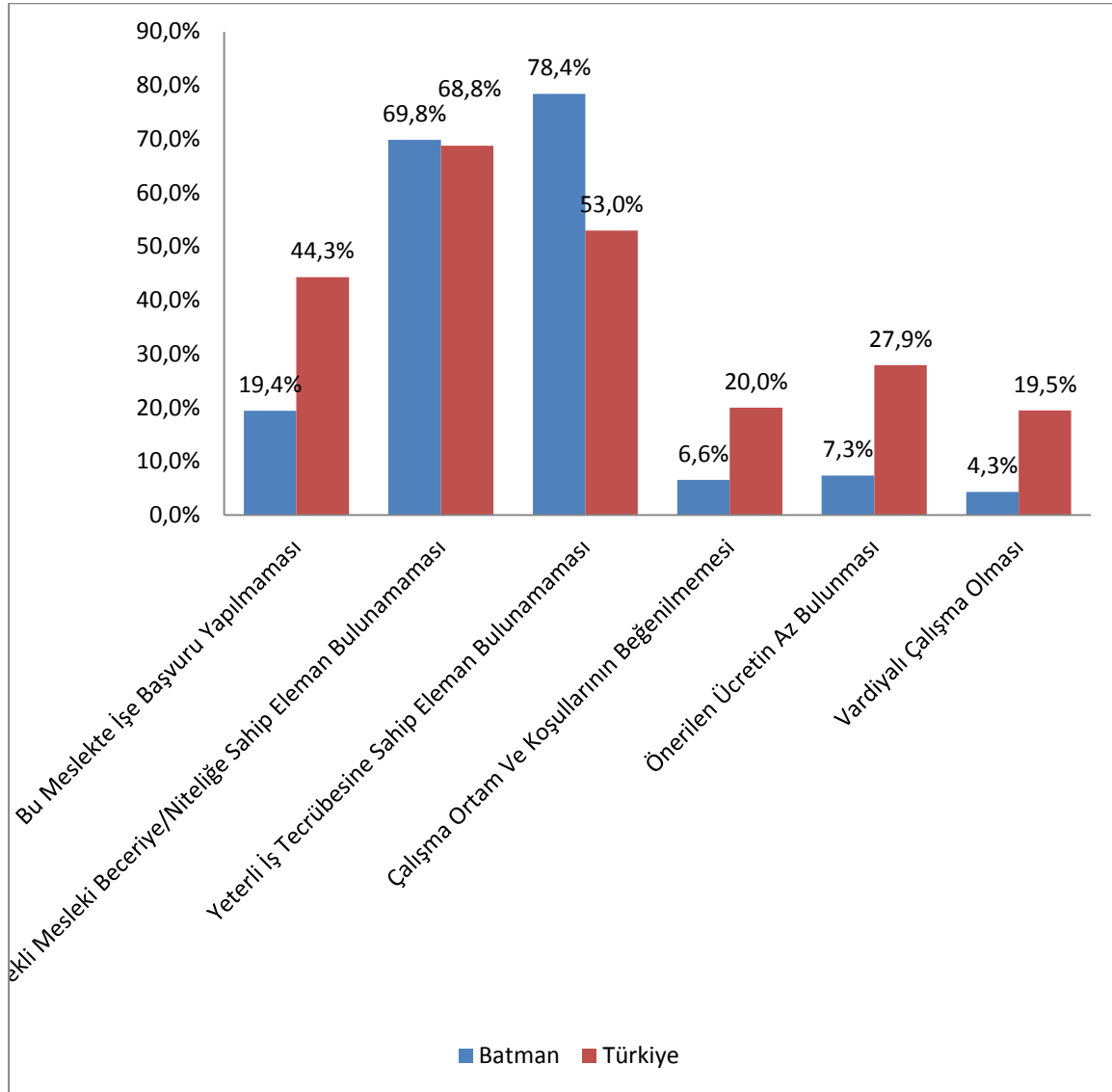
Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha düşüktür. Vardiyalı çalışma yapılan her 3 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Sektörel olarak incelediğimizde ise; Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı ve Bilgi Ve İletişim sektörlerinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin tamamı eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran toptan ve perakende ticaret sektöründe yüzde 22, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe yüzde 64'tür. İki sektörde ise vardiyalı çalışma yapılmasına rağmen eleman temininde güçlük çekilmemektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha düşüktür. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. Sektörler arasında farklılaşmalar görülmektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 21'de sunulmuştur.

Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ağırlıklı olarak Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunmaması gelmiştir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekmelerinin en düşük oranlı nedenlerinden birinin Vardiyalı Çalışma olması dikkat çekicidir. Ancak Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde temininde güçlük çekilme nedeni olarak Vardiyalı Çalışmanın oranı yüzde 4'tür. Vardiyalı Çalışma yapmanın eleman temininde güçlük çekme konusunda ön planda olan bir neden olmadığı görülmektedir.

Vardiyalı çalışma yapma konusunda ise Batman ile Türkiye geneli ayrılmaktadır. Türkiye genelinde en düşük orana vardiyalı çalışma sahipken, Batman 'da ise işveren merkezli seçenekler içerisinde bu meslekte işe başvuru yapılmaması ilk sıradadır.

Batman ilinde işyerlerinin yüzde 33'ü eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 40'ı ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin ise yüzde 59'u eleman temininde güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde 35'tir.

Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10+		
	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	TGÇM Toplam
İmalat	12	24	36
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	5	4	9
İnşaat	2	2	4
Ulaştırma Ve Depolama	1	0	1
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0	1	1
Genel Toplam	21	31	52

Kaynak: İPA 2015

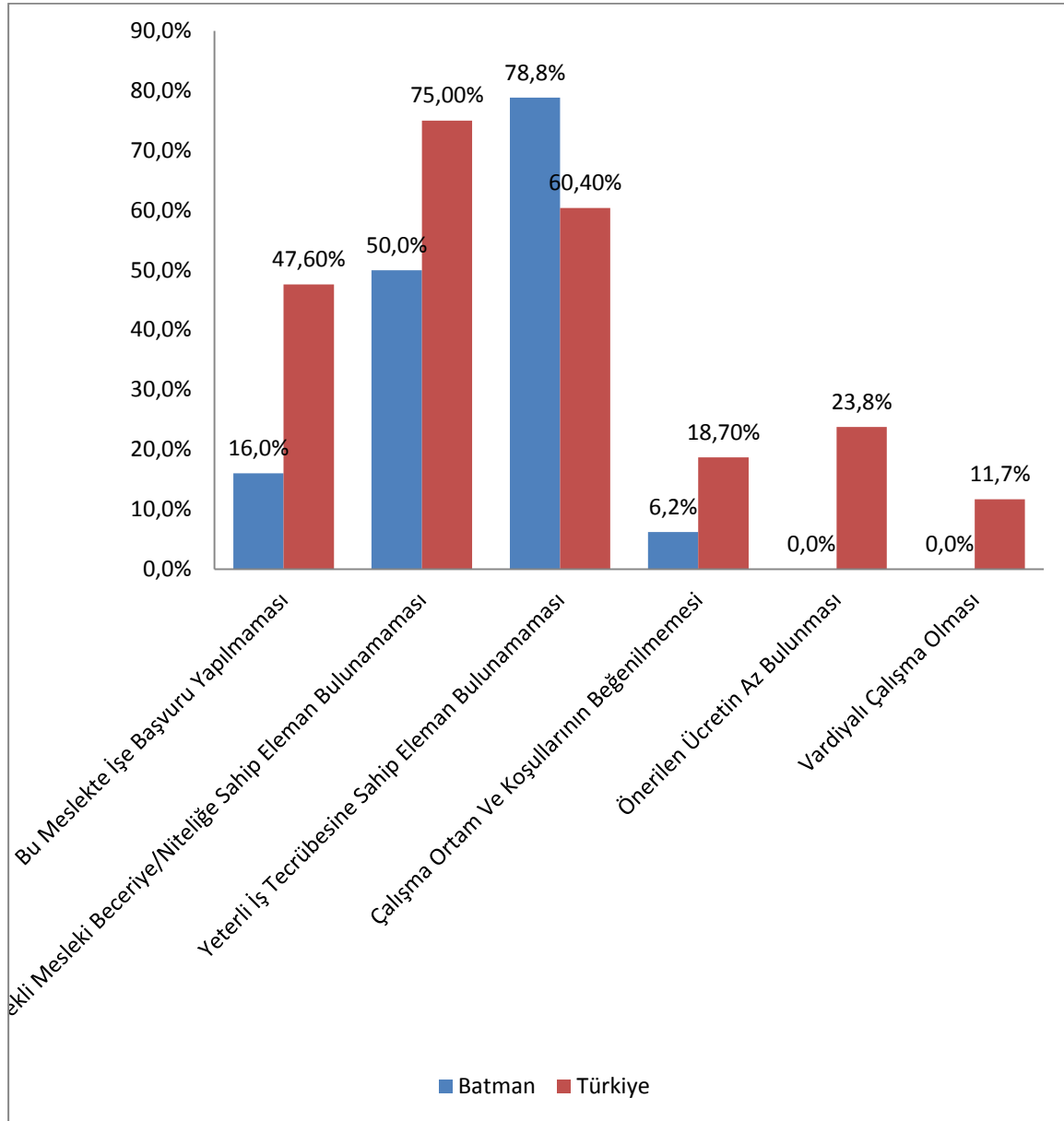
İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha düşüktür. İhracat yapan her 2 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Batman'da ihracat yapan işyerlerinden İmalat ve Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe bulunanlar eleman temininde güçlük çekmez iken ihracat yapılan diğer sektörlerde eleman temininde güçlük çekilmektedir.

İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha düşüktür. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. Sektörler arasında farklılaşmalar görülmektedir.

İhracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 22'de sunulmuştur.

Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ile bu meslekte işe başvuru yapılmaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin ihracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin Batman ili sıralaması, Türkiye geneli sıralamasından yüksektir.

Batman'da işyerlerinin yüzde 33'ü eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 37'nin part-time çalışanı bulunmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinin ise yüzde 62'si eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,4'tür.

Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10+		
	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
İmalat	1	0	1
İnşaat	1	0	1
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	3	7	10
Ulaştırma Ve Depolama	0	3	3
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	5	0	5
Bilgi Ve İletişim	1	0	1
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	0	1	1
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0	1	1
Eğitim	0	3	3
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1	4	5
Genel Toplam	12	20	32

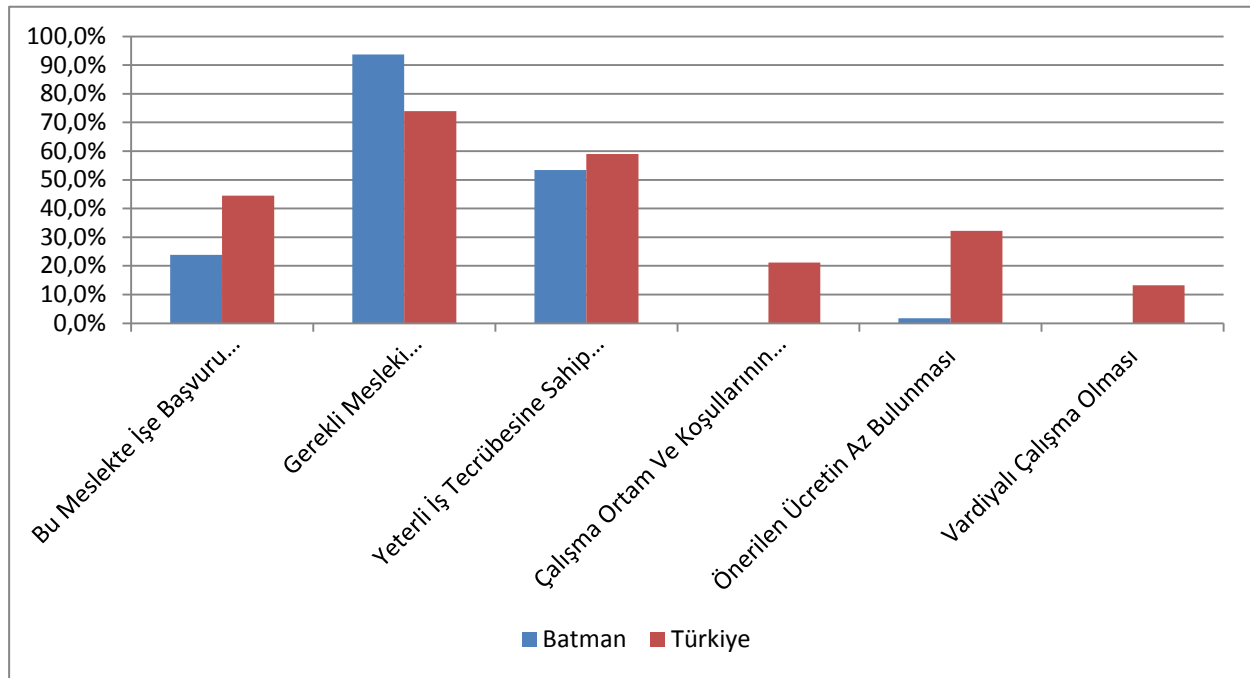
Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha düşüktür. Part-time çalışanı olan her 2 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Batman'da İmalat, İnşaat, Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ve Bilgi Ve İletişim sektörleri dışında kalan part-time çalışana sahip olan işyerleri eleman temininde güçlük çekmemektedir.

Part-time çalışanı olan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 23'te sunulmuştur.

Grafik 23: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin Batman ili sıralaması ile Türkiye geneli sıralamasından yüksektir. Batman ilinde part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme nedenleri içerisinde Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması dışında diğer sektörlerin oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür.

İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işverenlerin işyerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu kapsamda işverenlere 2016 yılı Mart-Nisan döneminin öngören istihdam artış ya da azalışına ilişkin tahminleri alınmıştır. İşverenlerin şu an ki mevcut istihdamlarını esas alarak dört seçeneqli bir yanıtlama vermeleri talep edilmiştir. Buna göre mevcut istihdam işverenin öngörüsüne göre ya artış gösterecek ya azalacak ya da değişmeyecektir. Bu üç seçeneğin dışında işverenin fikrim yok söyleme seçeneği de mevcuttur.

İşyerlerinin çalışma biçimlerine göre diğer bir anlamda özelliklerine göre net istihdam değişim oranları tabloda gösterilmiştir.

Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyerinin Çalışma Biçimi	NİDO
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerleri	5,5%
İhracat Yapan İşyerleri	8,2%
Part-time Çalışanı Olan İşyerleri	5,0%
Genel Toplam	6,3%

Kaynak: İPA 2015

Batman'da vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 5,5 oranında mevcut istihdamın artacağı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam artışı yüzde 8,2, part-time çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 5,0 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi yüzde 6,3'tür. İhracat yapan işyerleri kapasitelerini yüksek oranda arttırma eğilimindedirler. Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda NİDO vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9, İhracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve part-time çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,6'dır.

2016 yılının Mart-Nisan aylarında çalışmanın yapıldığı döneme göre Batman'da yüksek oranda istihdam artışı beklenmektedir. Bu istihdam artışı beklentisi doğru okunmalı ve ona göre tedbirler alınmalıdır. İPA çalışmasında Batman, işverenlerin aradıkları elemanı bulmada zorlanmadıkları sektör Yöneticiler sadece dikkat çekmiştir. Bu nedenle istihdam artışı beklenen alanlarda işgücü piyasasının aradığı niteliklerde eleman yetiştirilmeye ve gerekli diğer tedbirleri almaya hemen başlanmalıdır.

Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde istihdam azalışı beklenmeyen tek sektör Yöneticiler olduğu görülmektedir. Aynı tabloyu Türkiye geneli için incelediğimizde sadece eğitim sektöründe istihdam azalışı beklendiğini diğer sektörlerde ise istihdam artışı beklendiği görülmektedir.

Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları

Sektörler	Net İstihdam	Net İstihdam Değişim
İmalat	568	11,2%
Ulaştırma Ve Depolama	197	17,3%
İnşaat	196	6,3%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin	126	2,9%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	100	16,3%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	57	3,4%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	18	7,6%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	4	0,3%
Gayrimenkul Faaliyetleri	1	3,8%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	0	0,0%

Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	0	0,0%
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0	0,0%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0	0,0%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	0	0,0%
Eğitim	-14	-1,7%
Bilgi Ve İletişim	-19	-10,2%
Genel Toplam	1.235	6,3%

Kaynak: İPA 2015

Batman'da elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, finans ve sigorta faaliyetleri, Madencilik Ve Taş Ocakçılığı, mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörleri olmak üzere beş sektör geneldeki artış beklentisine rağmen herhangi bir değişiklik beklememektedir.

Bunun yanı sıra ulaştırma ve depolama sektörü yüzde 17,3 oranında 197 kişilik mevcut istihdamda artış bekleyerek sektörler arasında en yüksek oranda artış bekleyen sektör olmuştur. Yüzde 16,3'lük bir oranla bu sektörü Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü takip etmektedir ki burada da 100 kişilik bir istihdam artışı beklentisi söz konusudur. Eğitim sektörünün azalma nedeni dershanelerin özel okullara dönüştürülme sürecinde olması, Bilgi Ve İletişim sektörü ise diğer meslek kollarına kaymalardan dolayı olumsuz etkilenmiştir. Bu nedenle geleceğe dair daha pozitif bir bakış açısı oluşmuştur. İmalat sektörü yüzde 6,3 oranında istihdam artışı bekleyerek ilin bu sektörde de hacmini daha da genişletecek olduğunu göstermektedir.

Türkiye genelinde de ilk sırada İnşaat sektörü bulunurken daha sonra Bilgi ve İletişim ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörleri gelmektedir. Batman ilinde NİDO beklentisi Türkiye geneline göre daha yüksek olsa da artış beklentisi belirli sektörler üzerinde yoğunlaşmıştır.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda istihdam azalışı beklenen meslek grubu bulunmamaktadır. Türkiye genelinde tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir.

Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grupları	Net İstihdam	Net İstihdam Değişim
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	659	13,0%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	198	9,9%
Hizmet Ve Satış Elemanları	149	5,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	145	3,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	40	1,7%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek	38	2,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	6	0,5%
Yöneticiler	1	0,3%
Nitelikli Tarım, Ormanlık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Genel Toplam	1.235	6,3%

Kaynak: İPA 2015

Batman'da meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde 659 kişilik istihdam artışı beklentisiyle Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu ilk sırada yerini almıştır. Bu meslek grubunu sırasıyla Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Hizmet Ve Satış Elemanları takip etmektedir.

Meslek gruplarına net istihdam değişim oranları açısından baktığımızda yine sıralamanın değişmediği ve yüzde 13,0 oranında Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar ilk sırada olduğu görülmektedir. Aynı şekilde takip eden sektörler de sırasıyla şu oranlarda belirlenmiştir; Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar yüzde 9,9 oranında, Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubu için ise yüzde 5,5 ile net istihdam oranında değişiklik beklenmekte, diğer bir anlamda bu ölçüde bir mevcut istihdam artışı beklenmektedir.

En düşük artışın beklendiği yöneticiler meslek grubunda ise 1 kişilik artış yüzde 0,3'lük bir dilime tekabül etmektedir. Ayrıca nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubunda hiçbir değişikliğin beklenmemesi ise dikkat çekicidir.

Türkiye genelinde de en yüksek oranda sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda istihdam artışı beklenmektedir. Daha sonra tesis ve makine operatörleri ile hizmet ve satış elemanları gelmektedir. Batman 'da en fazla istihdam artışı beklenen sektörün Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar olması Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar en üst sıralara taşımıştır.

Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 15 Meslek

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Makineci (Dikiş)	Orta Öğretim Öğretmeni
Şoför-Yük Taşıma	Beden İşçisi (Temizlik)
Beden İşçisi (İnşaat)	Beden İşçisi (Genel)
Beden İşçisi (Temizlik)	Büro İşçisi
İnşaat Elemanları Kalıpcısı (Elle)	Mermer Döşeyici
İş Makineleri Operatörü	Sıvacı
Garson (Servis Elemanı)	Satış Danışmanı
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Beden İşçisi (İnşaat)
Ağır Kamyon Şoförü	Asma Tavan Ustası (Metal)
Tuğla İmal İşçisi	Şoför-Yük Taşıma
Satış Danışmanı	Satış Temsilcisi / Plasiyer
Pazarlamacı	Büro Memuru (Genel)
Aşçı	Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi
Sıvacı	Sihhi Tesisatçı/Isıtma Ve Sihhi Tesisatçı
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Reyon Görevlisi

Kaynak: İPA 2015

En fazla istihdam artışı beklenen meslekler Makineci (Dikiş), en fazla istihdam azalışı beklenen meslekler ise içerisinde Orta Öğretim Öğretmeni olan eğitim sektörüne ait meslekler dikkat

çekmektedir. İstihdam azalışı beklenen mesleklerin daha fazla eğitim gerektirmeyen meslekler olması yine dikkat çekicidir.

Mesleklerdeki istihdam artışı veya azalışının olacağıın bilinmesi işgücü piyasasının hareketliliğinin sağlanması açısından önemli bir analizdir. Bu çalışma ile doğru ve kalıcı istihdamın sağlanmasına ve kaynakların verimli kullanılmasına rehberlik ve veri kaynağı teşkil etmek amaçlanmaktadır. Toplam 142 farklı meslekte 1 bin 428 kişilik istihdam artışı beklenirken, 34 farklı meslekte de 193 kişilik istihdam azalışı beklenmektedir.

Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler

Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	İhracat Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler
Garson (Servis Elemanı)	Makineci (Dikiş)	Aşçı
Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah	Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Garson (Servis Elemanı)
Orta Öğretim Öğretmeni	Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgah	Aşçı Yardımcısı
Hasta Ve Yaşlı Bakım Elemanı	Şoför-Yük Taşıma	Temizlik Görevlisi
Satış Danışmanı	Apr Hazırlama İşçisi	Hemşire
Aşçı Yardımcısı	Mobilya Montaj İşçisi	Şoför-Yük Taşıma
Aşçı	Muhasebeci	Şoför (Yolcu Taşıma)
Apr Hazırlama İşçisi	İş Makineleri Operatörü	Tıbbi Sekreter
Alçı Dekorasyoncu (Kartonpiyer)	Ütücü	Gaz Altı Kaynakçısı
Temizlik Görevlisi	Sevkiyat Görevlisi	Yer Hostesi
Muhasebeci	Elektrikli Ev Aletleri Bakım Ve Tamircisi	Pazarlamacı
Sıvacı	Pazarlamacı	Boyacı-Metal

Kaynak: İPA 2015

Net istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir.

Örneğin net istihdam artışı beklenen ilk meslek Makineci (Dikiş) olmasına rağmen vardiyalı çalışma Garson (Servis Elemanı) , ihracat yapılan işyerlerinde ise Makineci (Dikiş) ön plana çıkmıştır. Part-time çalışanı olan işyerlerinde yine farklılık göstererek Aşçı mesleği en fazla istihdam artışı beklenen meslek olmuştur.

Benzer şekilde net istihdam azalışı olan tüm meslekleri işyerleri özelliklerine göre sıralandığında vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde Garson (Servis Elemanı) ve Halı Dokuyucu-Otomatik Tezgâh meslekleri iken ihracat yapan işyerlerinde ise Makineci (Dikiş), son olarak part-time çalışanı olan işyerlerinde ise sırasıyla; Aşçı, Garson (Servis Elemanı), Aşçı Yardımcısı ve Temizlik Görevlisi meslekleri azalışı beklenen mesleklerdir.

Bu çalışma bize işyerlerinin özelliklerine göre ihtiyaçları doğrultusunda istihdam artışı veya azalışı beklenen mesleklerin değişebileceğini diğer bir deyişle ihtiyacın mesleğe yansıtacağını göstermektedir.

İstihdam artış/azalış beklentisi bölümünde buraya kadar istihdam artış/azalış beklenen kişi sayısına ve özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur. Bu tabloda ise istihdam artışı/azalışı bekleyen veya fikri olmayan işyerlerine ilişkin verilere yer verilecektir.

Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

Sektörler	İstihdam Artışı %	İstihdam Azalışı %	Fikrim yok İşyeri	İstihdam Değişmeyecek
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	34,8%	0,0%	52,2%	13,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	33,7%	0,0%	39,9%	26,4%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	33,3%	33,3%	33,3%	0,0%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	32,3%	0,0%	54,8%	12,9%
Gayrimenkul Faaliyetleri	25,0%	0,0%	75,0%	0,0%
İmalat	22,5%	0,8%	65,6%	11,1%
Ulaştırma Ve Depolama	21,7%	0,0%	66,7%	11,7%
Eğitim	15,4%	11,5%	57,7%	15,4%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının	13,7%	4,6%	68,9%	12,9%
Bilgi Ve İletişim	12,5%	12,5%	75,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	8,3%	8,3%	62,5%	20,8%
İnşaat	6,9%	1,9%	83,4%	7,9%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	5,0%	0,0%	90,0%	5,0%
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve	0,0%	0,0%	83,3%	16,7%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme Ve Spor	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	14,9%	2,8%	71,1%	11,2%

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre Batman'daki işverenlerin istihdam artışı-azalışı beklediği ya da değişiklik olmayacağını belirttiği ya da fikrim yok diye bahsettiği işyeri oranları Tablo 58'de görülmektedir.

Araştırma kapsamına giren Batman'daki işyerlerinin yaklaşık yüzde 71'nin geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yaklaşık yüzde 42'dir. Yine Batman'da işyerlerinin yaklaşık yüzde 36'sı istihdamının değişmeyeceğini belirtirken bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,6'dır. Batman ilinde her dört işyerlerinden biri geleceğe pozitif şekilde bakarak istihdamlarının artacağını tahmin ederken sadece yüzde 2,8'si istihdamlarında azalış beklentisi içindedir. Türkiye genelinde ise yüzde 16,4'ü istihdam artışı beklerken, yüzde 3,2'si istihdam azalışı beklemektedir. Batman'daki işverenler geleceğe daha umutla bakmaktadırlar.

Sektörel olarak bakıldığında ise; Batman'da en yüksek oranda istihdam artışı bekleyen sektör yüzde 34,8 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü iken en çok azalış Finans Ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe yüzde 33,3 oranındadır. Araştırmadan çıkan diğer bir sonuç ise Madencilik Ve Taş Ocakçılığı, Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme Ve

Spor sektörlerinden derlenen verilere göre bu sektörlerde ne artış ne de azalış beklenmemektedir ve hatta hiçbir değişiklik olmayacağı yönünde sonuçlar elde edilmiştir.

Bunun yanı sıra yüzde 100 gibi yüksek bir oranda Madencilik Ve Taş Ocakçılığı sektörünün geleceği ile ilgili fikir beyan edilmediğine dair sonuç ortaya çıkmıştır.

Tablo 59'da Batman ilindeki işyerlerinin özelliklerine göre istihdam beklentileri değerlendirilmiştir.

Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşyeri Özellikleri	İstihdam Artışı Bekleyen İşyeri %	İstihdam Azalışı Bekleyen İşyeri %	Fikrim Yok İşyeri%	Değişmeyecek Olan İşyeri %
İhracat Yapan İşyeri	28,1%	2,0%	60,0%	10,0%
Vardiya Yapan İşyeri	31,3%	3,6%	55,7%	9,3%
Kısmi Çalışanı Olan İşyeri	30,7%	6,6%	52,7%	10,0%
Toplam İşyeri	14,9%	2,8%	71,1%	11,2%

Kaynak: İPA 2015

Batman ilindeki işyerlerinden belirli özelliğe sahip olanların istihdam beklentilerine bakıldığında hepsinin birbirinden farklı özellikler içerdiği görülmektedir. Vardiya Yapan işyerleri ağırlıklı olarak istihdam artışı beklerken vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istihdam azalış beklentisi oldukça yüksektir. İhracat Yapan işyerlerinde ise çok büyük bir kesim fikri olmadığını beyan etmiştir. Batman ilinde Kısmi Çalışanı Olan işyerlerinin istihdam artışı konusunda daha pozitif olduğu önceki tablolarda da dile getirilmiştir.

SONUÇ

2015 yılında Batman ilinde gerçekleştirilen talep araştırması çerçevesinde öne çıkan amaçlardan bir tanesi en genel anlamı ile aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamaktır. Diğer bir amaç ise işgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Dolayısıyla bu raporun bulguları veri sağlama kapasitesi ve ihtiyaçların tespitine yönelik katkı ve öneriler açısından değerlendirilebilir.

Talep Araştırması, Batman ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, talep Araştırması'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir. Ancak bu rapor çerçevesinde veri derleme ve değerlendirme anlamında yaşanan bazı sıkıntılar vardır. Bu sıkıntıların büyük çoğunluğu, özellikle işgücü piyasasına arz yönünden bakarken kullanılacak verilerin il özelinde değil, TRC3 bölgesi genelinde mevcut olmasıdır. Veri anlamında ikinci bir kısıtlılık ise işgücü talebi araştırmasının sadece 10 ve fazla çalışanı olan işyerlerine odaklanmasıdır. Bu anlamda iki tespit yapılabilir. Birincisi 1-9 kişi büyüklüğüne düşmüş işyerlerinin azımsanamayacak kadar çok olmasıdır. Dolayısıyla Talep Araştırması sonucunda yapılan analiz ve veri gruplamaları, 1-9 kişi çalıştıran sadece bazı işyerlerini kapsamıştır. İkinci tespit ise araştırma çerçevesinde görüşülen işyerlerinin toplam istihdam anlamında Batman özelinde Bin 55 işyerinde beyan edilen 19 Bin 706 çalışanı kapsıyor olmasıdır. Yine de bu raporun sonuçlarına bu kısıtlılıklar göz önünde tutularak bakıldığında mevcut veriler ışığında bir takım değerlendirmeler ve öneriler yapmak mümkündür.

Kalkınma Bakanlığının 2012 yılı illerin sos yo-ekonomik gelişmişlik listesinde Batman ili 61. sırada bulunmaktadır.

2007 yılının sonlarına doğru dünya genelinde etkisini hissettiren ekonomik kriz Türkiye işgücü piyasasını da etkilemiştir. Türkiye' de 2009 yılında % 14' e yükselen işsizlik oranı 2011 yılında % 9,8' e gerilemiştir. TRC3 bölgesinde 2014 yılı işsizlik oranı % 24 iken Türkiye genelindeki işsizlik oranı % 9,9'dur.

TRC3 bölgesinde işgücüne dâhil olmayan lise altı eğitimli kişilerin işgücüne dâhil olamamasındaki en büyük etken ev işleri ile meşgul olmalarıdır. Bu grup düşünülerek yapılacak mesleki eğitimler, bu gruptakilerin işgücüne dâhil olmasını sağlayacaktır.

Batman İŞKUR' a 2014 yılı itibari ile kayıtlı işsiz sayısı 48.995 'tir. 25-29 yaş grubunda bulunan kişiler kayıtlı işsizlerin % 22,6'sını oluşturmaktadır. Kayıtlı işsizlerde kadın-erkek oranlarına bakıldığında kayıtlı işsiz erkek sayısı yüzde 71'ini oluştururken kadın sayısı ise yüzde 29'dur. Kayıtlı

işsizlerin mesleki sıralamasında ilk üç sıra beden işçisi (genel), büro memuru (genel) ve beden işçisi (temizlik) mesleklerinden oluşmaktadır.

Batman ili 2014 yılı İŞKUR tarafından işe yerleştirilenler meslek durumlarına göre ilk beş sıra, Dokuma Konfeksiyon Makineci, Makineci (Dikiş), Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Beden İşçisi (Genel) ve Garson (Servis Elemanı) mesleklerinden oluşmaktadır.

Batman İŞKUR' un 2014 yılında özel sektöre işe yerleştirmede etki oranı %6,99' dir.

Türkiye işgücü piyasasının birçok açıdan henüz yeterince analiz edilemediği belirtilebilir. Özellikle işgücü talebine ilişkin yapılmayı beklenen pek çok çalışma bulunmaktadır. İşgücü talebi ve açık işler üzerine veri derlemek amacı ile İŞKUR Genel Müdürlüğü' nün çalışmaları devam etmektedir.

Araştırma kapsamında Batman' da 866 işyerinde toplam 19.730 çalışan istihdam edilmektedir ve toplam çalışanların % 81' ü erkeklerden, % 19' u kadınlardan oluşmaktadır. İşletme başına düşen ortalama çalışan sayısı 23 tür. Batman ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 23'tür. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Batman'daki işyerleri Türkiye geneline göre daha küçük ölçekli işyerleridir. Türkiye genelinde en fazla işyeri ve çalışan olan ilk üç sektörden İmalat sektörü ortalamanın üzerinde iken Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ortalamanın altındadır. Batman'da ise bu üç sektör Türkiye geneli verileri ile aynı eğilimi göstermektedir. Özellikle İmalat sektöründe Türkiye genelinde ortalama çalışan sayısı 50 kişi iken Batman'da bu sayı 38'dir.

Batman'da ortalama çalışan sayısı en yüksek sektörler sırasıyla Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı, İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, İmalat, İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve Eğitim sektörleridir. Batman'da ilk iki sırada yer alan Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı 72 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleri de 70 ortalama çalışan sayıları ile Türkiye ortalamalarının üstündedirler.

Batman İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında ise Batman ilinde işyerlerine yapılan ziyaretler neticesinde, referans dönemi (16 Mart-30 Nisan 2015) esas alınmak üzere, var olduğu öğrenilen açık iş sayısı 896'dır. Batman'da ilinde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 59,3 ile İmalat sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 18,4 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, üçüncü olarak yüzde 6,3 ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler sektörü gelmektedir. Bu sektörleri sırasıyla Ulaştırma Ve Depolama, Diğer Hizmet Faaliyetleri, İnşaat, Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ve Eğitim sektörleri izlemiştir. İmalat, İnşaat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri işyerlerinin yüzde 69,unu oluştururken açık işlerin yüzde 81'inin üzerinde paya sahip olmuşlardır. İmalat sektörü açık işlerde ön plana çıkan sektör olmuştur.

Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı, Bilgi Ve İletişim, Finans Ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik faaliyetler, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme Ve Spor sektörlerinde açık iş bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde sektörel bazda açık iş sayısı Batman ili ile benzer bir durum arz etmekte ve ilk sırayı yüzde 44,6 ile İmalat sektörü, ikinci sırayı 17,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü üçüncü sırayı ise yüzde 8,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü almaktadır.

Batman ilinde açık iş oranı yüzde 1,7 ile Türkiye geneli açık iş oranı ile eşittir. Batman ile Türkiye genelinin açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk üç eğitim düzeyi fark etmez, lise altı ve genel lise şeklinde aynıdır. Bu sıralamadan sonra farklılaşma olmaktadır. Türkiye genelinde Meslek Lisesi, Lisans, Çıraklık Eğitim ve MYO şeklinde devam ederken Batman'da ise Çıraklık Eğitim, Lisans, Meslek Lisesi ve MYO şeklinde gerçekleşmiştir. Batman ilindeki açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi Türkiye Geneline göre düşüktür. Ayrıca Batman ilinde Lisansüstü eğitim seviyesindeki açık işler Türkiye'deki açık işlere oranı daha yüksektir.

Hem Türkiye genelinde hem de Batman'da en yüksek oranda fark etmez seçeneğinin çıkması işverenlerin çalıştıracakları kişide aldığı eğitimden ziyade verdikleri işi yapıp yapamayacaklarına baktıkları ya da eğitim seviyesi ne olursa olsun "biz işyerinde eğitiriz" mantığında olduklarını göstermektedir. Bazı mesleklerde belirli bir eğitim düzeyine sahip olmak gerekmektedir. Örneğin Öğretmen, Mühendis, Uzman gibi mesleklerde en az Lisans seviyesinde bir eğitime ihtiyaç vardır. Ancak Satış Danışmanı, Garson, Beden İşçisi gibi mesleklerde herhangi bir eğitim düzeyi aranmayabilir. Mesleklerin bu yapısı açık işlerdeki eğitim düzeyi talebini doğrudan etkilemektedir. 2015 İPA çalışması sonuçlarına göre Batman'da Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda çalışanların yüzde 6,1'inin temininde güçlük çekilmektedir.

2015 İPA'da sırayı yüzde 5,3 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu ve yüzde 4,8 ile Hizmet ve satış Elemanları meslek grupları almaktadır. Batman ilinde en fazla çalışanı olan meslek grubu Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar yüzde 26'sı Nitelik Gerektirmeyen meslekler takip etmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 16,7'dir. Batman ilinde mesleki nitelik ve beceri gerektirmeyen işlerde çalışma oranı Türkiye geneline göre yüksektir. Batman'da erkeklerin yüzde 27,5'i, kadınların ise 23,4'ü nitelik gerektirmeyen işlerde çalışmaktadır. Türkiye genelinde bu oranlar erkekler için yüzde 15,4, kadınlar için ise yüzde 20,2'dir. Kadınlarda niteliksiz işlerde çalışma oranı erkeklere göre daha yüksektir. Diğer yandan genellikle lisans mezunlarının çalıştıkları Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu incelediğinde Batman'da kadınların yüzde 17,7'sinin, erkeklerin ise yüzde 14,9'unun bu meslek grubunda çalıştığını görülmektedir. Fotoğrafa bu açıdan bakıldığında da kadınların yüksek eğitim gerektiren meslek grubunda daha yoğun çalıştığı tespit edilmiştir.

Meslek gruplarına net istihdam değişim oranları açısından baktığımızda yine sıralamanın değişmediği ve yüzde 13,0 oranında Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar ilk sırada olduğu görülmektedir. Aynı şekilde takip eden sektörler de sırasıyla şu oranlarda belirlenmiştir; Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar yüzde 9,9 oranında, Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubu için ise yüzde

5,5 ile net istihdam oranında değişiklik beklenmekte, diğer bir anlamda bu ölçüde bir mevcut istihdam artışı beklenmektedir.

Gerek gelecek istihdam artışının Makineci(Dikiş) sektörü ağırlıklı olması, gerekse açık iş ve temininde güçlük çekilen mesleklerde Makineci(Dikiş) sektörünün ön planda olması, bu sektörde emek arzı ile emek talebi arasında bir uyumsuzluk olduğunu ve bu uyumsuzluğu giderebilmek için ihtiyaca göre eğitim programlarının düzenlenmesinin gerekliliğini ortaya koymaktır.

Verilecek eğitimlerin işgücü piyasasının ihtiyaç duydukları mesleklerde ve işgücü piyasasının istediği nitelik ve becerilerde olmalıdır. Bu eğitimlerin asıl amacı işgücü piyasası arzını karşılamak ve nitelik gerektirmeyen meslek kavramını ortadan kaldırmaktır.

Gerek mevcut istihdam içerisinde gerekse açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ve gelecek dönem ihtiyaç duyulacak meslekler içerisinde eğitim düzeyi düşük mesleklerin ağırlığının biraz daha fazla olması Türkiye işgücü piyasası için önemli bir risktir. Eğitimli ve nitelikli işgücü talebinin arttırılması uzun dönemli üretken bir ekonominin önemli bir göstergesidir.

İŞKUR' un işsiz kayıtları incelenerek, onları istihdama dâhil edecek şekilde kurslar düzenlenebilir. Böylece hem istihdamın artırılması hem de istihdam sağlayacak yeni iş alanlarının açılması sağlanır. Kayıtlı işgücünü işverene sunmak üzere işyeri ziyaretleri fazlaştırılabilir.

Tarım sektöründeki olası daralma kırsal kesimden kente göçü arttırabilir. Bu nedenle, tarım sektöründen ayrılan kişiler, özellikle kadınlar için eğitim ve mesleki faaliyetler düzenlenerek bu kesimin işgücüne katılması sağlanabilir. Düzenlenen eğitim ve mesleki programlar gençler ve kadınlar ağırlıklı olabilir.

Dezavantajlı grupların işgücüne katılımını ve istihdamını arttırmak için kontenjanları dolduramayan işverenler ile işbirliği yapılarak uygun mesleki eğitim programları düzenlenebilir.

Örgün eğitimden ayrılan genç nüfusu işgücüne dâhil edebilmek için, işgücü piyasasının ihtiyaçlarını da çok iyi bir şekilde analiz ederek gerekli eğitimler ve mesleki eğitimler düzenlenebilir.

Örgün eğitim ziyaretleri sıklaştırılarak, özellikle işverenlerin temininde güçlük çektikleri ara elemanları bulmaları maksadı ile örgün eğitimdeki öğrenciler işgücü piyasası hakkında bilgilendirilmeli, gerekirse bir araya getirilmelidir.

Yerel düzeyde ilgili kuruluşların (odalar, üniversite, vakıflar, vb.) desteği alınmalı ve protokoller imzalanarak, istihdamı arttırıcı çalışmalar yapılmalıdır.

İEP (İşbaşı Eğitim Programı) yaygınlaştırarak, iş arayanın yapacağı iş konusunda tecrübesizliğini yenmesine, işverenin de aradığı nitelikte elemanı işin başında kendisi öğreterek bulmasına olanak sağlanmalıdır.

Üniversiteye gidecek örgün eğitim öğrencilerine ve üniversite öğrencilerine, işgücü piyasası hakkında bilgiler verilmeli, ihtiyaç olan ve ihtiyaç olabilecek meslekler hakkında sunumlar hazırlanmalıdır.

Kurum hizmetlerini tanıtıcı faaliyetler (kariyer günleri, stantlar, vb.) arttırılmalı, iş arayanlar ve işverenler ile kurum çalışanlarının sürekli irtibat halinde olmaları sağlanmalıdır.

İlde bulunan çıraklık eğitim merkezi ile irtibat kurularak, eğitimini tamamlayan nitelikli elemanların eğitim aldığı meslek ile işgücü piyasasında yer almasına olanak sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

DPT (2007) Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) İşgücü Piyasası, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

EKLER

Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu

2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası :

Örnek No :

İşletmenin Yasal Unvanı :

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE	:
MAHALLE	:
Cadde/Sokak	:
İÇ/DIŞ KAPI NO	:
TELEFON/FAKS/E-POSTA	:

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:	Unvanı :
Tarih	:	Telefonu :
E-Posta	:	İmza/Kase:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet Hayır
↓
(.....) Yılından bu yana

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi İşbaşı Eğitim Programları Çalışanlara Yönelik Eğitim

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) Kısa Çalışma Ödeneği

Mevzuat Danışmanlığı İşveren Danışmanlığı

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet Hayır

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet Hayır

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet Hayır

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARIYLA ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐	⇒	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐	⇒	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐	⇒	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐	⇒	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐	⇒	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐	⇒	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	2-9 İstihdamlı İşyeri Sayısı	Toplam
ADANA	4.255	240	4.495
ADİYAMAN	800	22	822
AFYONKARAHİSAR	1.375	59	1.434
AĞRI	461	9	470
AKSARAY	785	29	814
AMASYA	627	27	654
ARDAHAN	95	5	100
ARTVİN	343	21	364
AYDIN	1.962	116	2.078
BALIKESİR	2.252	135	2.387
BARTIN	421	22	443
BATMAN	1.039	16	1.055
BAYBURT	99	3	102
BİLECİK	431	23	454
BİNGÖL	541	6	547
BİTLİS	433	8	441
BOLU	629	36	665
BURDUR	507	31	538
ÇANAKKALE	988	60	1.048
ÇANKIRI	253	15	268
ÇORUM	1.043	36	1.079
DENİZLİ	2.961	148	3.109
DİYARBAKIR	2.502	56	2.558
DÜZCE	1.028	24	1.052
EDİRNE	715	52	767
ELAZIĞ	1.310	38	1.348
ERZİNCAN	393	11	404
ERZURUM	1.199	40	1.239
ESKİŞEHİR	2.068	115	2.183
GAZİANTEP	3.435	207	3.642
GİRESUN	842	26	868
GÜMÜŞHANE	192	3	195
HAKKARİ	201	8	209
HATAY	2.208	128	2.336
IĞDIR	238	6	244
ISPARTA	675	54	729
KAHRAMANMARAŞ	1.805	59	1.864
KARABÜK	458	26	484
KARAMAN	486	26	512
KARS	279	14	293
KASTAMONU	701	36	737
KAYSERİ	3.307	153	3.460

KIRIKKALE	405	32	437
KIRKLARELİ	658	47	705
KIRŞEHİR	377	13	390
KİLİS	172	5	177
KONYA	4.466	200	4.666
KÜTAHYA	1.106	46	1.152
MALATYA	1.431	52	1.483
MANİSA	2.331	125	2.456
MARDİN	1.333	21	1.354
MERSİN	3.638	180	3.818
MUĞLA	2.537	231	2.768
MUŞ	426	10	436
NEVŞEHİR	780	23	803
NİĞDE	535	34	569
ORDU	1.313	52	1.365
OSMANİYE	897	34	931
RİZE	808	35	843
SAKARYA	1.984	113	2.097
SAMSUN	2.246	119	2.365
SİİRT	369	12	381
SİNOP	370	16	386
SİVAS	1.129	53	1.182
ŞANLIURFA	2.365	62	2.427
ŞIRNAK	613	5	618
TEKİRDAĞ	2.447	108	2.555
TOKAT	918	32	950
TRABZON	2.283	92	2.375
TUNCELİ	152	5	157
UŞAK	889	35	924
VAN	1.194	23	1.217
YALOVA	581	35	616
YOZGAT	613	29	642
ZONGULDAK	1.014	62	1.076
Tamsayım Toplam	88.722	4.090	92.812
Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı	2-9 İşyeri Sayısı	Toplam
ANKARA	6.911	979	7.890
ANTALYA	4.289	444	4.733
BURSA	2.931	427	3.358
İSTANBUL	8.493	3.311	11.804
İZMİR	6.276	750	7.026
KOCAELİ	4.201	210	4.411
Örnekleme Toplam	33.101	6.121	39.222
Genel Toplam	121.823	10.211	132.034

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyumsuzluğudur.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$\text{Genç İşsizlik Oranı} = \frac{15 - 24 \text{ Yaş Grubu İşsiz}}{15 - 24 \text{ Yaş Grubu İşgücü Arzı (İstihdam + İşsiz)}}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek “zamana bağlı eksik istihdam” ve “yetersiz istihdam” kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığına ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri

arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlerle geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtım
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlenme ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özellikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İstihdam Oranı} = \frac{\text{Toplam İstihdam}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (aynı ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İşgücü} = \text{İstihdam Edilenler} + \text{İşsizler}$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 16 Mart - 30 Nisan tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İşgücüne Katılım Oranı} = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam + İşsiz)}}{\text{Kurumusal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler, çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar: Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6. Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı} = \frac{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus} - \text{İşgücü}}{\text{Kurumsal Olmayan Nüfus}} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İşsizlik Oranı} = \frac{\text{İşsiz}}{\text{İşgücü Arzı}(\text{İstihdam} + \text{İşsiz})} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin

gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı İstihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$\text{Kayıtdışı İstihdam Oranı} = \frac{\text{Kayıtdışı İstihdam}}{\text{Toplam İstihdam}} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının

da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksikliği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranının yüzde olarak ifadesidir.

$$\text{Yaş Bağımlılık Oranı} = \frac{0 - 14 \text{ Yaş Nüfus} + 65 \text{ Yaş ve üstü Nüfus}}{15 - 64 \text{ Yaş Nüfus}} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Ek 4- Ek Tablolar

SEKTÖRLERE GÖRE İPA SONUÇLARI-2015							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Mart-Nisan 2016 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı Mart-Nisan 2016
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	10	199	0	0	0	0%	0%
İmalat	132	5076	205	253	568	3,9%	11,2%
Elektrik, Gaz, Buhar Üretimi	6	430	0	8	0	0%	0%
İnşaat	218	3116	10	103	196	0,3%	6,3%
Toptan ve Perakende Ticaret	251	4321	65	146	126	1,5%	2,9%
Ulaştırma ve Depolama	65	1136	22	49	197	1,9%	17,3%
Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri	35	618	6	68	100	0,9%	16,3%
Bilgi ve İletişim	9	187	0	7	-19	0%	-10,2%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	3	36	0	2	0	0%	0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	4	26	0	2	1	0%	3,8%
Mesleki ve Teknik Faaliyetler	25	224	0	0	0	0%	0%
İdari ve Destek Hizmetleri	41	1566	0	5	4	0%	0,3%
Eğitim	26	845	2	17	-17	0,2%	-1,7%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler	24	1669	20	30	57	1,3%	0%
Kültür, Sanat ve Spor	1	16	0	0	0	0,0%	0%
Diğer Hizmetler	16	242	15	9	18	5,9%	7,6%
Genel Toplam	866	19.706	345	698	1.235	1,7%	6,3%

EK:5 2 ile 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri

2015 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yanında 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri de ziyaret edilmiştir.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistik Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

Çalışma kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için hem Türkiye genelil düzeyinde tahmin üretilebilirken 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri için sadece Türkiye geneli için tahmin üretilebilmektedir. Söz konusu işyerleri için il düzeyinde tahmin üretilmemiştir. Bu nedenle raporun bu bölümüne kadar 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerinin verileri kullanılmamıştır. Bu bölümde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin illerinde ziyaret ettikleri 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine ilişkin veriler paylaşılacaktır.

2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine uygulanan soru kağıdı uygulanmıştır. Çalışmanın metodolojisi açısından her iki büyüklükteki işyerleri için bir farklılık bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde çalışma kapsamında toplam 10 bin 211 adet 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir. Bu işyerlerinin 6 bin 512 tanesine soru kağıdı uygulanırken 3 bin 699 tanesinden çeşitli nedenlerle cevap alınamamıştır.

Bu kapsamda Batman ilinde 16 işyeri ziyaret edilmiş olup, söz konusu işyerlerinin 12 tanesi için soru kâğıdı uygulanmıştır. Bu bölümde 12 işyerinden elde edilen veriler üzerinde durulacaktır. Söz konusu veriler ham veriler olup, genelleştirme katsayısı Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde verildiği için genelleştirilmiş verilerin il düzeyinde bilgi veren bir çalışmada kullanılmasının uygun olmayacağı düşünülmüştür. Ayrıca 2 ile 9 kişi arası işyerlerine ait veriler ili genellemediği için 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin verileri ile karşılaştırma yapılmamıştır.

Çalışma kapsamında Batman ilinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı 12 işyerine soru kâğıdı uygulanmış olup en fazla işyeri Bilgi ve İletişim sektöründe olup daha sonra sırası ile İnşaat, Diğer Hizmet Faaliyetleri ve diğer sektörler gelmektedir.

Tablo 2: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektör	İşyeri	Erkek	Kadın	Toplam
Bilgi ve İletişim	2	9	4	13
İnşaat	2	8	0	8
Diğer Hizmet Faaliyetleri	1	1	0	1
Eğitim	1	10	0	10
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtım	1	1	0	1
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	1	4	2	6
İmalat	1	45	20	65
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	1	2	0	2
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1	16	0	16
Toptan ve Perakende Ticaret	1	4	0	4
Toplam	12	100	26	126

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamındaki 17 sektörün 10 tanesinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir.

Söz konusu işyerlerinde toplam 126 kişi çalışmaktadır. Söz konusu işyerlerinde çalışanların yaklaşık yüzde 20'si kadın, yüzde 80'i erkektir. En fazla çalışan İmalat sektöründedir.

12 işyerinden 1 tanesinde 5 kişilik açık iş olduğu tespit edilmiştir. Açık iş olan meslek ise Dokuma Konfeksiyon Makineci (5 kişi) mesleğidir.

Toplamda 11 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen meslekler Dokuma Konfeksiyon Makineci (10 Kişi) ve Konkasör Operatörü (Kırma-Elleme) mesleklerindedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenine bakıldığında yüzde 100 oranında gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamamasından, yüzde 100 oranında yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamasından, yüzde 90 oranında ilgili meslekte eleman bulunamamasından, yüzde 90 oranında çalışma ortam ve koşullarının uygun olmamasından ve yüzde 90 oranında önerilen ücretin az bulunmasından dolayı eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. İşyerinde vardiyalı çalışma olması temininde güçlük çekilen mesleklerin nedeni olarak tercih edilmemiştir.

Batman ilinde çalışma kapsamında ziyaret edilen 2 ile 9 kişi arası istihdam eden işyerlerinde istihdamın bir yıl sonra toplamda artacağı tahmin edilmiştir. İstihdamın yüzde 7,9 oranında artacağı öngörülmüştür.

Tablo 2: İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen Meslekler

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler		İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler	
Meslek	ayı	Meslek	ayı
Dokuma Konfeksiyon Makineci			

Kaynak: İPA 2015

İstihdam artışı beklenen Dokuma Konfeksiyon Makineci mesleğinde açık iş de bulunmaktadır.